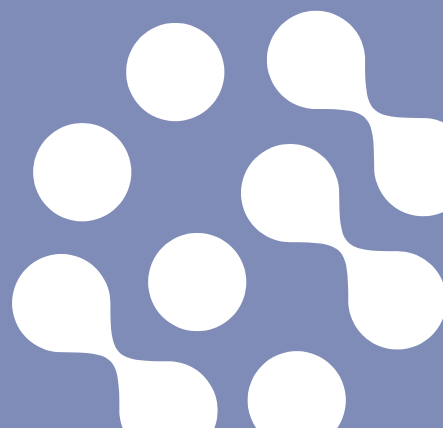

Eurofins Ahma Oy
Projekti 10724
30.4.2024

PYHÄJOEN YHTEISTARKKAILU

Osa II: Vesistötarkkailu 2023

PYHÄJOEN YHTEISTARKKAILU, OSA II: VESISTÖTARKKAILU 2023

Sisällysluettelo

1.	TARKKAILUN TOTEUTUS	1
2.	VEDEN LAADUN TARKKAILU	2
2.1	INTENSIIVINEN TARKKAILU	2
2.2	YHTEENVETO INTENSIIVISEN TARKKAILUN VUOSIEN 2020-2023 TULOKSISTA.....	8
2.3	ALUEELLINEN TARKKAILU	9
2.4	KUORMITTAJIEN LÄHIALUEET	14
2.4.1	<i>Pääuoma.....</i>	<i>14</i>
2.4.2	<i>Sivu-uomat.....</i>	<i>15</i>
2.5	PYHÄJOEN VESISTÖALUEEN JÄRVET	21
2.5.1	<i>Pyhäjärvi.....</i>	<i>21</i>
2.5.2	<i>Haapajärvi.....</i>	<i>25</i>
2.5.3	<i>Selkäinjärvi.....</i>	<i>27</i>
2.5.4	<i>Komujärvi.....</i>	<i>27</i>
2.5.5	<i>Iso ja Pieni (Vähä)-Vatjusjärvi.....</i>	<i>27</i>
2.5.6	<i>Muut vesistöalueen järvet .....</i>	<i>28</i>
2.6	MUUT PYHÄJOEN VESISTÖALUEEN JOET	29
2.7	VEDEN HYGIEENINEN LAATU	30
2.8	LÄMPÖTILA- JA JÄÄTARKKAILU	33
3.	AINEVIRTAAMAT	33
	YHTEENVETO	38
	VIITTEET	40

LIITTEET

- Liite 1. Pyhäjoen vesistöalue ja vesistötarkkailupisteiden sijainnit
- Liite 2. Havaintopaikkaluettelo
- Liite 3. Intensiivisen tarkkailun tulokset
- Liite 4. Alueellisen tarkkailun tulokset
- Liite 5. Pyhäjärven tarkkailun tulokset
- Liite 6. Pyhäsalmi Mine Oy, Tikkalansalmen ja Pyhäjärven luusuan tarkkailun tulokset
- Liite 7. Haapajärven tarkkailun tulokset
- Liite 8. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen seurantatulokset
- Liite 9. Kanteleen Voima Oy:n Haapaveden voimalaitoksen lämpötila- ja jäätarkkailun tulokset
- Liite 10. Ainevirtaamat
- Liite 11. Menetelmätiedot

Pohjakartat: © Maanmittauslaitos

30.4.2024

Eurofins Ahma Oy

Tuuli Kumpula
Ympäristöasiantuntija

Jessica Åsbacka
Projektipäällikkö

Jaakko Jokinen
Ympäristöasiantuntija

Yhteystiedot

Nuottasaarentie 17
90400 OULU
Sähköposti: Etunimi.Sukunimi@etn.eurofins.com

www.eurofins.fi

1. TARKKAILUN TOTEUTUS

Pyhäjoen yhteistarkkailun vesistötarkkailu toteutettiin Pyhäjoen kuormitus-, vesistö- ja kalataloustarkkailuohjelman 2019-2025 mukaisesti (**Eurofins Ahma Oy 2018**). Vuonna 2023 tarkkailuun kuului veden laadun intensiivinen tarkkailu, Haapajärven ja Pyhäjärven tarkkailu sekä eräiden sivujokien ja Pyhäjoen pääuoman pisteiden alueellinen tarkkailu. Kolmen vuoden välein toteutetaan laajaa tarkkailua. Edellinen laajan tarkkailun vuosi oli 2022, joten seuraava laajan tarkkailun vuosi on 2025.

Kaikkien tarkkailupaikkojen sijainti on esitetty **liitteessä 1** ja havaintopaikkaluettelo **liitteessä 2**. Tarkkailutulokset on esitetty **liitteissä 3–7** ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen seurantatulokset **liitteessä 8**.

Velvoitetarkkailunäytteitä otettiin tarkkailuohjelman mukaisesti intensiivisen tarkkailun pisteiltä (*Py161*, *Py82* ja *Py1*) 13 kertaa vuoden 2023 aikana (**liite 3**). Pyhäjoen alaosalta Hourunkoskesta (*Py2*) näytteet otettiin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimesta 13 kertaa. Vuosittain toistuvan alueellisen tarkkailun jokipisteiltä näytteet otettiin maaliskuu-, heinä- ja elokuussa (*Kä0*, *Mä0*, *Pio2*, *Vi2*, *Py79*, *Py1*). Kärämäenjoen (*Kä0*) pisteeltä haettiin näyte lisäksi myös toukokuussa. Haapajärvestä ja Pyhäjärvestä näytteet otettiin helmi-maaliskuussa, heinäkuussa ja syyskuussa. Järvien lokakuun näytteenottokierros jäi suorittamatta runsaiden sateiden ja niistä johtuneiden tulvien vuoksi. Pyhäjärven Tikkalansalmesta ja Luusuasta näytteitä otettiin Pyhäsalmen kaivoksen toimesta huhti-lokakuussa. Näytteitä otettiin huhtikuussa neljä ja toukokuussa viisi kertaa ja muutoin kerran kuukaudessa (**liite 6**).

Intensiivisen tarkkailun näytteistä tehtiin seuraavat määritykset: lämpötila, happi, sähkönjohtavuus, pH, väri, COD_{Mn}, kiintoaine, kokonaisfosfori, fosfaattifosfori, kokonaistyppe, ammoniumtyppe, nitraatti- ja nitriittitypen summa, *E. coli* sekä enterokokkibakteerit. Lisäksi havaintopaikalta Pyhäjoki 11100 (*Py161*) analysoitiin maaliskuu-, heinä- ja elokuussa samanaikaisesti Pyhäjärven tarkkailukertojen kanssa kupari, sinkki, rauta, mangaani ja sulfaatti. Alueellisen tarkkailun näytteistä määritettiin lämpötila, happi, sähkönjohtavuus, pH, väri, COD_{Mn}, kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyppe, *E. coli* sekä enterokokkibakteerit kaikilla näytteenotto-kerroilla ja lisäksi avovesikaudella fosfaattifosfori, ammoniumtyppe sekä nitraatti- ja nitriittitypen summa.

Velvoitetarkkailun tulosten lisäksi tässä raportissa käsitellään Pohjois-Pohjanmaan ELY -keskuksen seurantatulokset velvoitetarkkailun havaintopaikoilta sekä muutamilta muilta järvi- ja jokivesiltä. Ympäristöhallinnon seurantatulokset on esitetty velvoitetarkkailutulosten yhteydessä sekä **liitteessä 8**.

Haapajärvestä ja Pyhäjärvestä otetaan vuosittain näytteet yhteensä neljä kertaa. Järvien näytteenottosyvyydet ovat seuraavat:

Haapajärvi	Pyhäjärvi
1 m	1 m
vesipatsaan puoliväli	5m
pohja -1 m	pohja -1 m

Haapajärven näytteistä analysoitiin seuraavat määritykset: lämpötila, happi, sähkönjohtavuus, pH, väri, COD_{Mn}, kiintoaine, sameus, kokonaisfosfori, kokonaistyppe, *E. coli*, enterokokkibakteerit, sulfaatti sekä kesä-elokuun näytteistä a-klorofylli, fosfaattifosfori, ammoniumtyppe ja nitraatti- ja nitriittitypen summa.

Pyhäjärven havaintopaikoilta (*Pyhj4*, *Pyhj3*, *Pyhj1*) tehtiin määritykset seuraavasti:

0-2 m kokooma näytteet   1 m, 5 m ja pohja -1 m näytteet

(Heinä- ja elokuussa)

- a-klorofylli
- PO₄-P
- NH₄-N
- NO₂+NO₃-N

(helmi-maalis-, heinä-, elo- ja lokakuussa)

• pH	• lämpötila
• sähkönjohtavuus	• Fe
• COD _{Mn}	• Cu
• väri	• Zn
• happi	• Mn
• Kok-P	• SO ₄
• Kok-N	

Junttisyvän havaintopaikasta (Pyhj1) kuuluu määrittää myös tiosulfaatti. Pyhäsalmen kaivoksen toimesta Tikkalansalmen (Pyhj2) ja luusuan näytteistä määritettiin pH ja sähkönjohtavuus. Analyysien menetelmät, mittausepävarmuudet ja määrittämisrajat on esitetty **liitteessä 11**.

Vesistötarkkailun tulokset on tallennettu ympäristöhallinnon vedenlaaturekisteriin Veslaan. Ympäristöhallinnon näytteiden kiintoainemääritykset on tehty 0,4 µm:n suodattimilla ja muut tarkkailun kiintoainemääritykset 1,2 µm:n suodattimilla.

Perustuottajien kasvua rajoittava minimiravinne määritettiin pintavesien ravinnepitoisuuksien suhteita tarkastelemalla. Minimiravinne määritettiin mineraaliravinnesuhteen avulla:

$$(NH_4-N + NO_3-N) : PO_4-P$$

Kun mineraaliravinne suhde on yli 12, fosforin katsotaan rajoittavan levätuotantoa ja kun suhde on alle 5, typpi on todennäköinen minimiravinne. Mikäli suhde on 5-12, molemmat ravinteet ovat potentiaalisia minimiravinteita. Ravinnesuhdetarkastelusta saadaan luotettavimpia tietoja silloin, kun toisen ravinteen pitoisuus on hyvin pieni ja toisen selvästi suurempi (**Pietiläinen 2008**).

Pyhäjärvestä lähtevän sekä Haapakosken ja Tolpankosken ainevirtaamat laskettiin näytteenottohetken veden laadun ja kuukauden keskivirtaaman perusteella. Mikäli vedenlaatatietoja oli useampia samalta kuukaudelta, laskettiin kyseisen kuukauden keskimääräinen vedenlaatu. Jos joltakin kuukaudelta ei ollut vedenlaatatietoja, käytettiin veden laatuna edellisen ja seuraavan kuukauden keskimääräistä vedenlaatua. Koko vuoden keskimääräiset ainemäärät laskettiin kuukausittaisten ainemäärien keskiarvona.

Kanteleen Voima Oy:n Haapaveden voimalaitoksen jäähdytysvesien vaikutusta purkuvesistön lämpötiloihin ja jäätälanteeseen pyrittiin tarkkailemaan talvikaudella tammi-huhtikuussa ja marras-joulukuussa kerran kuukaudessa viidellä havaintopaikalla. Veden lämpötilan mittaukset tehtiin pääosin 0,5 m syvyydestä. Jäähdytysveden vaikutusta jään kantokykyyn ja sulan alueen muotoon ja laajuuteen seurattiin voimalaitoksen katolta tähystämällä.

Jään ja avoveden väliset rajat piirrettiin karttapohjalle mahdollisimman tarkasti. Tulokset lämpötila- ja jäätarkkailusta on esitetty **liitteessä 9**. Jäätarkkailu perustuu silmämääräiseen havainnointiin ja tulokset ovat aina havainnoijan subjektiivinen arvio tilanteesta. Tämän takia jäätarkkailutuloksiin liittyy virhetekijä ja tuloksia on syytä tarkastella varauksella.

2. VEDEN LAADUN TARKKAILU

2.1 Intensiivinen tarkkailu

Intensiivisen tarkkailun tulokset vuodelta 2023 on esitetty kokonaisuudessaan **liitteessä 3**. Vedenlaadun keski- ja ääriarvot on esitetty **taulukossa 2-1**.

Pyhäjoen pääuoman veden happitilanne oli hapen kyllästysasteiden perusteella joen yläjuoksulla Pyhäjärven luusuassa (Py161) ja joen alaosalla (Py2) keskimäärin erinomainen (happi % > 85), ja keskiosalla (Py82)

happitilanne oli keskimäärin hyvä (kyll-% 81,2). Piipsanjoen (Pi1) happitilanne oli myös keskimäärin tyydyttävä (kyll-% 79,6 %). Pääuoman näytepisteissä happitilanne oli heikompia ennen kevättulvia kuin niiden jälkeen, ja oli heikoimmillaankin tyydyttävän ja välttävän tason rajalla (kyll-% n. 70 %). Piipsanjoessa happitilanne oli heikoimmillaan välttävä (62-69 kyll-%) maaliskuussa ennen kevättulvia (**taulukko 2-1**).

Veden pH vaihteli intensiivisen tarkkailun näytepisteillä vuonna 2023 välillä 6,12–7,36. Pääuoman näytepisteiden osalta alhaisimmat pH-arvot havaittiin keväällä toukokuun alkupuolella, Piipsanjoen näytepisteellä huhtikuun loppupuolella ja toukokuun alkupuolella. Veden pH alenee tavallisesti sulamisvesien vaikutuksesta ja on alhaisimmillaan kevättulvan aikana. Veden pH-arvot nousivat kesäaikana lievästi happamasta neutraalin tuntumaan, mikä on tavallisesti merkki levätuotannon käynnistymisestä. Lievästi emäksiseen viittaavia arvoja havaittiin toukokuun lopussa joen alaosan pisteellä Py2 toukokuun lopussa sekä pääuoman pisteellä Py161 syksyn havaintokerroilla syys-lokakuussa. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Hourunkosken (Py2) seurantanäytteistä määritettiin veden puskurointikykyä kuvaava alkaliteetti. Alkaliteetti-arvojen perusteella puskurikyky oli pääosin luokituksestaan hyvä ja huhtikuun lopussa ja toukokuun alussa tyydyttävä. Alkaliteetti-arvot ovat tyypillisesti matalimmillaan sulamiesvesien aikana.

Pyhäjärvestä lähtevän veden (Py161) sähkönjohtavuutta kasvattavat Pyhäsalmen kaivoksen jätevedet (sulfaatti). Pyhäjärvestä juoksetun veden sähkönjohtavuus kohoaa tyypillisesti keväällä ja laskee vähitellen syksyä kohden, mikä oli nähtävissä tuloksissa. Vuonna 2023 korkein sähkönjohtavuusarvo havaittiin 15.5. pisteellä Py161 (17 mS/m), jossa sähkönjohtavuuden arvot olivat keskimäärin hieman korkeampia kuin muilla intensiivisen tarkkailun havaintopisteillä. Kevättulvan jälkeen ja syksyä kohti mentäessä sähkönjohtavuuden ero Py161 ja alempana sijaitsevien pääuomanpisteiden Py82 ja Py2 välillä kaventui. Korkeammat sähkönjohtavuuden arvot voivat johtua kaivoksen jätevesistä, joiden vaikutus laimenee alajuoksun suuntaan. Piipsanjoessa (Pi1) sähkönjohtavuusarvot olivat hieman matalampia kuin Pyhäjoen pääuomassa keskimäärin. Sähkönjohtavuuden vaihtelut seuraavat yleensä Haapakoskella (Py82) ja Tolpankoskella (Py2) havaittuja virtaaman vaihteluita, ja vuonna 2023 pääuomassa pisteellä Py82 havaitut sähkönjohtavuudet olivat korkeampia kesäaikana kuin huhti-toukokuussa kevättulvan aikaan. Pisteellä Py korkeimmat sähkönjohtavuuden arvot havaittiin ennen kevättulvia maaliskuussa. Vuosikeskiarvona sähkönjohtavuus laski Pyhäjoen pääuoman matkalla noin 24 % (**kuva 2-1**).

Pyhäjoessa veden väriarvot kasvavat yleensä alajuoksua kohden johtuen sivujokien tuomasta pääuomaa tummemmasta vedestä. Vuoden 2023 intensiivisen tarkkailun tulokset tukivat tätä oletusta. Pyhäjoen alaosalla kokonaisvaluma-alue on jo selvästi suurempi ja luontainen väriarvo mm. Piipsanjoen valuma-alueen myötä yleensä korkeampi. Pienten virtaamien aikaan myös Piipsanjoen kaltaisten sivu-uomien tuoman veden vaikutus pääuomaan on suhteellisesti suurempi. Vuonna 2023 korkeimmat väriarvot havaittiin Piipsanjoessa (Pi1), kuten aiemminkin. Pääuoman keskivaiheilla (Py82) veden väri oli kuitenkin keskimäärin hieman tummempaa kuin Pyhäjoen alajuoksulla (Py2), mikä on ollut havaittavissa myös aiempina tarkkailuvuosina 2020-2022. Tyypillisesti väriarvoissa havaitaan piikki kevättulvan aikaan, minkä jälkeen väriarvot tavallisesti laskevat kesää kohden. Näin oli myös vuonna 2023, mutta väriarvot nousivat myös syksyä kohti. Pisteillä Py82 ja Py2 korkeimmat väriarvot havaittiin elokuun alkupuolella ja Piipsanjoella väriarvot olivat suurimmillaan huhtikuun loppupuolen lisäksi lokakuussa. Pääuoman yläosalla väriarvot olivat suurimpia toukokuun alussa.

Veden humuosisuutta kuvaavat COD_{Mn}-pitoisuudet käyttäytyivät ajallisesti ja alueellisesti väriarvojen kaltaisesti. Väriarvojen tavoin COD_{Mn}-pitoisuudet nousivat kevättulvan aikaan sekä elo-syyskuussa. Vähäisten virtaamien aikaan humusaineet ehtivät laskeutua ja sedimentoitua paremmin sivu-uoman jo paikoin lähes seisovan veden alueilla. Pyhäjoen yläosalla (Py161) COD_{Mn}-pitoisuudet olivat matalampia kuin alempana joessa sijaitsevilla pisteillä. Korkeimmat COD_{Mn}-pitoisuudet havaittiin Piipsanjoen (Pi1) pisteellä sekä pääuoman alajuoksulla (Py2). Keskimääräisten COD_{Mn}-arvojen perusteella vesi oli joen yläosalla (Py161) keskihumuksista ja muilla pisteillä (Py82, Pi1 ja Py2) runsashumuksista.

Kiintoainepitoisuuksien ajallista vaihtelua havaittiin jonkin verran intensiivisen tarkkailun näytepisteillä. Suurimmillaan pitoisuudet olivat kevättulvan aikaan huhti-toukokuussa, paitsi Piipsanjoella, jossa kiintoaineen määrä oli suurimmillaan elokuussa. Keskimäärin korkeimmat kiintoainepitoisuudet havaittiin pääuoman alajuoksulla pisteellä Py2. Pääuomassa pitoisuudet nousivat joen alavirtaa kohden. Ympäristöhallinnon näytteistä (Py2) kiintoainemääritys tehdään erityyppisellä suodattimella (0,4 µm) kuin velvoitetarkkailun (Py161, Pi1, Py82) kiintoainemääritykset (1,2 µm), eivätkä tulokset siten ole täysin vertailukelpoisia.

keskenään. Tiheämpään suodattimeen jää enemmän hienoaainesta, mikä selittää osittain jokisuun keskimäärin korkeampia kiintoainepitoisuuksia (**taulukko 2-1** ja **kuva 2-1**).

Kuva 2-1. Veden sähkönjohtavuudet, väriluvut, COD_{Mn}-arvot ja kiintoainepitoisuudet Piipsanjoessa ja Pyhäjoessa intensiivisen tarkkailun havaintopaikoilla vuonna 2023. Määritysrajan allittavat tulokset on esitetty kuvassa 0,5 x määritysraja. (Py2 kiintoainepitoisuudet suodatettu 0,4 µm, muissa 1,2 µm suodatus).

Pyhäjärvestä lähtevän (Py161) veden fosforipitoisuudet olivat tavalliseen tapaan pienempiä kuin muilla intensiivisen tarkkailun havaintopaikoilla, ja alemmilla intensiivisen tarkkailun näytepisteillä (Py82, Py2) keskimääräiset kokonaisfosforipitoisuudet olivat noin 2-kertaisia. Piipsanjoen (Pi1) veden fosforipitoisuudet olivat samaa suuruusluokkaa kuin Pyhäjoen keskiosalla (Py82) ja alajuoksulla (Py2), mutta keskimäärin noin 11-13 % korkeampia.

Perinteisesti fosforipitoisuudet ovat korkeimmillaan kevättulvan aikaan. Yläjuoksulla (Py161) korkein fosforipitoisuus havaittiin heinäkuussa, mutta keskiosalla (Py82), alajuoksulla (Py2) ja Piipsanjoessa (Pi1) pitoisuudet olivat korkeimmillaan keväällä. Fosfaattifosforin osalta pitoisuuserot näytepaikkojen välillä olivat samansuuntaisia kuin kokonaisfosforin: pitoisuudet olivat selvästi alhaisimpia Pyhäjärven luusuassa (Py161) ja kasvoivat alajuoksulle päin. Kesäaikaan fosfaattifosforia oli jatkuvasti vapaana perustuotannon käyttöön. Alkukesästä fosfaattifosforin pitoisuudet notkahtivat, mikä kuvastaa perustuotannon käynnistymistä. Pyhäjoella perustuotantoa rajoittavat ravinteiden saatavuuden lisäksi myös veden väri ja virtaus (**kuva 2-2**).

Myös typpipitoisuudet olivat keskimäärin pienimmät Pyhäjärven luusuassa kuin muilla havaintopisteillä (**taulukko 2-1**). Pitoisuudet kasvoivat fosforin tapaan selvästi alavirtaa kohden. Keskimäärin korkein typen pitoisuus oli Piipsanjoella (Pi1), ja kokonaistypen ja epäorgaanisen typen osalta kaikilla havaintopisteillä korkeimmat pitoisuudet havaittiin huhtikuun loppupuolella. Epäorgaanisen typen (ammoniumtyppi ja nitraatti+nitriittityppi) pitoisuudet olivat perustuotantokaudella selvästi pienempiä, perustuotannon

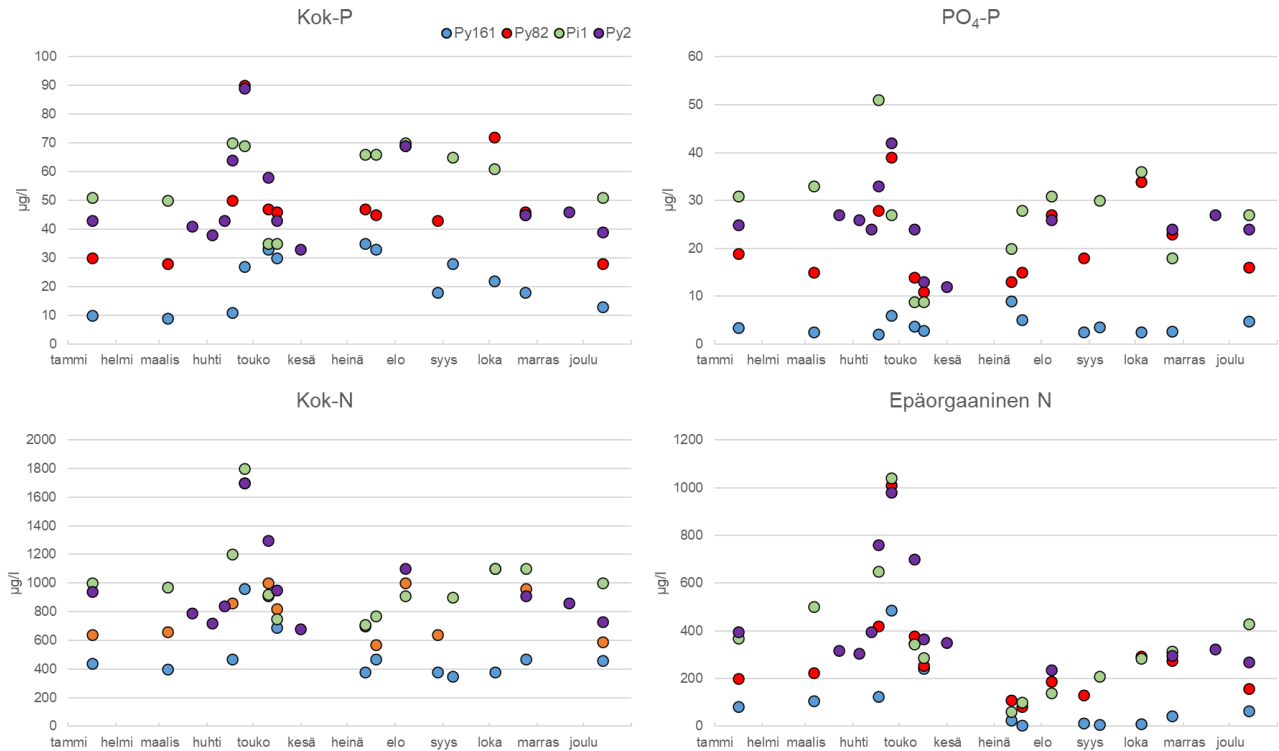
hyödyntäessä vedessä vapaana olevia epäorgaanisia ravinteita. Pyhäjärven luusuassa epäorgaanista typpeä ei ollut saatavilla tai oli saatavilla hyvin vähän heinä-elokuun aikana. Loppuvuotta kohti typpipitoisuuksissa havaittiin taas hienoista nousua, paitsi Pyhäjoen alaosalla. Fosfori esiintyy vedessä veteen liuennutta fosfaattifosforia lukuun ottamatta epäorgaanisiin hiukkasiin sitoutuneena, kun taas typpipitoisuudet ovat selvemmin sidoksissa humukseen. Tämä näkyy fosforin ja kiintoaineen sekä typen ja COD_{Mn}-pitoisuuksien samansuuntaisina muutoksina.

Pyhäjoki on tyypiltään suuri turvemaiden joki, jonka ekologinen tila on 3. vesienhoitokaudella luokiteltu hyväksi. Vertailtaessa vuoden 2023 intensiivisen tarkkailun havaintopisteiden keskimääräisiä fosfori- ja typpipitoisuuksia jokien vedenlaadun tyypikohtaisen tilaluokituksen luokkarajoihin Pyhäjärvestä lähtevä (Py161) vesi oli vedenlaadultaan hyvää. Pyhäjoen keskiosan (Py82) vedenlaatu oli keskimääräisten typpipitoisuuksien perusteella hyvä ja fosforipitoisuuksien perusteella tyydyttävä. Pyhäjoen alajuoksun (Py2) vedenlaatu oli sekä keskimääräisten typpipitoisuuksien että fosforipitoisuuksien perusteella tyydyttävä. Piipsanjoki on tyypiltään keskisuuri turvemaiden joki, jonka ekologinen tila on 3. vesienhoitokaudella luokiteltu tyydyttäväksi. Vuonna 2023 Piipsanjoen keskimääräiset typpi- ja fosforipitoisuudet viittasivat tyydyttävään vedenlaatuun. Tarkkailussa mitatut pH-arvominimit viittasivat kaikkien intensiivisen tarkkailun havaintopisteiden kohdalla erinomaiseen vedenlaatuun. (Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-1).

Veden hygieenistä laatua kuvaavien *E. coli*- ja enterokokkibakteerien pitoisuudet alittivat muutoin Sosiaali- ja terveysministeriön asettamat (STM 177/2008) sisämaan uimavesien toimenpiderajat (enterokokit 400 pmy/100 ml ja *E. coli* 1000 mpn/100 ml) jokaisella tarkkailukerralla, paitsi 24.4. Pyhäjoen luusuan (Py161) *E. coli*-määrä oli 1000 mpn/100 ml eli juuri toimenpiderajalla. Kyseisellä tarkkailukerralla myös pisteen enterokokkipitoisuus oli hieman koholla (180 pmy/100 ml) indikoiden välttävää veden hygieenista laatua. Tulosten perusteella ei laskettu uimavesiluokkaa, mutta edellä mainittua huhtikuun lopun *E. coli*-tulosta lukuun ottamatta kaikkien yksittäisten tulosten pitoisuudet alittivat asetuksessa annetut erinomaisen laadun pitoisuudet. Pintaveden laatuluokituksen mukaan veden hygieeninen laatu vaihteli vuoden aikana erinomaisesta huonoon, ollen keskiarvoisesti laadultaan hyvää (taulukko 2-2, liite 3).

Taulukko 2-1. Pyhäjoen yhteistarkkailun intensiivisen tarkkailun havaintopisteiden keskimääräiset vedenlaatuluokitukset vuonna 2023 (Aroviita ym. 2019).

Tarkkailupiste	Pintavesi- tyyppi	Kok.N		Kok.P		pH-minimi	
Py161	St	520	Hy	22	Hy	6,33	E
Py82	St	865	Hy	49	T	6,3	E
Pi1	St	1010	T	57	T	6,12	E
Py2	St	960	T	50	T	6,24	E

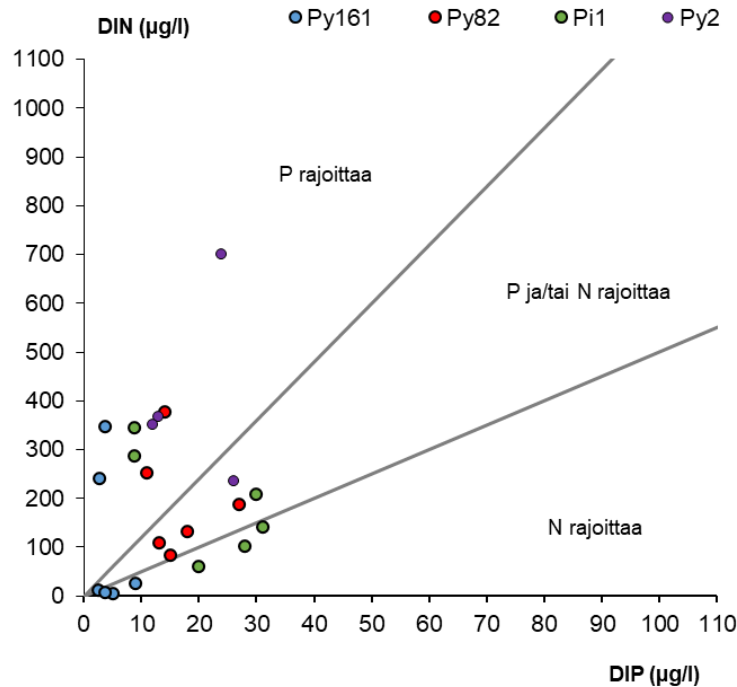

Kuva 2-2. Ravinnepitoisuudet Pyhäjoessa ja Piipsanjoessa intensiivisen tarkkailun havaintopaikoilla vuonna 2023. Määrittäysrajan alittavat tulokset on esitetty kuvassa 0,5 x määrittäysraja.

Taulukko 2-2. Veden laadun keski- ja ääriarvot Pyhäjoen ja Piipsanjoen intensiivisen tarkkailun havaintopaikoilla vuonna 2023 (n= havaintokertojen määrä).

			Kiintoaine,		pH	Sähk. joht.	Kiintoaine,		Väri	COD _{Mn}	Kok-N	NH ₄ -N	NO ₂₊₃ -N	Kok-P	PO ₄ -P	E.coli	Enterokokit
			O ₂	O ₂		mS/m	0,4 µm. suod.	1,2 µm. suod.									
			mg/l	kylil.%			mg/l	mg/l	mgPt/l	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	MPN/100 ml	pmy/100 ml
Py161 (n=13)	ka	✓	11	88	✓	10,1		4,0	✓	14,8	520,0	21,5	98,6	✓	3,9	80,6	23,5
	min	✓	7	75	✓	5,8		0,5	✓	10,0	350,0	2,5	2,5	✓	9,0	0,0	1,0
	max	✓	13	110	✓	17		9	✓	120	960	46	440	✓	35	1000	180
Py82 (n=13)	ka	✓	10	81	✓	7,3		5,9	✓	23,4	864,6	46,1	240,2	✓	20,9	29,8	18,3
	min	✓	7	69	✓	3,5		2,8	✓	14,0	570,0	13,0	68,0	✓	11,0	2,0	1,0
	max	✓	13	100	✓	12,0		13,0	✓	260,0	1700,0	120,0	890,0	✓	39,0	100,0	68,0
Pi1 (n=13)	ka	✓	9	80	✓	6,8		6,0	✓	26,6	1010,0	117,8	246,4	✓	26,9	13,4	23,2
	min	✓	7,4	62	✓	6,1		2,8	✓	7,2	710,0	18,0	20,0	✓	8,8	0,0	1,0
	max	✓	12	91	✓	12,0		11,0	✓	290,0	1800,0	330,0	900,0	✓	51,0	70,0	130,0
Py2 (n=13)	ka	✓	12	86	✓	7,7	9,4	144,8	✓	24,5	960,0	63,1	375,4	✓	50,1	25,2	
	min	✓	8	76	✓	6,2	2,0	92,0	✓	15,0	680,0	2,0	190,0	✓	33,0	12,0	
	max	✓	13	95	✓	12,0	20,0	250,0	✓	42,0	1700,0	160,0	890,0	✓	89,0	42,0	

Pyhäjoen alaosalla (Py2) perustuotanto oli toukokuun alkupuolella mineraaliminiravinnetarkastelun perusteella fosforin rajoittamaa, mutta toukokuun lopussa ja elokuussa kummankaan pääravinteen ei voitu katsoa olevan tuotantoa rajoittava tekijä. Pyhäjoen keskivaiheilla (Py82) toukokuussa tuotantoa potentiaalisesti rajoitti fosfori, heinäkuussa ja elokuussa kummankaan pääravinteen ei voitu katsoa olevan tuotantoa rajoittava tekijä. Myös Pyhäjärven luusuassa (Py161) fosfori rajoitti tuotantoa toukokuussa, mutta muutoin typpi rajoitti tuotantoa. Piipsanjoessa (Pi1) tuotanto oli toukokuussa fosforin rajoittama, heinäkuussa ja elokuussa typen rajoittamaa ja syyskuussa ei kummankaan pääravinteen yksinään rajoittamaa. Ajoittaisesta typpi- tai fosforirajoitteisuudesta huolimatta perustuotantoa rajoittanevat alueella myös veden väri ja virtaus (kuva 2-3).

Kuva 2-3. Pyhäjoen ja Piipsanjoen intensiivisten havaintopaikkojen minimiravinnetarkastelu toukokuussa 2023.

Pyhäjärvestä lähtevästä vedestä (Py161) määritettiin lisäksi raudan, mangaanin, kuparin ja sinkin sekä sulfaatin pitoisuus maaliskuussa, heinäkuussa ja syyskuussa. Määritetyt kuparipitoisuudet vaihtelivat välillä 1,7-2,7 µg/l, sinkkipitoisuudet 3,2–9,2 µg/l, mangaani 22-210 µg/l, rautapitoisuudet 230-800 µg/l. Sulfaattipitoisuudet vaihtelivat välillä 20-49 mg/l. Sekä metallipitoisuudet että sulfaattipitoisuus olivat korkeimmillaan heinäkuussa ja alhaisimmillaan maaliskuussa. Pyhäjärvestä lähtevän veden rautapitoisuudet ovat olleet yleensä suhteellisen pieniä ja sitä ne olivat myös vuonna 2023. Rauta on vesistöissä usein sitoutuneena humukseen. Sulfaattia Pyhäjärven luusuan vedessä oli vuonna 2023 puolestaan enemmän kuin tavanomaisesti sisämaan pintavesissä. Korkeahkot sulfaattipitoisuudet voivat aiheuttaa ongelmia mm. veden lämpötilakerrostuneisuuden purkautumiseen, sekä indikoida happi- ja happamuusongelmia, joita Pyhäjärvellä on ajoittain havaittu.

Metallipitoisuuksia voidaan verrata talousvesiasetukseen, jotta pitoisuuksien suuruusluokkaa on helpompi hahmottaa. Talousvesiasetuksissa annetut raja-arvot kuvastavat minkälaisia pitoisuuksia sallitaan tai tavoitellaan juomavedessä. Talousvesiasetuksen (683/2017) kuparin laatuvaatimus (2,0 mg/l) alittui selvästi kaikilla näytteenottokerralla. Sen sijaan mangaanin laatuvaatimus 50 µg/l ylittyi heinäkuun näytteenottokerralla ja syyskuussa mangaanipitoisuus (49 µg/l) oli lähellä laatuvaatimteen rajaa, mutta ei kuitenkaan ylittänyt sitä. Raudan laatuvaatimus (200 µg/l) ylittyi jokaisella näytteenottokerralla. (Liite 3).

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Hourunkosken (Py2/11400) näytteistä määritetään mm. EU:n prioriteettiainelistalla olevien metallien (kadmium, lyijy ja nikkeli) pitoisuuksia. Seurannassa määritetyt pitoisuudet ovat kuitenkin kokonaispitoisuuksia, joten niitä ei voida suoraan vertailla ko. metallien ympäristölaatuunormeihin (VNa 1308/2015), jotka ovat liukoissa muodossa. Määritetyt kokonaismetallipitoisuudet olivat pääosin alhaisia, eivätkä niiden vuosikeskiarvot (Cd ka. 0,02 µg/l, Pb ka. 0,22 µg/l, Ni ka. 1,61 µg/l) ylittäneet ympäristölaatuunormissa mainittuja liukoisten pitoisuuksien AA-EQS-arvoja sisämaan pintavesille. Rautaa (ka. 1400-2500 µg/l) ja alumiinia (190-1000 µg/l) havaittiin Pyhäjoen alaosaalla kuitenkin ajoittain runsaasti. (Liite 8).

2.2 Yhteenvedo intensiivisen tarkkailun vuosien 2020-2023 tuloksista

Pyhäjärvestä lähtevä vesi (Py161) oli tarkkailujaksolla 2020-2023 aiempaan tapaan väriltään kirkkaampaa sekä vähemmän kiintoainepitoista, vähähumuksisempaa ja niukkaravinteisempaa kuin alempana joessa. Pyhäjoen keskiosalla, Haapajärven kohdalla (Py82), vesi oli jo selvästi tummempaa ja humuspitoisempaa kuin Pyhäjärven luusuassa. Fosforipitoisuuksien havaittiin kohoavan selvästi Pyhäjoen Pyhäjärven luusuasta Pyhäjoen keskiosalle ja samoin myös typpipitoisuuksien, vaikka tyyppipitoisuuksien tapauksessa erot olivat suhteessa pienempiä.

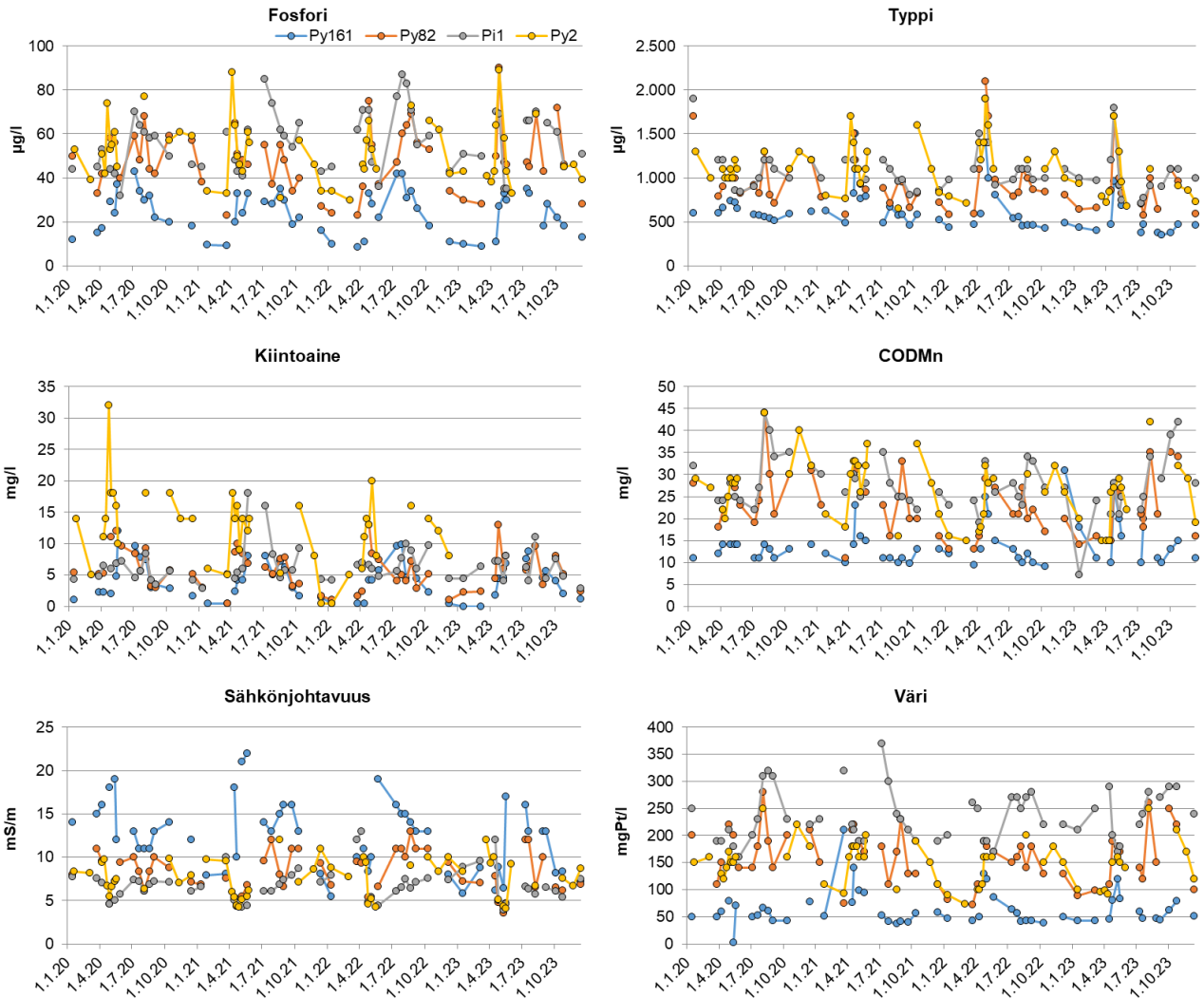
Pyhäjokisuulle (Py2) tultaessa veden väriluku laski lievästi, mutta humuspitoisuutta indikoiva COD_{Mn} sekä ravinnepitoisuudet nousivat edelleen hieman. Väriarvojen, COD_{Mn}- ja ravinnepitoisuuksien perusteella Pyhäjoen keski- ja alaosalla vesi oli laadultaan melko samankaltaista. Tämä siitä huolimatta, vaikka näytenpisteiden välillä Pyhäjokeen laskevan Piipsanjoen vesi olikin pääasiassa tummempaa, humuspitoisempaa ja ravinnepitoisempaa kuin pääuoman vesi. Alaosalla veden sähkönjohtavuus oli kuitenkin korkeampi kuin Piipsanjoessa ja nitraatti- ja nitriittityypin pitoisuus oli suurempi. Myös Pyhäjokisuun (Py2) kiintoaineen määrä oli Piipsanjokea suurempi, mutta pitoisuuksien vertailu ei ole täysin reilua eri analyysimenetelmistä johtuen. (Kuva 2-4).

Ravinnepitoisuudet vaihtelivat virtavesille tyypillisen tapaan vuodenaikojen mukaan. Pyhäjärvestä lähtevän veden ravinnepitoisuudet olivat tyypillisesti alhaisempia kuin muualla joessa, mutta aikajaksolla 2020-2023 havaittiin kaksi tästä trendistä poikkeavaa tulosta: 21.4.2021 tyyppi ja 19.8.2021 fosfori olivat korkeammat Pyhäjärven luusuassa kuin Pyhäjoen alajuoksulla. Typpipitoisuuksissa ajallinen vaihtelu oli vuosina 2020-2023 pääosin samansuuruista ja korkeimmat pitoisuudet ajoittuivat kevättulvan tienoille. Myös fosforipitoisuuksissa havaittiin samansuuntaista ajallista vaihtelua kuin typpipitoisuuksissa, mutta kevättulvan kanssa samansuuruisia pitoisuuksia havaittiin kevään lisäksi muinakin vuodenaikoina. Vuonna 2023 korkein fosforipitoisuus esiintyi 25.4. Pyhäjoen keskiosalla (Py82) ja korkein typpipitoisuus puolestaan Piipsanjoessa samana tarkkailukertana. Keskimääräisten kokonaistyyppi- ja fosforipitoisuuksien perusteella Pyhäjärvestä lähtevän (Py161) veden tilaluokitus oli hyvä, Pyhäjoen keskiosan (Py82) vedenlaatu oli typpipitoisuuksien perusteella hyvä ja fosforipitoisuuksien perusteella tyydyttävä ja Pyhäjoen alajuoksun (Py2) sekä Piipsanjoen (Pi1) tilaluokitus kokonaisravinteiden perusteella oli tyydyttävä (Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-1). (Kuva 2-4).

Vuosina 2020-2023 veden happitilanne oli keskimäärin pisteillä Py161 sekä Py2 erinomainen ja pisteellä Py82 sekä Piipsanjoessa (Pi1) tyydyttävä. Pääuoman pisteillä happitilanne oli pääosin vähintään tyydyttävällä tasolla lukuun ottamatta pisteen Py82 happitilannetta 4.7.2020 (59 kyll-%) sekä 17.4.2023 (69 kyll-%). Sen sijaan Piipsanjoessa havaittiin ajoittain happipitoisuuksia, joiden perusteella happitilanne oli huono (5.5.2021: 1,6 %) tai välttävä (60-69 %).

Pyhäjärven luusuassa (Py161) vuosina 2020-2023 veden pH-arvoissa ei havaittu aikaisempien tarkkailuvuosien kaltaista kevättulvien aikaista pH:n laskua alle 6,0, mikä on liittynyt Junttisälän keväisiin happamuusongelmiin. Vuonna 2023 kevään aikaan havaittu pH:n lasku oli tavanomaisille sulamisvesille tyypillistä, ollen kaikilla näytenpisteillä alimmillaan tasoa 6,1-6,3. Kaikkien intensiivisen tarkkailun havaintopisteiden ekologinen tila oli pH-minimien perusteella erinomainen (Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-1). Kiintoainepitoisuuksissa havaittiin paljon ajallista vaihtelua näytenpisteillä. Kohonneita kiintoainepitoisuuksia havaittiin pääosin kevättulvien aikaan.

Pyhäjärvestä lähtevän veden (Py161) sähkönjohtavuus (ka. 12,5 mS/m) oli tarkkailujaksolla 2020-2023 pääosin Pyhäjoen keski- ja alaosaa (8,2 ja 7,6 mS/m) sekä Piipsanjokea (6,8 mS/m) korkeampi, sillä sähkönjohtavuutta kasvattaa Pyhäsalmen kaivoksen sulfaattia sisältävät jätevedet (kuva 2-4).

Kuva 2-4. Fosfori- typpi-, kiintoaine- ja COD_{Mn}-pitoisuudet sekä sähkönjohtavuus- ja väriarvot intensiivisen tarkkailun havaintopaikoilla Pyhäjoessa (Py161, Py82, Py2) ja Piipsanjoessa (Pi1) vuosina 2020-2023.

2.3 Alueellinen tarkkailu

Alueellista tarkkailua suoritetaan vuosittain neljässä sivujoessa sekä kahdessa pääuoman pisteessä. Sivujokia ovat Kärämäenjoki (Kä0), Mäyränoja (Mä0), Piipsanoja (Pi02) sekä Vihanninjoki (Vi2) ja Pyhäjoen pääuoman havaintopaikkoihin kuuluvat Pyhäjoki Haapakoski (Py79) sekä Pyhäjokisuu (Py1). Vuosittain toistuvan alueellisen tarkkailun näytteenottoajankohdat ovat maaliskuu, heinäkuu ja elokuu, ja lisäksi Kärämäenjoesta otetaan näyte myös toukokuussa. Vuonna 2023 alueellinen vedenlaadun tarkkailu suoritettiin pääasiassa tarkkailuohjelman mukaisesti, mutta Mäyränojan, Piipsanojan sekä Pyhäjoen Haapakosken elokuun näytteenotto suoritettiin syyskuun alussa. Vuosittaisen alueellisen tarkkailun tulokset on esitetty kokonaisuudessaan **liitteessä 4** ja **taulukossa 2-3**.

Vedenlaatu sivujoissa on pääsääntöisesti ollut heikompaa kuin Pyhäjoen pääuomassa. Vuonna 2023 sivujojen vedenlaatu vaihteli tavalliseen tapaan niin ajallisesti kuin eri sivujokien välillä. Happitilanne oli heikoin

Piipsanojassa (hapen kyll. 53 %) sekä Vihanninjoessa (hapen kyll. 60 %) ollen molemmissa keskimäärin välttävää. Muilla sivu-uomien tarkkailupisteillä happitilanne oli pääosin tyydyttävä (hapen kyll. 70-80 %) tai sitä parempi, lukuun ottamatta Kärämäenjoen (Kä0) maaliskuun välttävää happitilanne (68 %). Pääuoman pisteillä happitilanne vaihteli välillä 75-100 % ollen Pyhäjoen Haapakosken pisteellä keskimäärin tyydyttävä (hapen kyll. 78 %) ja Pyhäjokisuulla erinomainen (hapen kyll. 87 %).

Alueellisen tarkkailun näytenpisteillä alhaisimmat pH-arvot havaittiin Kärämäenjoessa toukokuussa (pH 6,06) ja Vihanninjoessa elokuussa (pH 6,13). Veden pH-arvot olivat keskimäärin happaman puolella vain Vihanninjoessa ja lievästi happaman puolella muilla havaintopisteillä. Sähkönjohtavuuden arvot olivat hieman koholla pintavesien yleiseen tasoon nähden Vihanninjoessa maaliskuussa ja heinäkuussa (11-23 mS/m) ja Piipsanojassa kaikilla tarkkailukohteilla (12-15 mS/m). Pääuomassa arvot olivat koholla Pyhäjokisuussa maaliskuussa ja heinäkuussa (13-15 mS/m) ja Haapakosken tarkkailupisteellä heinäkuussa (12 mS/m). Muutoin sähkönjohtavuuden arvot olivat sisävesille tyypillisellä tasolla.

Hieman kohonneella tasolla olevia kiintoainepitoisuuksia havaittiin jokaisella sivu-uoman sekä pääuoman tarkkailupisteellä. Korkeimmat kiintoainepitoisuudet esiintyivät Vihanninjoessa sekä Pyhäjokisuussa elokuun tarkkailukerralla.

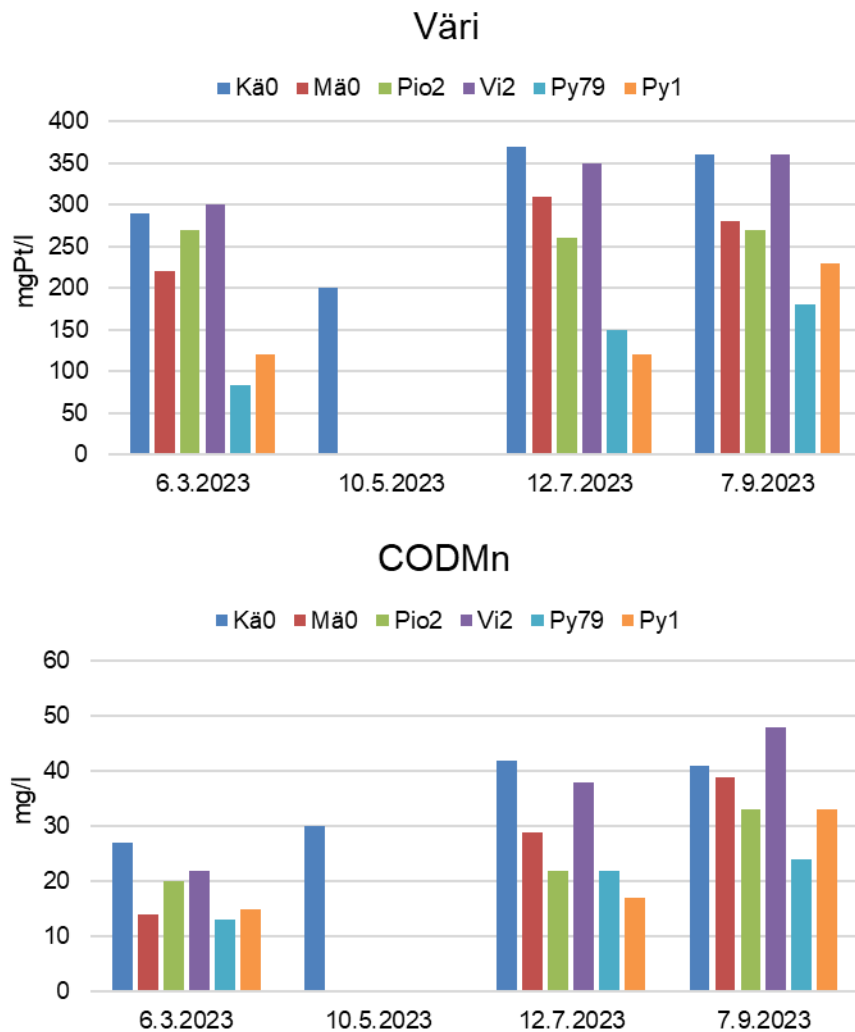
Veden hygieenistä laatua kuvaavien *E.coli*- ja enterokokkibakteerien pitoisuudet alittivat sosiaali- ja terveysministeriön asettamat (STM 177/2008) sisämaan uimavesien toimenpiderajat (enterokokit 400 pmy/100 ml ja *E.coli* 1000 mpn/100 ml) kaikilla näytenpisteillä. Keskimäärin korkeimmat bakteeripitoisuudet havaittiin Kärämäenjoessa ja Pyhäjokisuussa (Taulukko 2-3).

Taulukko 2-3. Vedenlaatu Pyhäjoen sivujoissa sekä pääuomassa vuonna 2023. Ks. myös liite 4.

Tunnus	N-otto pvm.	Kokonais- syvyys m	Näkö- syvyys m	N-otto- syvyys m	Lämpö- tila °C	Kiintoaine GF/C mg/l	Väri mg Pt/l	COD _{Mn} mg/l	Happi, liuennut mg O ₂ /l	Happi, kyll. %	pH	Sähkön- johtavuus mS/m	Typpi μg/l	NH ₄ -N μg/l	NO ₂ +3-N μg/l	Fosfori μg/l	PO ₄ -P μg/l	E. coli MPN/100 ml	Enterokokit pmy/100ml	Koliformiset bakteerit MPN/100 ml
Kä0	6.3.2023	0,3	0,3	0,15	0	8,8	290	27	10	68	6,78	8	710			82		140	14	170
Kä0	10.5.2023	0,6	0,3	0,3	6,7	4	200	30	11	90	6,06	2,4	750	8,6	180	37	14	28	2	190
Kä0	12.7.2023	0,6	0,6	0,3	16,5	9,6	370	42	7,1	73	6,7	5	980	62	100	97	59	53	62	2000
Kä0	7.9.2023	0,5	0,3	0,25	10,9	8,4	360	41	9,1	82	6,67	4,8	860	48	67	92	60	20	<10	260
Mä0	6.3.2023	0,2	0,2	0,1	0,1	2,4	220	14	11	75	6,9	8,6	720			80		1	8	69
Mä0	12.7.2023	0,3	0,3	0,15	17,5	5	310	29	7,6	79	7,22	9,7	870	48	110	130	92	45	36	490
Mä0	7.9.2023	0,3	0,3	0,15	10,6	7,6	280	39	10	90	6,67	4,6	780	30	58	73	44	<10	<10	210
Pio2	6.3.2023	0,2	0,2	0,1	0	8,1	270	20	6	41	6,75	15	1000			200		7	6	79
Pio2	12.7.2023	0,3	0,3	0,15	17,4	3	260	22	6,2	65	7,12	15	1300	120	280	190	150	75	60	>2420
Pio2	7.9.2023	0,3	0,3	0,15	9,8	8,8	270	33			6,96	12	1400	120	210	160	140	<10	<10	110
Vi2	22.3.2023	0,2	0,2	0,2	0,2	9,2	300	22	6,6	45	6,52	23	890			69		1	<2	27
Vi2	11.7.2023	0,4	0,4	0,2	15,3	8	350	38	6,4	64	6,61	11	910	22	81	67	32	200	110	>2400
Vi2	1.8.2023	1		0,5	16	13	360	48	7	71	6,13	6,9	1200	24	150	71	26	80	130	5200
Py79	6.3.2023	2	0,6	1	0,1	1,2	83	13	11	75	6,75	7,8	560			25		18	10	34
Py79	12.7.2023			1	20,2	6	150	22	7,3	81	6,8	12	860	42	150	56	17	17	4	410
Py79	7.9.2023	2	1	1	14,6	3,9	180	24	7,9	78	6,91	10	860	69	160	61	34	<10	<10	50
Py1	22.3.2023	1,3	0,6	0,75	0,3	1,6	120	15	12	83	6,88	13	940			36		280	64	370
Py1	10.7.2023	1,2	0,9	0,6	20,6	4	120	17	9,3	100	7,18	15	540	33	100	38	12	31	10	1400
Py1	1.8.2023	1,5	0,55	0,7	19,2	11	230	33	7,1	77	6,62	8,1	1100	13	200	83	29	100	390	3400

Edellisvuoden tapaan kaikkien seurannassa olleiden Pyhäjoen sivu-uomien vesi oli veden väriarvojen ja kemiallisen hapenkulutuksen arvojen (COD_{Mn}) mukaan runsashumuksista ja arvot olivat Pyhäjoen pääuoman pisteitä (Py79 ja Py1) korkeampia. Heinäkuussa Kärämäenjoessa ja elokuussa Vihanninjoessa havaittiin alueellisen tarkkailun näytenpisteiden korkeimmat väri- ja COD_{Mn}-arvot. Myös Pyhäjoen pääuoman tarkkailupisteiden väri- ja COD_{Mn}-arvot indikoivat keskimäärin runsashumuksista vedenlaatua. Pääuomassa

väri- ja COD_{Mn}-arvojen pitoisuuksissa ei havaittu merkittävää kasvua joen alaosaan kohden (**Taulukko 2-2, kuva 2-4**).

Kuva 2-4. Väriluvut ja COD_{Mn}-arvot Pyhäjoen alueellisen tarkkailun havaintopaikoilla sivujoissa sekä pääuomassa vuonna 2023. Näytepaikkojen lyhenteiden selitykset löytyvät taulukosta 2-2.

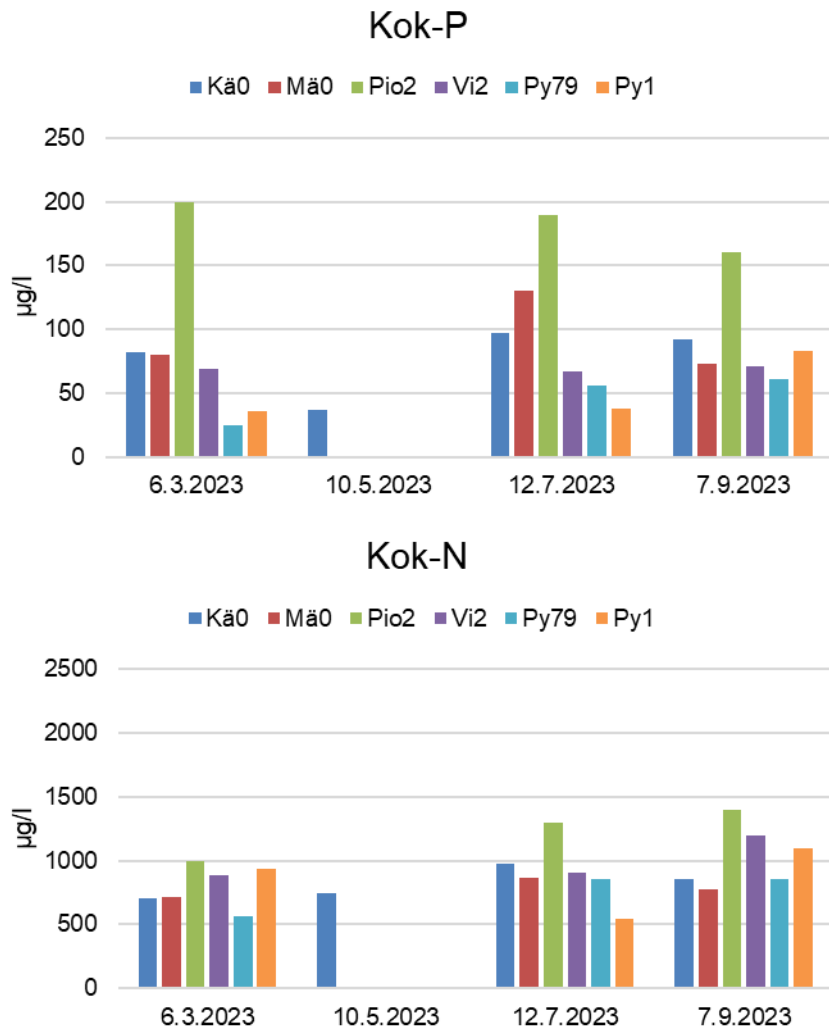
Pyhäjoen pääuomassa alueellisen tarkkailun havaintopisteillä (Py79 ja Py1) kokonaisfosforipitoisuudet olivat suunnilleen samalla tasolla kuin intensiivisen tarkkailun havaintopisteillä ja veden tilaluokitus niiden mukaisesti oli tyydyttävä. Sivujoissa kokonaisfosforipitoisuudet olivat pääuomaa keskimäärin korkeampia. Vihanninjoki, Mäyränoja ja Kärämäenjoki ovat Piipsanjoen tavoin tyypiltään keskisuuria turvemaiden jokia (Kt). Vihanninjoki on 3. vesienhoitokaudella luokiteltu ekologiselta tilaltaan huonoksi, Mäyränoja välttäväksi ja Kärämäenjoki tyydyttäväksi. Vihanninjoki sekä Mäyränoja ovat lisäksi voimakkaasti muutettuja jokia. Alueellisen tarkkailun keskimääräisten fosforipitoisuuksien perusteella Kärämäenjoen (Kä0) ja Vihanninjoen (Vi2) vedenlaatu oli välttävä ja Mäyränojan (Mä0) huono. Piipsanojan pintavesityyppiä ja sen ekologista tilaa ei ole 3. vesienhoitokaudella luokiteltu. Alueellisen tarkkailun havaintopisteistä Piipsanojan fosforipitoisuudet olivat kuitenkin suurimpia ja vesi keskimäärin erittäin rehevää. (**Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-4**).

Fosfaattifosforin osuudet kokonaisfosforista vaihtelivat sivu-uomien näytepisteillä välillä 37-88 %. Pyhäjoen pääuoman tarkkailupisteillä fosfaattifosforin osuus kokonaisfosforista vaihteli 30-56 % välillä. Fosfaattifosforin pitoisuudet olivat keskimäärin suurimmat Mäyränojaassa sekä Piipsanojassa, ja pääosin ajallisesti suurimmat pitoisuudet ja prosenttiosuudet ajoittuivat elo-syyskuulle. Tyypillisesti fosfaattifosforia on eniten vapaana perustuotantokauden ulkopuolella talvella (**kuva 2-5**).

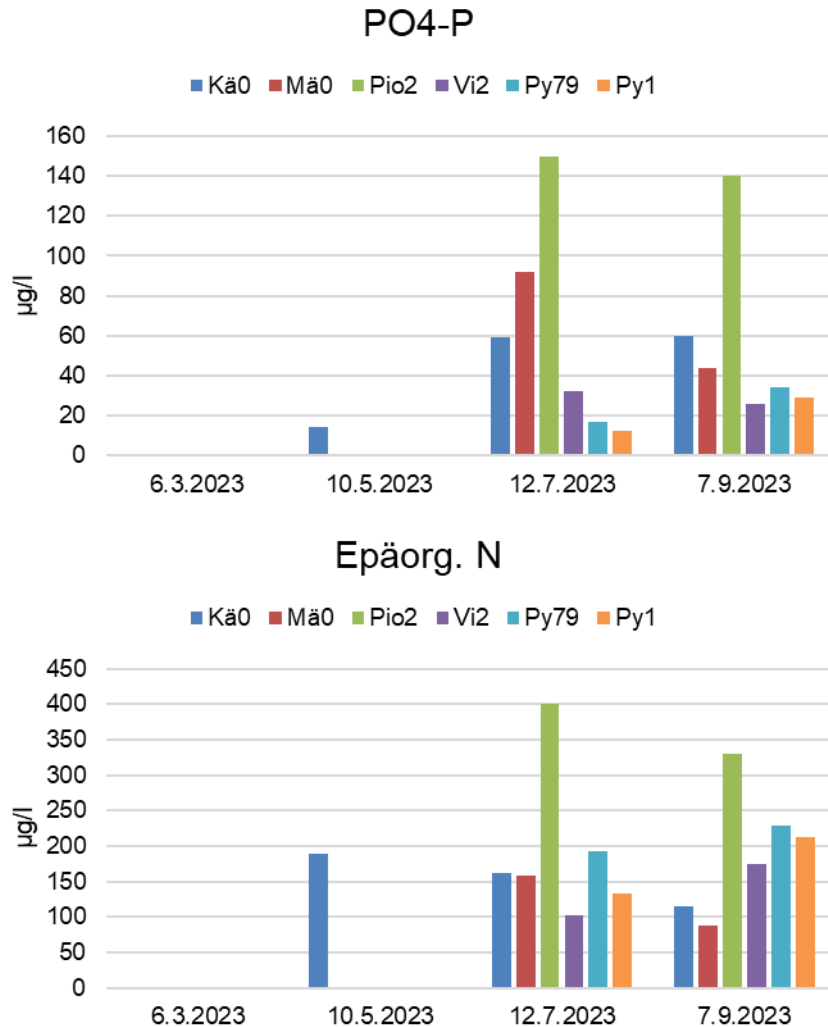
Kokonaisfosforin tavoin keskimäärin korkeimmat kokonaistyyppipitoisuudet havaittiin Piipsanojassa ja Vihanninjoessa. Keskimääräisten kokonaistyyppipitoisuuksien perusteella Vihanninjoen tilaluokitus oli tyydyttävä. Kärsämäenjoen ja Mäyränojan tilaluokitus oli puolestaan hyvä. Ylempänä Pyhäjoessa sijaitsevan näytepisteen Py79 tyyppipitoisuudet olivat jonkin verran alhaisempia kuin sivu-uomien ja alempana sijaitsevan pääuoman pisteen (Py1) tyyppipitoisuudet (**Kuva 2-6**). Molempien alueellisen tarkkailun pääuoman havaintopisteiden vedenlaatu oli kuitenkin tilaluokitukseltaan hyvä. (**Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-4**).

Taulukko 2-4. Pyhäjoen yhteistarkkailun alueellisen tarkkailun havaintopisteiden keskimääräiset vedenlaatuluokitukset vuonna 2023 (Aroviita ym. 2019).

Tarkkailu piste	Pintavesi- tyyppi	Kok.N		Kok.P		pH-minimi	
Kä0	Kt	825	Hy	77	V	6,06	E
Mä0	Kt	790	Hy	94	Hu	6,67	E
Pio2	-	1233	-	183	-	6,75	-
Vi2	Kt	1000	T	69	V	6,13	E
Py79	St	760	Hy	47	T	6,75	E
Py1	St	860	Hy	52	T	6,62	E

Kuva 2-5. Kokonaisfosforin ja -typen pitoisuudet Pyhäjoen alueellisen tarkkailun havaintopaikoilla sivujoissa sekä pääuomassa vuonna 2023. Näytepaikkojen lyhenteiden selitykset löytyvät taulukosta 2-2.

Kuva 2-6. Fosfaattifosforin ja epäorgaanisen typen pitoisuudet Pyhäjoen alueellisen tarkkailun havaintopaikoilla sivujoissa sekä pääuomassa vuonna 2023. Näytepaikkojen lyhenteiden selitykset löytyvät taulukosta 2-2.

2.4 Kuormittajien lähialueet

2.4.1 Pääuoma

Haapaveden jätevedenpuhdistamolta johdetaan jätevedet Pyhäjokeen havaintopaikkojen Py82 ja Py79 välille. Tulokset on esitetty havaintokerroittain liitteissä 3 ja 4. Havaintopaikkojen näytteenotto suoritettiin maaliskuussa (6.3.) ja heinäkuussa (12.7.) samaan aikaan, mutta alueellisen tarkkailun havaintopisteeltä Py79 puhdistamon alapuolelta ei otettu näytettä elokuussa, vaan syyskuussa sen sijaan. Näin ollen Haapaveden jätevedenpuhdistamon yläpuolista ja alapuolista vedenlaatua voidaan verrata täsmällisesti vain maaliskuun ja heinäkuun osalta. Maaliskuussa *E.coli*-bakteerien pitoisuus sekä koliformisten bakteerien määrä olivat puhdistamon alapuolella (Py79) hieman korkeampia kuin puhdistamon yläpuolella, mutta ero ei ollut merkittävä. Kokonaisravinteiden osalta puhdistamon yläpuolinen vesi oli hyvin lievästi rehevämpää.

Havaintopisteen Py79 vesi oli väriltään hieman tummempaa kuin pisteen Py82. Heinäkuussa havaittiin samansuuntaisia eroja vedenlaadussa kuin maaliskuussa, mutta bakteeripitoisuudet olivat sekä ylä- että alapuolisella havaintopaikalla samansuuruisia, paitsi koliformisten bakteerien osalta, jonka pitoisuudet olivat huomattavasti suurempia yläpuolisella pisteellä Py82. Bakteerimäärien kohoaminen on usein tavanomaista vesien lämpenemisen myötä. Heinäkuun näytteenotossa kokonaisravinnepitoisuudet kohosivat maaliskuusta sekä puhdistamon yläpuolella (Py82) että alapuolella (Py79), mutta toisin kuin maaliskuussa, alapuolen pitoisuudet olivat suurempia. Haapaveden jätevedenpuhdistamon alapuolella vesi oli heinäkuussa yläpuolta tummempaa ja epäorgaanisten ravinteiden määrät olivat suurempia.

Pyhäjoen jätevedenpuhdistamolta jätevedet johdetaan Pyhäjoen suulle havaintopaikkojen Py2 ja Py1 välille. Tulokset on esitetty havaintokerroittain **liitteissä 3 ja 4**. Havaintopisteiden Py2 ja Py1 näytteenotto suoritettiin samaan aikaan vain maaliskuussa (22.3.), joten täsmällistä vedenlaadun vertailua on mahdollista suorittaa vain silloin. Intensiivisen tarkkailun pisteeltä Py2 ei otettu näytettä lainkaan heinäkuussa, mutta molemmilla havaintopisteillä suoritettiin näytteenotto elokuussa (10.8. ja 1.8.). Vaikka elokuun näytteitä ei otettu samanaikaisesti, voidaan tuloksia pitää suuntaa antavina. Maaliskuussa puhdistamon ylä- ja alapuolisten näytepisteiden välillä ei havaittu merkittäviä eroja vedenlaadussa. On kuitenkin huomioitava, että näytepisteen Py2 osalta bakteerimääriä ei tutkittu koko tarkkailukauden aikana ja pisteeltä Py1 maaliskuun osalta tiedot epäorgaanisten ravinteiden pitoisuuksista puuttuvat, joten näiltä osin vedenlaadun vertailu ei ole mahdollista. Elokuun tarkkailukierroilla puhdistamon yläpuoleinen sekä alapuoleinen vedenlaatu oli maaliskuun tavoin hyvin samankaltaista, vaikkakin kokonaisfosforipitoisuus oli alapuoleisella pisteellä Py1 hieman koholla pisteeseen Py2 nähden. Ammoniumtypen määrä oli puolestaan hieman korkeampi puhdistamon yläpuolella, mutta kaiken kaikkiaan erot olivat hyvin pieniä. Täytyy myös muistaa, että elokuun näytteenotot tapahtuivat hieman eri aikaan.

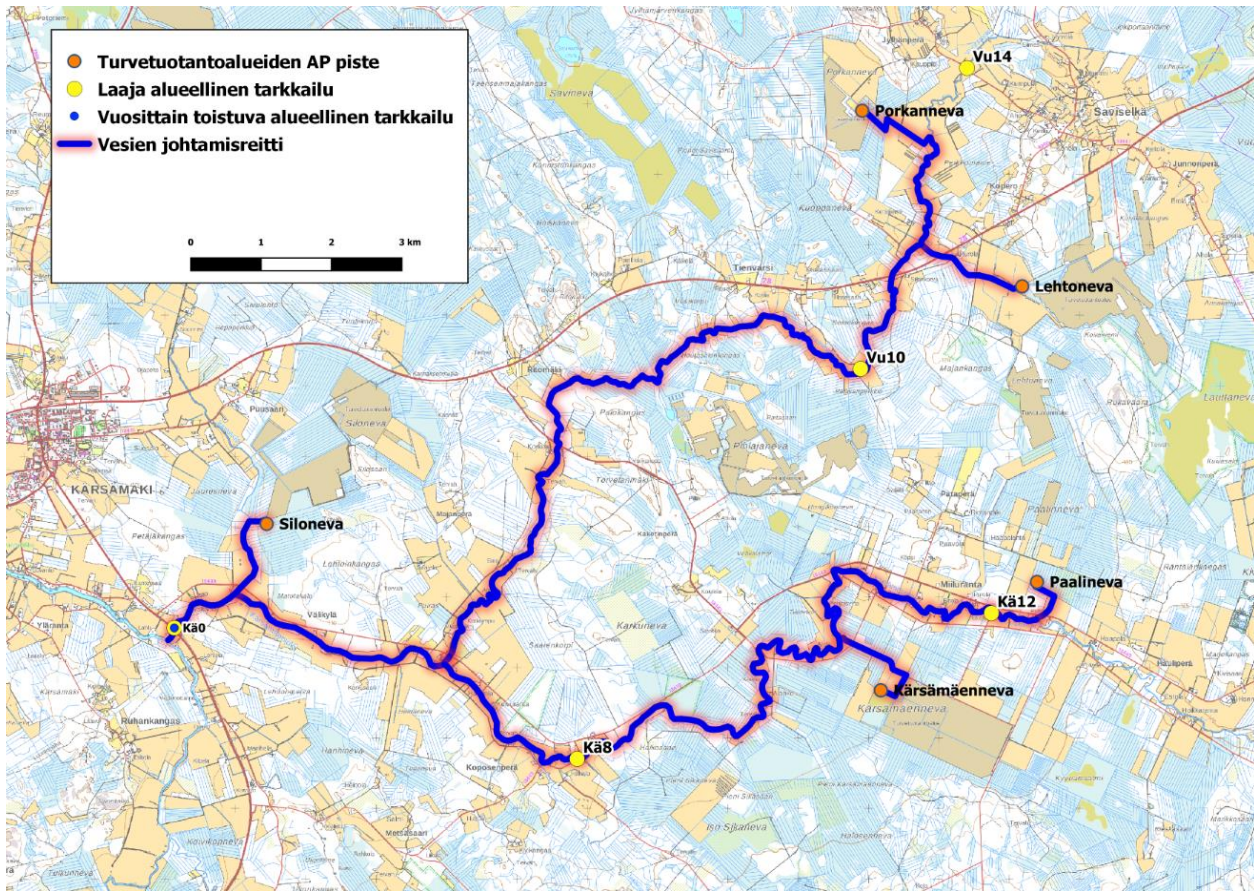
2.4.2 Sivu-uomat

Suurin osa turvetuotantoalueiden vesistöpisteistä kuuluu laajaan alueelliseen tarkkailuun, joista näytteet otetaan joka 3.vuosi (2019, 2022, 2025). Ohessa on käsitelty vedenlaatatulokset, jotka sisältyvät suppeiden vuosien tarkkailuun.

Vuohtojoki-Kärsämäenjoki

Vuohtojoki laskee Kärsämäenjokeen havaintopaikan Kä8 alapuolella. Vuohtojokeen sijaitsee kaksi havaintopaikkaa: Vuohtojoki Jylhänperä (Vu14) ja Vuohtojoki Pellikänperkkiö (Vu10). Vuohtojokeen laskee kaikkiaan neljän (Lehtoneva, Luomaneva, Porkanneva ja Pihlajaneva) ja koko Kärsämäenjoen valuma-alueelle yhdeksän (em. lisäksi Siloneva, Kärsämäenneva, Paalineva ja Patasuo) turvetuotantoalueen valumavedet. Lehtonevan, Luomanevan, Porkannevan ja Pihlajanevan osalta turvetuotanto on päättynyt ja Kärsämäenjoen valuma-alueen turvetuotantoalueista ainoastaan Kärsämäenneva on enää tuotannossa. Patasuota ei ole otettu tuotantoon. Näytepisteet Kä8, Vu10 ja Vu14 kuuluvat laajaan alueelliseen tarkkailuun, ja näytteet otetaan joka 3. vuosi (2019, 2022, 2025). Vuosittain toistuvaan alueellisen tarkkailuun kuuluu Kärsämäen joen alajuoksulla sijaitseva näytepiste Kä0 (**kuva 2-7**). Vuonna 2023 näytteet otettiin maaliskuu-, heinä- ja syyskuussa. Näytepisteen Kä0 tuloksia käsiteltiin osittain jo **kappaleessa 2.3 Alueellinen tarkkailu**.

Kärsämäenjoen alajuoksulla (Kä0) veden happitilanne vaihteli välttäväästään erinomaiseen, ja alimmillaan happitilanne oli maaliskuussa (68 %). Väriarvot ja COD_{Mn}-pitoisuudet viittasivat runsashumuksisuuteen, typpipitoisuudet olivat hyvän tilaluokituksen tasolla ja fosforipitoisuudet välttävällä tasolla ja sähkönjohtavuuden arvot olivat pintavesille ominaisella tasolla (**Taulukko 2-4**). Veden pH-arvot olivat pääasiassa pintavesille tyypillisesti lievästi happamia heinäkuuta lukuun ottamatta, jolloin vesi oli hapanta (pH 6,06).

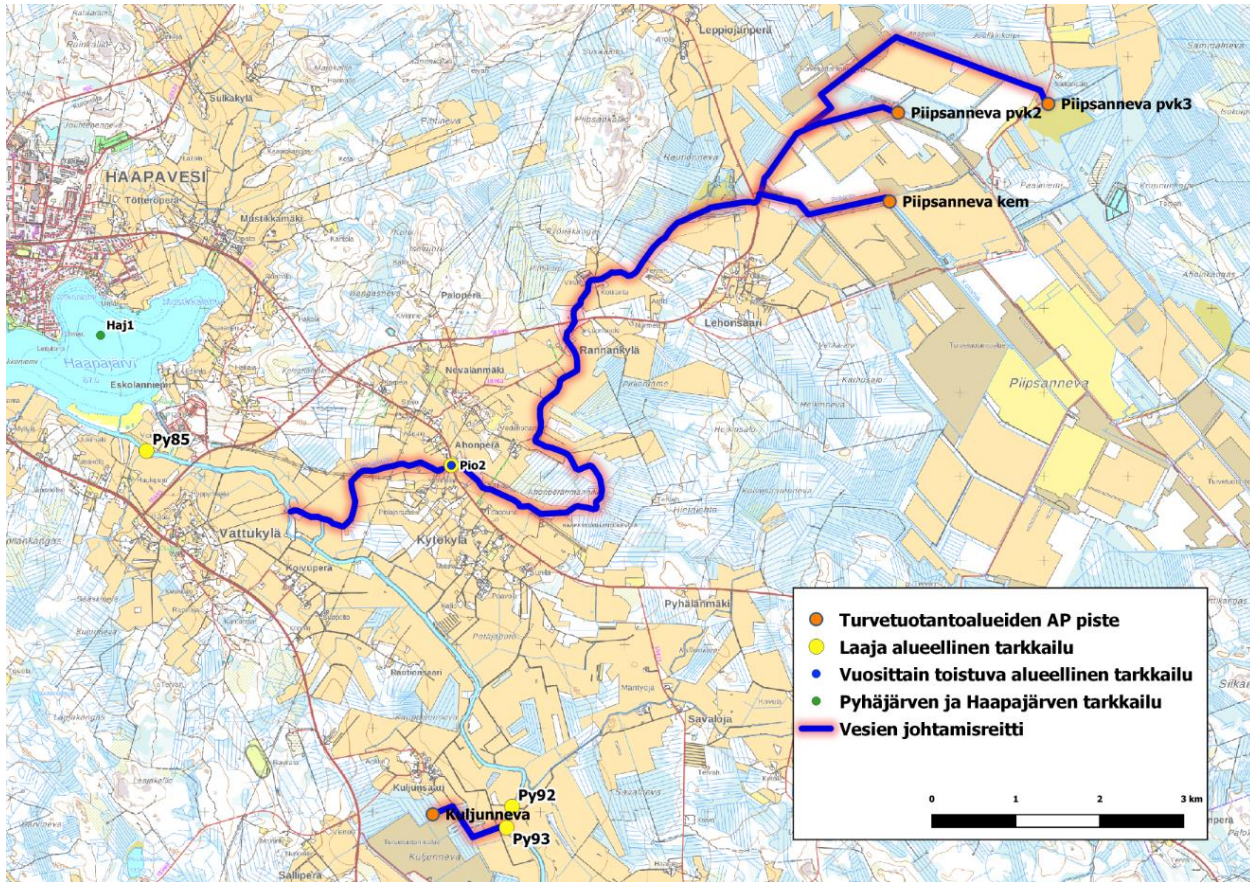
Kuva 2-7. Vuohojoki-Kärsämäenjoki alueen vesistöpisteet ja turvetuotantoalueiden vesien johtamisreitit Pyhäjokeen.

Piipsanoja

Piipsanoja laskee Pyhäjokeen Haapajärven yläpuolelle. Piipsannevan turvetuotantoalue sijaitsee Piipsanojan yläosalla. Piipsannevan turvetuotanto on päättynyt. Piipsanojan alaosalla sijaitsee vuosittain toistuvan alueellisen tarkkailun vesistöpiste **Pio2 (kuva 2-8)**. Näytteet otettiin maaliskuu-, heinä- ja syyskuussa. Näytepisteen Pio2 tuloksia käsiteltiin osittain jo kappaleessa **2.3 Alueellinen tarkkailu**.

Piipsanojan vesi oli heinäkuussa lievästi emäksistä ja muutoin lievästi hapanta. Happitilanne oli sekä maaliskuussa (41 %) että heinäkuussa (65 %) välttävä, syyskuulta happitilanne ei ole tiedossa. Kokonaistyyppipitoisuudet viittasivat jokaisella tarkkailukerralla rehevään vedenlaatuun ja kokonaisfosforipitoisuudet erittäin rehevään vedenlaatuun. Väriarvojen ja COD_{Mn}-pitoisuuksien perusteella vesi oli runsashumuksista. Kiintoainepitoisuus oli maaliskuussa ja syyskuussa hieman koholla avovesialalle tyypilliseen tasoon nähden ja sähkönjohtavuus oli kaikkina tarkkailukertoina hieman koholla pintavesien yleiseen tasoon nähden.

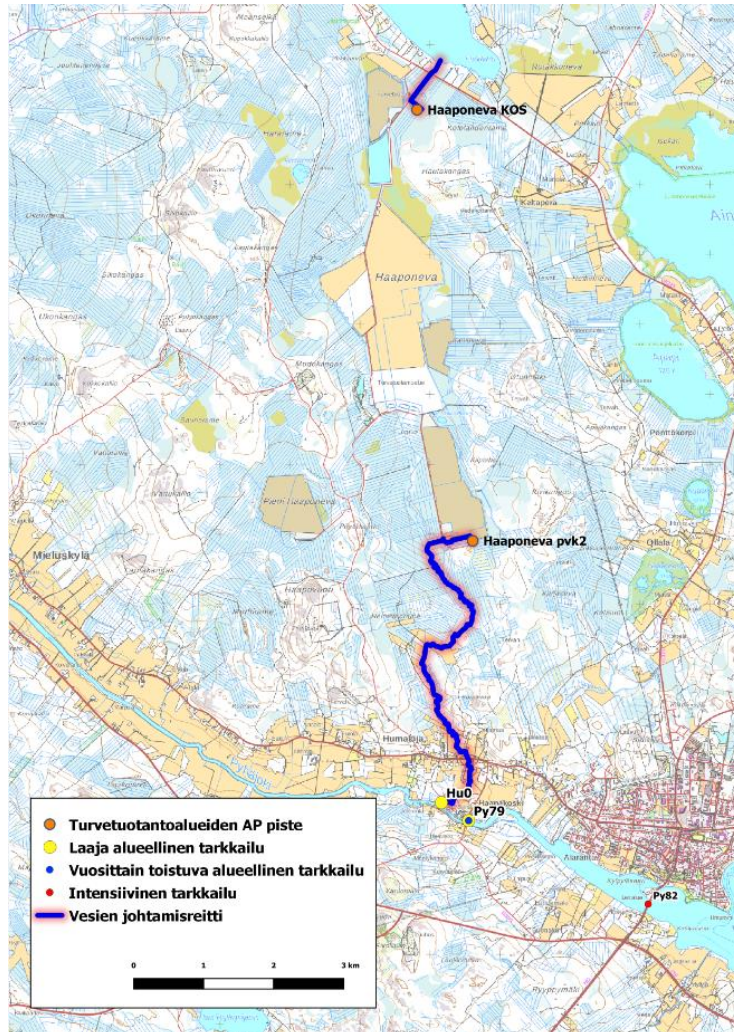
Haapajärven tulokset on käsitelty jäljempänä kappaleessa 2.5.2.

Kuva 2-8. Piipsanojan lähialueen vesistöpiisteet ja turvetuotantoalueiden vesien johtamisreitit Pyhäjokeen.

Humaloja

Humaloja laskee Pyhäjokeen Haapajärven alapuolelle. Humalojan yläosalla sijaitsee Haaponevan turvetuotantoalue, mutta sen tuotanto on päättynyt. Pintavalutuskentältä (pvk2) vedet johdetaan Humalojaan ja edelleen Pyhäjokeen. Humalojassa sijaitsee laajan alueellisen tarkkailun piste **Hu0**. Kosteikolta (KOS5) vedet johdetaan alueen pohjoispuolella sijaitsevaan Pirnesjärveen. Haaponevan pvk:n kuivatusvesien purkupisteen yläpuolella sijaitsee alueellisen tarkkailun näytepiste **Py79** ja hieman ylempänä intensiivisen tarkkailun näytepiste **Py82** (Kuva 2-9).

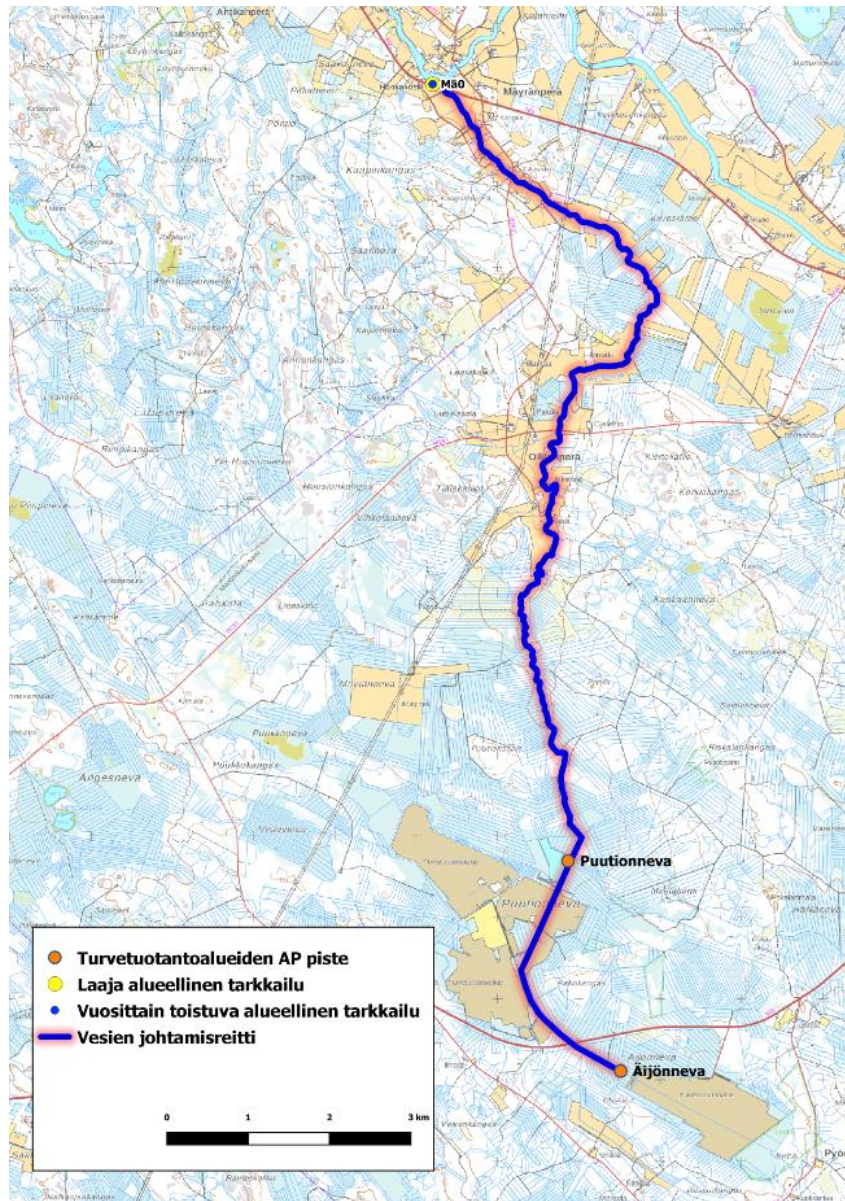

Kuva 2-9. Humalojan ja lähialueen vesistöpisteet ja turvetuotantoalueiden vesien johtamisreitit Pyhäjokeen.

Mäyränoja

Mäyränoja laskee Pyhäjokeen Mäyränperän kohdalla Haapaveden ja Oulaisten välissä. Puutionevan ja Äijönnevan turvetuotantoalueiden valumavedet laskevat Mäyränojan yläosalle. Puutionevan ja Äijönnevan turvetuotanto on päättynyt. Mäyränojan alaosalla sijaitsee vuosittain toistuvan alueellisen tarkkailun näytepiste (Mä0) (kuva 2-10). Näytteet otettiin maaliskuu-, heinä- ja syyskuussa. Näytepisteen Mä0 tuloksia käsiteltiin osittain jo kappaleessa 2.3 Alueellinen tarkkailu.

Mäyränojan vesi oli heinäkuussa lievästi emäksistä ja muutoin lievästi hapanta. Veden happitilanne oli syyskuussa erinomainen ja maaliskuu- sekä heinäkuussa tyydyttävä (75-79 %). Kokonaistyyppipitoisuudet viittasivat keskimäärin hyvään vedenlaatuun ja fosforipitoisuudet huonoon vedenlaatuun. Fosforipitoisuuksien keskiarvoa nosti heinäkuun koholla ollut fosforin määrä (130 µg/l). Jos tarkastellaan vain maaliskuu- ja syyskuun fosforipitoisuuksia, Mäyränojan vedenlaatu oli välttävää. Väriarvot sekä COD_{Mn}-pitoisuudet indikoivat muutoin kaikkina näytteenotokertoina runsasta humuspitoisuutta, mutta maaliskuussa COD_{Mn}-pitoisuus oli keskihumuksisella tasolla. *E.coli*-bakteerien sekä enterokokkien perusteella veden hygieeninen laatu oli maaliskuu- ja syyskuussa erinomainen, heinäkuussa hyvä. (Taulukko 2-3, Taulukko 2-4).

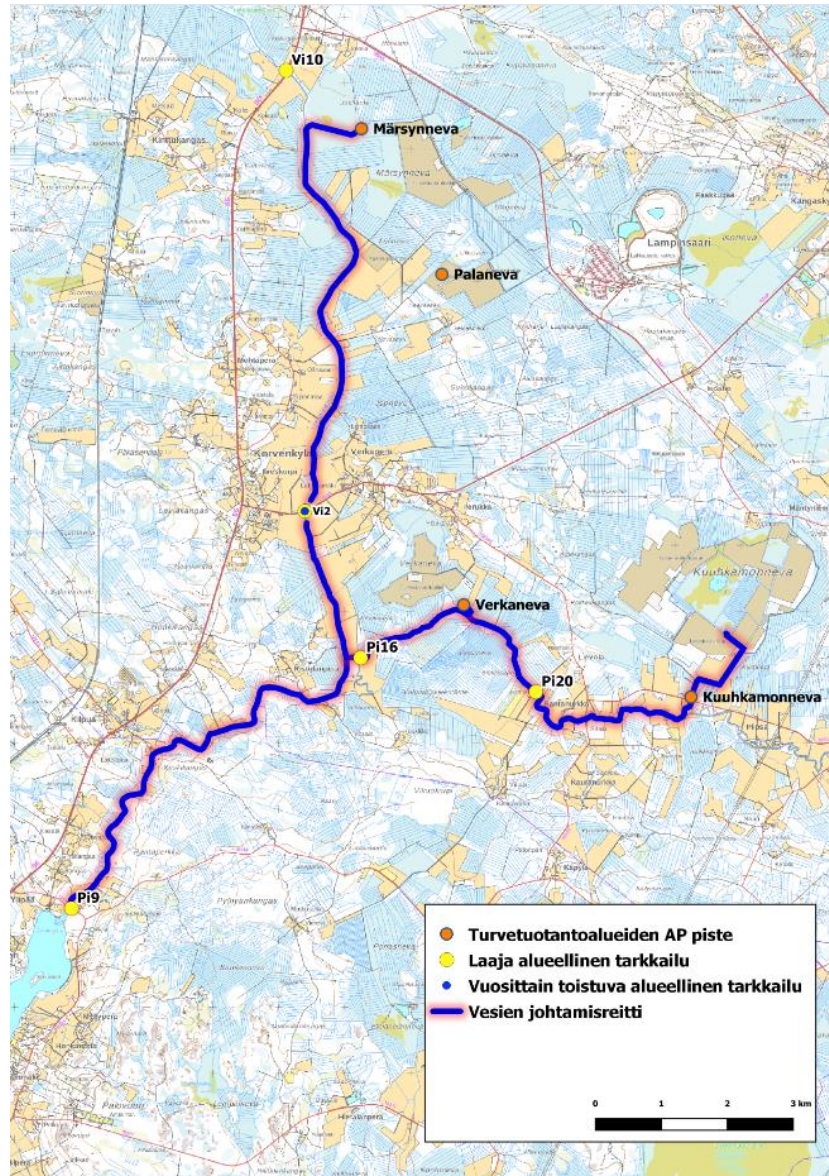
Kuva 2-10. Mäyränojan vesistöpisteet ja turvetuotantoalueiden vesien johtamisreitit Pyhäjokeen.

Vihanninjoki – Piipsanjoki

Vihanninjoki saa alkunsa Vihannin taajaman pohjoispuolelta. Piipsanjoki puolestaan lähtee Ainalin alueen järvistä. Vihanninjoki yhtyy Piipsanjokeen Piipsjärven yläpuolella. Vihanninjokeen laskee Märsynevan ja Palanevan turvetuotantoalueiden vedet. Palanevan turvetuotanto on päättynyt. Vihanninjoen yläpuolelle laskee Kuuhkamonnevan ja Verkanen turvetuotantoalueiden valumavedet. Tarkkailupaikkoja Vihanninjoessa on kaksi: Vi2 (vuosittainen alueellinen tarkkailu) ja Vi10 (laaja alueellinen tarkkailu) sekä Piipsanjoessa viisi: Pi9, Pi16, Pi20 ja Pi33 (laaja alueellinen tarkkailu) sekä Pi1 (intensiivinen tarkkailu) (**kuva 2-11**). Vuonna 2023 Vihanninjoesta (Vi2) otettiin näytteet maalís-, heinä- ja elokuussa. Intensiivisen tarkkailun näytepisteeltä Piipsanjoesta (Pi1) otettiin yhteensä 13 näytettä tammi-, maalís-, huhti-, touko-, heinä-, elo-, syys-, loka- ja joulukuun aikana. Vihanninjoen tuloksia on käsitelty osittain jo kappaleessa **2.3 Alueellinen tarkkailu** ja Piipsanjoen tuloksia kappaleessa **2.1 Intensiivinen tarkkailu**.

Vihanninjoen näytepisteellä (Vi2) happitilanne oli maaliskuussa (43 %) sekä heinäkuussa (64 %) välttävä ja elokuussa tyydyttävä (71 %). Sähkönjohtavuus oli Vihanninjoessa koholla pintavesien tyypilliseen tasoon nähden maaliskuu- ja heinäkuussa ja normaalilla tasolla elokuussa. Vihanninjoen vesi oli jokaisella tarkkailukerralla erittäin tummaa, runsashumuksista ja kiintoainepitoisuudet olivat avovesialalle tavanomaiseen tasoon nähden hieman koholla. Kokonaisfosforipitoisuuksien perusteella vedenlaatu oli havaintopisteellä Vi2 välttävä ja kokonaistyyppipitoisuuksien perusteella tyydyttävä (**Taulukko 2-4**). Veden hygieeninen tila oli maaliskuussa erinomainen, heinäkuussa välttävä ja elokuussa tyydyttävä tai välttävä.

Piipsanjoen näytepisteellä Pi1 veden happitilanne vaihteli välillä välttävästä erinomaiseen (62-91 % O₂ kyll.). Happitilanne oli heikoimmillaan maaliskuussa ollen välttävä, mutta toukokuuhun mennessä hapen kyllästysprosentti oli noussut erinomaiselle tasolle. Veden pH oli pääosin lievästi hapan, mutta huhtikuun loppupuolelta toukokuun puoleenväliin sekä lokakuun alussa pH-arvot olivat happamia (pH 6,12-6,36) ja heinäkuun puolenvälin tienoilla pH oli lievästi emäksisen puolella (pH 7,03). Sähkönjohtavuuden arvot olivat pääosin sisämaan pintavesille tavanomaisella tasolla lukuun ottamatta 17.4., jolloin sähkönjohtavuus oli lievästi koholla. Kokonaisravinnepitoisuuksien perusteella Piipsanjoen vedenlaatu oli tyydyttävä (**Taulukko 2-1**). Epäorgaanisia ravinteita oli myös kesällä perustuotannon käytettävissä, mutta pitoisuudet perustuotantokaudella olivat alhaisempia. COD_{Mn}- ja väriarvot olivat pääasiassa runsashumuisten vesien tasolla. Veden hygieeninen tila oli läpi vuoden erinomainen tai hyvä lukuun ottamatta heinäkuun loppupuolta ja elokuun alkua, jolloin vesi oli hygieeniseltä laadultaan tyydyttävää tai välttävä.

Kuva 2-11. Vihanninjoen ja Piipsanjoen vesistöpisteet ja turvetuotantoalueiden vesien johtamisreitit.

2.5 Pyhäjoen vesistöalueen järvet

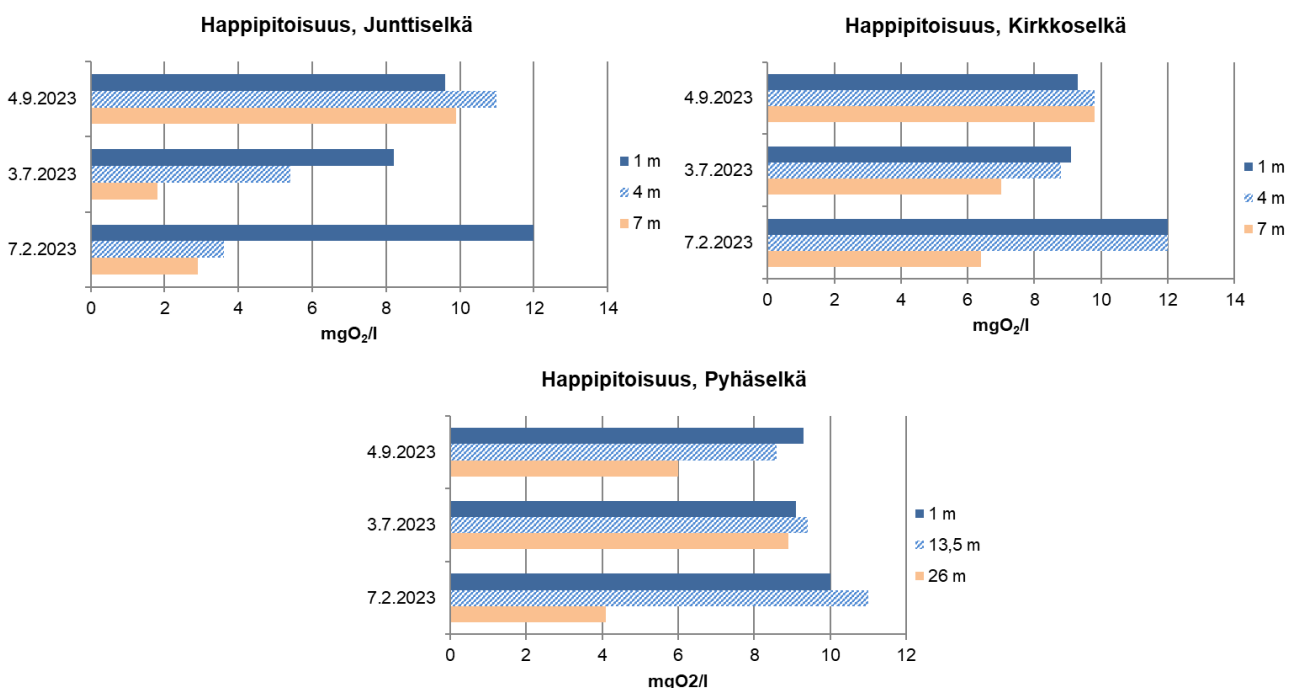
2.5.1 Pyhäjärvi

Pyhäjärven näytteet otettiin vuonna 2023 kolmelta selältä (Junttisellä (=Junttisyvä), Kirkkoselkä ja Pyhäselkä) helmi-, heinä- ja syyskuussa. Tarkkailuohjelman mukaisesti näytteenotto tulisi tehdä helmi-maaliskuussa, heinäkuussa, elokuussa ja lokakuussa. Elokuun näytteenottokierros suoritettiin syyskuun alussa ja lokakuun näytteenottokierros jäi kokonaan toteutumatta poikkeuksellisen sateisesta syksystä ja siitä seuranneista tulvista johtuen. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa sovittiin, että lokakuun 2023 tarkkailukierros

korvataan vuonna 2024 syyskuussa ylimääräisellä näytteenotolla. Pyhäjärven vuoden 2023 tulokset on esitetty kokonaisuudessaan **liitteessä 5** ja vedenlaadun keskiarvot **taulukossa 2-5**.

Pyhäjärvi oli helmikuussa lämpötilakerrostunut ja alusveden happitilanne oli kevättalvella heikentynyt kaikilla selillä. Junttisyvän sekä Pyhäselän tarkkailupisteillä alusveden happitilanne oli huono (hapen kyll. 22-31 %) ja Kirkkoselän pisteellä välttävä (hapen kyll. 46 %). Toisin kuin aiempina vuosina Junttiselän alusvesi ei ollut hapetonta, mutta tähän saattoi vaikuttaa vuoden 2023 aikaisempi näytteenoton ajankohta: vuosina 2022 ja 2021 talven näytteenotto suoritettiin maaliskuun lopussa. Helmikuun 2023 tuloksissa happitilanne myös Junttiselän välivedessä oli huono (hapen kyll. 27 %). Sisäisen kuormituksen oletetaan yleisesti alkavan pohjanläheisen vesikerroksen happipitoisuuden pudotessa alle 2 mg/l, joskin em. selkien alusvesinäytteet otettiin metri pohjan yläpuolelta. Helmikuun näytteenotokerralla yhdenkään tarkkailupisteen alusveden happipitoisuus ei alittanut 2 mg/l, mutta heinäkuun tarkkailukerralla happipitoisuus Junttisyvän alusvedessä oli 1,8 mg/l (hapen kyll. 17 %). (**Kuva 2-21**).

Heinäkuun alkupuolella järven vesi oli helmikuun tavoin lämpötilakerrostunutta, mikä heijastui selillä pohjanläheisen veden hieman heikentyneenä happitilanteena. Kirkkoselällä alusveden happitilanne oli välttävä (hapen kyll. 68 %) ja Pyhäselällä tyydyttävä (79 %), mutta kuten aiemmin mainittua Junttiselällä happitilanne oli heinäkuussa jopa helmikuuta heikompi (hapen kyll. 17 %). Junttiselällä myös väliveden happitilanne oli välttävä (57 %), mutta Kirkkoselällä se oli erinomainen ja Pyhäselällä hyvä. Syyskuussa vesi ei ollut lämpötilakerrostunutta Junttiselällä ja Kirkkoselällä ja happitilanne oli pisteillä erinomainen. Pyhäselällä vesi oli kuitenkin edellisvuoden elokuun tavoin lämpötilakerrostunutta ja happitilanne oli heikentynyt pohjan läheisyydessä välttäväksi (hapen kyll. 55 %), mutta oli ylemmissä kerroksissa erinomainen. (**Kuva 2-21**).

Kuva 2-21. Happitilanne Pyhäjärven Junttiselällä, Kirkkoselällä ja Pyhäselällä vuonna 2023.

Junttiselän alusvedessä on aikaisempina vuosina havaittu happamoitumisongelmaa. Tutkimustiedon perusteella (Räisänen 2010, Räisänen & Mäkinen 2007) Junttiselän happamoitumisongelma liittyy alusveden hapettomuudesta johtuvaan raudan ja rikin kertymiseen alusveeseen ja niiden hapettumisreaktioissa syntyvään happoon, joka voi laskea Junttiselän alusveden pH:n alhaisiin lukemiin.

Vuonna 2023 Junttiselän pH-arvot pysyivät jokaisella tarkkailukerralla ja jokaisessa näytteenottosyvyydessä lievästi happaman ja lievästi emäksisen välillä. Junttiselän pH oli alhaisimmillaan helmikuun tarkkailukerralla alusvedessä ollen 6,54, joten toisin kuin aiempina vuosina, selviä merkkejä happamoitumisesta ei vuonna 2023 ollut havaittavissa. On kuitenkin huomioitava, että sekä helmikuussa että heinäkuussa pH-arvot laskivat mentäessä pintavedestä kohti alusvettä. Aiempina vuosina happamoituminen on yhdistetty happipitoisuuden laskuun, joten on mahdollista, että happitilanteen huonontuessa myös pH-arvo on saattanut laskea happaman puolelle. Kirkko- ja Pyhäselällä vesipatsaan pH vaihteli vuoden aikana neutraalin molemmin puolin ja oli pintavesille tyypillistä. Merkittäviä pH muutoksia ei havaittu, mutta pH-arvoissa oli Junttiselän tavoin havaittavissa lievää laskua alusvettä kohti etenkin tarkkailukerroilla, jolloin happipitoisuus laski. **(Taulukko 2-5, liite 5).**

Junttiselällä helmikuussa sekä lievemmin heinäkuussa sähkönjohtavuus ja sulfaattipitoisuudet olivat korkeita pohjan läheisyydessä ja välikerroksessa, mikä kytkeytyy alusveden hapettomuuteen. Syyskuun tarkkailukerralla arvot olivat huomattavasti alhaisemmat, vaikkakin hieman tyypillisten sisävesien arvoja korkeampia. Alusveden pitoisuustasojen kohoaminen on tyypillistä, paitsi veden kerrostuneisuuden myös alhaisempien pH-arvojen ja heikentyneen happitilanteen seurauksena. Kirkko- ja Pyhäselällä sähkönjohtavuudet ja sulfaattipitoisuudet olivat luonnonvesille tyypillisen alhaista tasoa. Junttiselän näytteistä määritettiin myös tiosulfaatti, jonka tulokset olivat alle määrittysrajan. **(Taulukko 2-5, liite 5).**

Junttiselän alusveden huonon happitilanteen aikana, varsinkin heinäkuussa, veden väriarvot, rauta-, mangaani- ja typpipitoisuudet olivat koholla. Myös Kirkko- ja Pyhäselällä rauta- ja mangaanipitoisuudet olivat koholla alusvedessä niinä tarkkailukertoina, kun happitilanne oli heikompi. **(Taulukko 2-5, liite 5).**

Pyhäjärven Pyhäselkä ja Kirkkoselkä kuuluvat pintavesityypiltään suuriin vähähumuksisiin järviin (SVh) ja Junttiselkä pieniin ja keskikokoisiin vähähumuksisiin järviin (Vh) **(Vesikartta 2024)**. Pyhäselän ekologinen tila on arvioitu 3. vesienhoitokaudella erinomaiseksi, Kirkkoselän hyväksi ja Junttiselän. **Aroviidan ym. (2019)** mukaan ekologisen tilan kannalta luokittelussa olisi mielekästä tarkastella järvien päällysveden (0-2 m) kokonaisravinteita sekä ainoastaan kasvukauden aikaisia keskimääräisiä ravinnetasoja. Pyhäselän vedenlaatu oli vuonna 2023 sekä kokonaistyyppi- että kokonaisfosforipitoisuuksien perusteella keskimäärin erinomainen. Kirkkoselän vedenlaatu oli typpipitoisuuksien osalta erinomaisessa tilaluokassa ja fosforipitoisuuksien osalta hyvässä tilaluokassa. Junttiselän kasvukauden typpipitoisuudet viittasivat keskimäärin erinomaiseen vedenlaatuun ja fosforipitoisuudet tyydyttävään vedenlaatuun. Keskimääräisten klorofylli-a -pitoisuuksien perusteella Junttiselän vesi oli vedenlaadultaan tyydyttävän ja välttävän rajalla, Kirkkoselän vedenlaatu oli tyydyttävä ja Pyhäselän hyvä. **(Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-6).**

Epäorgaanisten ravinteiden pitoisuudet olivat kaikilla näytepisteillä pääosin melko alhaisia. Kesäaikaisen epäorgaanisen ravinnesuhteen perusteella **(Pietiläinen 2008)** tuotantoa potentiaalisesti rajoittava minimiravinne oli heinäkuussa Junttiselällä typpi ja Kirkkoselällä sekä Pyhäselällä fosfori. Syyskuussa tuotantoa potentiaalisesti rajoittava minimiravinne oli Junttiselällä typpi, Kirkkoselällä molemmat pääravinteet ja Pyhäselällä fosfori.

Taulukko 2-5. Pyhäjärven Junttiselän (Pyhj1), Kirkkoselän (Pyhj3) ja Pyhäselän (Pyhj4) keskimääräinen vedenlaatu eri syvyyksillä vuonna 2023. Määritysrajan alittavat tulokset on keskiarvoihin laskettu 0,5 x määritysraja.

Piste	Syvyys	O ₂	O ₂	Väri	COD _{Mn}	pH	Sähk.joht	SO ₄	Kok-P	Kok-N	Mn	Cu	Fe	Zn
	m	mg/l	kyll.%	mg Pt/l	mg/l		mS/m	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l
Juntti- selkä n=3	1	9,9	90	46	14,0	6,96	11	29	21	383	69,7	2,2	393,3	3,0
	3-4	6,7	65	54	9,8	6,80	29	106	27	510	335,7	3,2	693,3	52,2
	5-7	4,9	46	104	10,4	6,70	36	139	38	647	545	3	2137	27
Kirkko- selkä n=3	1	10,1	91	37	9,3	7,24	4,2	3,2	10,5	350	37,4	1,9	161,0	1,7
	3,6-4,5	10,2	91	40	8,1	7,19	4,2	3,2	11,0	370	37,3	2,0	190,0	1,7
	6,2-8	7,7	71	42	9,5	6,90	5,0	4,5	13	413	103,3	2,3	273,3	6,6
Pyhä- selkä n=3	1	9,5	89	34	8,6	7,18	4,2	3,0	7,1	307	12,9	1,6	72,0	0,8
	13-13,5	9,7	84	34	8,6	6,99	4,1	3,0	6,5	327	21,0	1,4	92,3	0,6
	25-26	6,3	55	37	8,5	0,60	4,5	3,0	9,4	417	579,0	1,4	176,7	0,9

Piste	Syvyys	Kok-N	NH ₄ -N	NO ₂ +NO ₃ -N	Kok-P	PO ₄ -P	Chl-a
	m	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l
Junttiselkä	0-2	340	7	8	29	5	14
Kirkkoselkä	0-2	345	11	46	12	1	8
Pyhäselkä	0-2	295	8	7	7	1	5

Pyhäsalmi Mine Oy:n toimesta mitattujen sähkönjohtavuuden ja pH arvojen perusteella Tikkalansalmen veden pH arvot vaihtelivat pääasiassa lievästi happaman ja lievästi emäksisen välillä, mutta muutamana tarkkailukertana mitattiin myös happamia arvoja (pH 5,9-7,4). Alhaisimmillaan pH-arvot olivat huhtikuun lopulla (28.4.). Tikkalansalmen sähkönjohtavuuden arvot olivat melko alhaisia ja pintavesille tavanomaisella tasolla (3,6-9,2 mS/m). Toisin kuin Tikkalansalmesta Luusuasta otettiin näytteitä vain kerran kuukaudessa. Luusuan pH arvot vaihtelivat välillä 6,6–7,2 mS/m kuvastaen normaaleja humusvesien happamuustasoja. Luusuan sähkönjohtavuuden arvot vaihtelivat välillä 7,1–20,7 mS/m ja olivat heinä-syyskuun tarkkailukerroilla lievästi koholla ja touko-kesäkuussa koholla pintavesien tyypilliseen tasoon nähden (**liite 6**).

Pyhäjärven Emolahti kuuluu ympäristöviranomaisten koordinoimaan leväseurantaan. Vuoden 2023 seurannassa Emolahdella ei havaittu levää. (**Järvi- ja meriwiki 2024**).

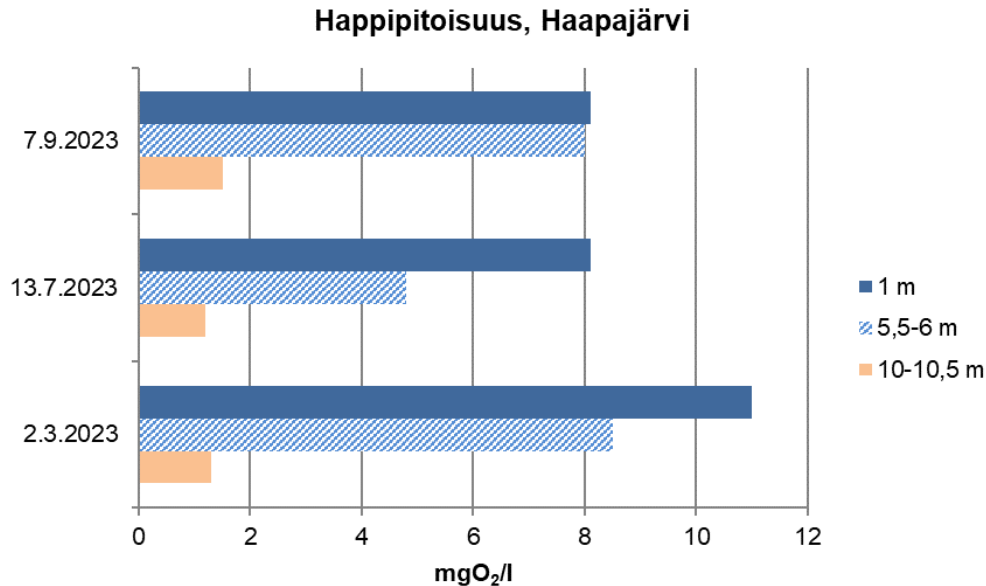
Taulukko 2-6. Pyhäjoen yhteistarkkailun järvien pintaveden keskimääräiset vedenlaatuluokitukset (kesä-syyskuu) vuonna 2023 (Aroviita ym. 2019).

Tarkkailupiste	Pintavesi- tyyppi	Kok.N		Kok.P		Klorofylli-a	
Junttisylvä Pyhj1	Vh	360	E	28	T	14	T/V
Kirkkoselkä Pyhj3	SVh	345	E	13	Hy	8	T
Pyhäselkä Pyhj4	Svh	300	E	8	E	5	Hy
Haapajärvi Haj1	Lv	760	T	54	T	12	T
Komujärvi	MRh	690	Hy	54	T	44	T
Iso Vätjusjärvi	Ph	563	Hy	29	T	20	T/V
Iso Rytynjärvi	MRh	610	Hy	35,7	Hy	17,6	Hy
Pirnesjärvi	MRh	570	E	63	V	38	T

2.5.2 Haapajärvi

Haapajärven näytteet otettiin tulisi ottaa tarkkailuohjelman mukaisesti helmi-maaliskuussa, heinäkuussa, elokuussa ja lokakuussa. Vuonna 2023 näytteet otettiin ohjelman mukaisesti maaliskuussa ja heinäkuussa, mutta elokuun sijaan näytteet otettiin syyskuun alussa ja lokakuun näytteenotto jäi kokonaan välistä. Kuten Pyhäjärven tapauksessa näytteenottokierros jäi toteutumatta poikkeuksellisen sateisesta syksystä ja siitä seuranneista tulvista johtuen. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa sovittiin, että lokakuun 2023 tarkkailukierros korvataan vuonna 2024 syyskuussa ylimääräisellä näytteenotolla. Haapajärven tulokset on toteutuneiden näytekierrosten osalta esitetty **liitteessä 7**.

Vuonna 2023 Haapajärven lämpötilakerrostuneisuutta jokaisella tarkkailukerralla ja veden happitilanne heikentyi siirryttäessä syvemmälle. Pintaveden happitilanne oli maaliskuussa tyydyttävä, heinäkuussa erinomainen ja syyskuussa hyvä. Pohjanläheisen veden happitilanne oli huono (hapen kyll. 9,9-13 %) jokaisella tarkkailukerralla. Välikerroksen happitilanne oli maaliskuussa sekä heinäkuussa välttävä ja syyskuussa tyydyttävä. Todennäköisesti alhaisen happipitoisuuden seurauksena syvänteiden alusvesi oli tummaa, sameaa ja ravinteikasta. **(Kuva 2-22, liite 7).**

Kuva 2-22. Haapajärven veden happitilanne vuonna 2023.

Haapajärven veden pH-arvot (6,47-6,94) olivat pääasiassa humusvesille tyypillisesti lievästi happamia. Sähkönjohtavuuden arvot olivat heinäkuussa koko vesipatsaassa ja syyskuussa alusvedessä hieman koholla (12-14 mS/m) luonnonvesille tyypilliseen tasoon nähden, mutta muutoin sähkönjohtavuuden arvot olivat luonnonvesille normaaleja. Sulfaattipitoisuudet vaihtelivat välillä 12-39 mg/l ja olivat keskimäärin n. 7,1 kertaa korkeampaa tasoa kuin Pyhäjärven Kirkko- ja Pyhäselällä, mutta kuitenkin alhaisempia kuin Junttisellä. Sulfaattiarvot olivat hieman nousseet edellisvuoden tasosta. Haapajärven väri- ja COD_{Mn}-arvot indikoivat pääosin runsashumuksista vedenlaatua. Sameusarvot ilmensivät keskimäärin vesipatsaassa silminnähden sameaa vettä (> 5 FTU), mutta pintavedessä lievästi sameaa. Heinäkuun tarkkailukerralla pohjan läheisyydessä havaittiin kohonnut sameuden arvo ja syyskuun tarkkailukerralla hieman kohonnut sameusarvo sekä kiintoainepitoisuus. Myös väriarvo ja ravinnepitoisuudet olivat heinä- sekä syyskuussa koholla muihin mittausajankohtiin verrattuna.

Haapajärvi on pintavesityypiltään hyvin lyhytviipymäinen järvi (Lv) ja 3. vesienhoitokaudella järven ekologinen tila on tyydyttävä. Vuoden 2023 tarkkailussa Haapajärven kokonaisravinnepitoisuudet olivat heinä- ja syyskuussa pääasiassa tyydyttävällä tasolla, mutta pohjanläheinen vesi oli tyypipitoisuuksien perusteella molemmilla tarkkailukerroilla ja fosforipitoisuuksien perusteella syyskuussa vedenlaadultaan välttävää. Lisäksi heinäkuussa veden välikerroksen fosforipitoisuus oli hyvällä tasolla. Heinä- ja syyskuussa pintavedestä määritetty a-klorofyllipitoisuus viittasi keskimäärin tyydyttävään vedenlaatuun. (**Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-6**).

Molempia pääravinteita oli Haapajärvellä koko vuonna melko runsaasti saatavilla. Minimiravinnetarkastelun perusteella molemmat pääravinteet olivat potentiaalisia tuotantoa rajoittavia tekijöitä pintavedessä heinä-syyskuussa ja välikerroksessa syyskuussa. Fosfori oli tuotantoa rajoittava tekijä välikerroksessa heinäkuussa ja alusvedessä heinä- sekä syyskuussa. Järven perustuotantoa ovat aiempien tarkkailujen tulosten valossa rajoittaneet todennäköisesti muut tekijät kuin ravinteiden saatavuus.

Suolistoperäisten enterokokkien määrät olivat alle määrittäysrajan tai hyvin alhaisia kaikilla näytteenotto- ja kaikissa syvyyksissä. Myös *E. coli*:n määrät olivat kaikilla tarkkailukerroilla alle määrittäysrajan tai alhaisia (suurimmillaan 15 MPN/100 ml). Enterokokkien ja *E. coli*-bakteerien perusteella Haapajärven veden hygieeninen laatu oli jokaisena tarkkailukertana erinomainen (<10 pmy/MPN/100 ml) tai hyvä (<50 pmy/MPN/100 ml).

Haapajärven lämpötalouteen ja happitilanteeseen vaikuttaa oleellisesti erityisesti talvella Kanteleen Voima Oy:n Haapaveden voimalaitoksen jäähdytysvesien johtaminen vesistöön. Yleensä jäähdytysveden johtaminen ylläpitää jatkuvasti täyskiertoa ja tuo koko ajan happitäydennystä järveen. Vuonna 2023 voimalaitos ei ollut kuitenkaan käynnissä.

2.5.3 Selkäinjärvi

Ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan mukaan (8.4.2024) Kivijoen, Kivijärven ja Kivipuron kautta Pyhäjärveen laskevalta Selkäinjärveltä ei otettu näytteitä vuonna 2023.

2.5.4 Komujärvi

Pyhäjärven Komujärvestä otettiin Ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan mukaan (8.4.2024) vuoden 2023 aikana näytteet yhteensä viisi kertaa. Komujärven Lintulahdelta ei otettu näytteitä vuonna 2023. Pyhäjärven pohjoisosassa oli käynnissä kunnostushanke vuosina 2013-2015, johon Komujärven ja Komujoen kunnostustoimenpiteet kuuluivat. Komujärvellä kunnostustoimenpiteenä käytettiin ali- ja keskivedenkorkeuden nostamista, jolla pyrittiin mm. helpottamaan järven happitilannetta. Vedenpinnan noston lisäksi tarkoituksena oli myös rakentaa laskeutusaltaita, sekä toteuttaa ruoppauksia, hoitokalastuksia ja vesikasvien niittoa.

Maaliskuussa 2023 Komujärven veden happitilanne oli huono (hapen kyll. 47 %), mutta varsinaista hapettomuutta ei tulosten perusteella ollut havaittavissa. Kesä-, elo-, syys- ja lokakuussa happitilanne oli erinomainen. Veden pH-arvoa ei mitattu maaliskuun tarkkailukerralla, mutta kesä- ja elokuussa pH oli lievästi emäksisen puolella ja syys-lokakuussa neutraalin tuntumassa lievästi happaman puolella. Veden puskurikyky happamoitumista vastaan oli kesällä tyydyttävä ja syksyllä hyvä, maaliskuussa alkaliniteettia ei mitattu. Sähkönjohtavuuden arvot olivat sisämaan pintavesille tyypillisen pieniä. Veden kiintoainepitoisuudet ja sameusarvot olivat avovesiaikaan nähden kohonneella tasolla maaliskuuta lukuun ottamatta, ja korkeimmillaan elo-syyskuussa. Väriarvon ja COD_{Mn}-pitoisuuden perusteella vesi oli runsashumuksista.

Komujärvi on pintavesityypiltään matala runsashumuksinen järvi (MRh) ja ekologiselta tilaltaan se on 3. vesienhoitokaudella luokiteltu tyydyttäväksi. **Aroviidan ym. (2019)** vedenlaatuluokituksen mukaan vuoden 2023 kasvukauden (kesä-syyskuu) aikaisissa näytteenotoissa Komujärven kokonaistyyppipitoisuudet olivat keskimäärin hyvällä tasolla. Kokonaisfosforipitoisuuksien osalta vedenlaatu oli tyydyttävä, ja klorofylli a - pitoisuudet ilmensivät niin ikään tyydyttävää vedenlaatua. Erityisesti syyskuun näytteenottokerralla mitattiin korkea a-klorofylli – pitoisuus (70 µg/l), joka oli välttävän vedenlaadun tasolla. (**Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-6, Liite 8.1**).

2.5.5 Iso ja Pieni (Vähä)-Vatjusjärvi

Iso Vatjusjärveltä on Ympäristöhallinnon Hertta-tietokannasta saatavilla vedenlaatutuloksia viideltä eri näytekerrokselta vuoden 2023 ajalta. Pieneltä (Vähä)-Vatjusjärveltä ei otettu Hertta-tietokannan mukaan (8.4.2024) näytteitä vuonna 2023.

Iso Vatjusjärvi on Selkäinjärveä ja Komujärveä syvämpi järvi, ja syvänealueella olevan näytepisteen tulosten perusteella voidaan tehdä havaintoja myös järven lämpötilakerrostuneisuudesta. Iso Vatjusjärvi oli maaliskuun sekä molempina elokuun näytteenottokertoina lämpötilakerrostunutta, mikä näkyi myös happitilanteen heikkenemisenä syvyyden lisääntyessä. Syyskuussa happitilanne oli erinomaisella tasolla koko vesipatsaassa.

Maaliskuussa ja elokuun alussa veden happitilanne oli huono pohjanläheisessä kerroksessa, kesäkuussa ja elokuun lopussa alusveden happitilanne oli välttävä. Veden pH-arvot kohosivat kesän perustuotantokauden myötä alkuvuoden lievästi happamalta tasolta lievästi emäksiselle tasolle ensin vain pintaveden osalta ja

syyskuun tullen koko vesipatsaan. Veden puskurikyky happamoitumista vastaan oli hyvä. Sähkönjohtavuuden arvot olivat sisämaan pintavesille tavanomaisen pieniä. Kiintoainepitoisuudet olivat pääosin suhteellisen matalia, mutta pohjanläheisessä vedessä havaittiin elokuun alussa ja koko vesipatsaassa syyskuussa hieman koholla oleva pitoisuuksia. Pohjanläheisen kerroksen vesi oli pääasiassa pintavettä sameampaa ja rautapitoisempaa. (Liite 8.2).

Kokonaistyyppipitoisuuksissa ei ollut merkittäviä eroja eri syvyyksien välillä, mutta kokonaisfosforipitoisuudet olivat alusvedessä hieman muita syvyysiksi suurempia. Pintavesityypiltään Iso Vätjusjärvi on pieni humusjärvi (Ph) ja 3. vesienhoitokaudella sen ekologinen tila on tyydyttävä. Vuoden 2023 kasvukauden (kesä-syyskuu) aikaisissa näytteenotoissa pintaveden keskimääräiset kokonaistyyppipitoisuudet olivat hyvässä vedenlaatuluokassa. Kokonaisfosforipitoisuudet olivat keskimäärin tyydyttävällä tasolla. Keskimääräinen klorofylli-a -pitoisuus oli tyydyttävän ja välttävän tilaluokan rajalla. (Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-6).

Nitraatti-nitriittityppeä oli enemmän vapaana vedessä maaliskuu- ja kesäkuussa, mutta muutoin vähäisiä määriä. Määrä oli myös hieman noussut kesän jälkeen syyskuun näytteenottoon. Ammoniumtypen määrät olivat alhaisia maaliskuussa, mutta muutoin hieman korkeampia. Ammoniumtypen määrä oli korkeinta alusvedessä ja elokuun näytteenottokerroilla pitoisuudet olivat suurimmat. Vesi oli väri- ja COD_{Mn}-arvojen perusteella keskimäärin maaliskuu-kesäkuussa humusleimaisille vesille tyypillisen ruskeaa ja runsashumuksista, mutta elokuussa keskishumuksista.

Sekä Iso Vätjusjärvi, että Pieni Vätjusjärvi kuuluivat vuonna 2023 ympäristöviranomaisten koordinoimaan leväseurantaan. Järviwikiin mukaan Iso Vätjusjärvellä havaittiin vuonna 2023 hieman levää viikoilla 26-28 sekä 30. Pieni Vätjusjärvellä havaittiin hieman levää viikolla 26 sekä viikolla 28 (Järvi- ja meriwiki 2024).

2.5.6 Muut vesistöalueen järvet

Selkäinjärvestä, Pienestä Rytkynjärvestä, Rantasenjärvestä, Saarelanjärvestä, Korkattijärvestä ja Parkkimanjärvestä ei otettu Ympäristöhallinnon Hertta-tietokannan mukaan (8.4.2024) näytteitä vuonna 2023. Iso Rytkynjärvestä ja Pinesjärvestä otettiin näytteet vuoden 2023 aikana yhteensä neljä kertaa: Iso Rytkynjärven näytteenottokierrokset olivat maaliskuu-, heinä-, elo- ja syyskuussa ja Pinesjärven maaliskuu-, heinä-, elo- ja lokakuussa.

Molempien järvien happitilanne oli avovesiaikana jokaisella näytteenottokerralla erinomainen, mutta maaliskuussa Pinesjärven happitilanne oli välttävä ja Iso Rytkynjärven huono. Järvien pH-arvot olivat avovesikaudella pintavesille tyypillisesti lievästi happamia, mutta heikentyneen happitilanteen aikaan veden pH laski molemmissa järvissä happaman puolelle (pH 6,22-6,25). Veden puskurikyky happamoitumista vastaan oli Pinesjärvellä jokaisella tarkkailukerralla tyydyttävä ja Iso Rytkynjärvellä muutoin tyydyttävä, paitsi maaliskuussa hyvä.

Iso Rytkynjärven vesi oli lievästi sameaa tai silminnähden sameaa ja rautapitoisuus oli koholla erityisesti maaliskuussa. Iso Rytkynjärven vesi oli väri- ja COD_{Mn}-arvojen perusteella tummaa ja runsashumuksista. Kokonaisfosforipitoisuudet Iso Rytkynjärvessä olivat suunnilleen samalla tasolla jokaisena näytteenottokertana, mutta kokonaistyyppipitoisuudet olivat hieman korkeammat elokuussa ja etenkin maaliskuussa. Iso Rytkynjärvi on pintavesityypiltään matala runsashumuksinen järvi (MRh) ja on luokiteltu 3. vesienhoitokaudella ekologiselta tilaltaan hyväksi. Keskimääräisten kokonaisravinteiden pitoisuuksien perusteella järven vedenlaatu oli kasvukauden aikaisissa näytteenotoissa hyvä. Maaliskuussa, kun Iso Rytkynjärven kokonaistypen määrä oli koholla, myös epäorgaanisten ravinneyhdisteiden pitoisuudet sekä veden väriluku olivat koholla. Klorofylli-a -pitoisuudet ilmensivät ravinteiden tavoin hyvää vedenlaatua. (Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-6).

Pinesjärven veden sameusarvot kohosivat selvästi maaliskuusta avovesikaudelle veden ollessa heinäkuusta lokakuuhun silminnähden sameaa. Rautapitoisuus oli hieman koholla heinäkuussa. Pinesjärvi on pintavesityypiltään Iso Rytkynjärven tavoin matala runsashumuksinen järvi (MRh) ja sen ekologinen tila on 3. vesienhoitokaudella tyydyttävä. Vuoden 2023 tarkkailussa kasvukauden (kesä-syyskuu) aikana kokonaisravinnepitoisuudet sekä a-klorofylli määritettiin vain heinäkuussa, joten keskimääräisiä arvoja ei ollut

mahdollista laskea. Heinäkuussa typpipitoisuus oli erinomaisessa vedenlaadun luokassa ja fosforipitoisuus puolestaan välttävissä. A-klorofyllin perusteella vedenlaatu luokassa oli heinäkuussa tyydyttävä. Epäorgaanisten ravinneyhdisteiden pitoisuudet olivat alhaisia lukuun ottamatta koholla ollutta nitraatti- ja nitriittitypen määrää maaliskuussa. Veden väriarvot olivat hieman alhaisempia kuin Iso Rytynjärven. Väri- ja COD_{Mn}-arvojen perusteella vesi oli maaliskuussa runsashumuksista ja muilla tarkkailukerroilla keskihumuksista. (**Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-6, Liite 8.3**).

2.6 Muut Pyhäjoen vesistöalueen joet

Hiito-ojassa ei ollut Hertta-tietokannan (9.4.2024) mukaan ympäristöhallinnon seurannan mukaista näytteenottoa vuonna 2023. Komujoesta oli yksi näytteenotto toukokuussa, jolloin näytteestä määritettiin ainoastaan kokonaisravinnepitoisuudet. Komujoki on pintavesityypiltään pieni turvemaiden joki ja sen ekologinen tila on 3. vesienhoitokaudella tyydyttävä (**Aroviita ym. 2019**). Toukokuun 2023 kokonaistyyppi- ja kokonaisfosforipitoisuuden perusteella Komujoen vesi oli vedenlaadultaan tyydyttävää (**Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-7**). Parkkimanjoesta sekä Pirnesojasta otettiin näytteet vuonna 2023 yhteensä neljä kertaa ja Tähjänjoesta viisi kertaa: Parkkimanjoesta maaliskuu-, touko-, syys- ja lokakuussa, Pirnesojasta maaliskuu-, touko-, elo- ja lokakuussa ja Tähjänjoesta huhti-, touko-, heinä-, syys- ja marraskuussa.

Parkkimanjoen happitilanne oli maaliskuu- sekä syyskuussa tyydyttävä, toukokuussa hyvä ja lokakuussa erinomainen. Vesi oli runsashumuksista sekä tummaa, mutta maaliskuun tarkkailukerralla väriluku oli selvästi muita näytteenottoja alhaisempi. Rautapitoisuus oli hieman koholla syyskuussa. Parkkimanjoki on pintavesityypiltään pieni kangasmaiden joki ja sen ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi (**Aroviita ym. 2019**). Vuoden 2023 tarkkailussa Parkkimanjoen vesi oli keskimääräisten kokonaistyyppipitoisuuksien perusteella vedenlaadultaan hyvällä tasolla ja keskimääräisten fosforipitoisuuksien perusteella tyydyttävällä tasolla (**Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-7**). Veden pH-arvot määritettiin ainoastaan toukokuussa ja syyskuussa, jolloin vesi oli hapanta tai lievästi hapanta (pH 6,33-6,52). Veden pH-arvot olivat molemmilla tarkkailukerroilla yli 5,7, joten **Aroviidan ym. (2019)** pH-minimiluokittelun perusteella Parkkimanjoen vedenlaatu oli erinomainen (**Taulukko 2-7**). Veden puskurikyky happamoitumista vastaan oli tyydyttävä tai hyvä.

Pirnesojan happitilanne oli maaliskuu- ja toukokuussa välttävä ja muutoin erinomainen. Vesi oli maaliskuussa hapanta ja lokakuussa lievästi hapanta (pH 6,12-6,89) ja puskurikyky happamoitumista vastaan oli molempina tarkkailukertoina tyydyttävällä tasolla. Vesi oli maaliskuussa tummaa ja runsashumuksista, muutoin väriluku oli hieman alhaisemmalla tasolla ja vesi keskihumuksista. Kiintoainepitoisuus oli koholla avovesiaikana. Pirnesojan pintavesityyppi on pieni turvemaiden joki ja sen ekologinen tila on 3. vesienhoitokaudella tyydyttävä (**Aroviita ym. 2019**). Vuoden 2023 keskimääräisten kokonaisravinnepitoisuuksien perusteella Pirnesojan vesi oli vedenlaadultaan hyvää, ja pH-minimin perusteella erinomaista (**Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-7**).

Tähjänjoen vesi oli tummaa, silminnähden sameaa, hyvin kiintoainepitoista ja runsashumuksista. Vedenlaadussa ei havaittu kovin merkittäviä ajallisia vaihteluita, mutta maaliskuun näytteessä mm. alkaliteetin, sameuden ja sähkönjohtavuuden arvot sekä rauta- ja kokonaisfosforipitoisuudet olivat koholla muihin näytteenottokertoihin verrattuna. Marraskuun näytteessä puolestaan kokonaistyyppipitoisuus oli hieman koholla. Tähjänjoki on pintavesityypiltään keskisuuri turvemaiden joki ja sen ekologinen tila on 3. vesienhoitokaudella välttävä sekä voimakkaasti muutettu (**Aroviita ym. 2019**). Myös vuonna 2023 mitattujen keskimääräisten kokonaisravinnepitoisuuksien perusteella Tähjänjoen vesi oli vedenlaadultaan välttävissä tilaluokassa (**Aroviita ym. 2019, Taulukko 2-7**). Tähjänjoen veden happipitoisuutta ei määritetty. Veden pH-arvot vaihtelivat happamasta lievästi emäksiseen, ja olivat alhaisimmillaan toukokuussa (pH 6,23) ja syyskuussa (pH 6,33). Näin ollen joen pH-minimin perusteella **Aroviidan ym. (2019)** luokittelun mukaisesti Tähjänjoen vesi oli erinomaisessa tilaluokassa (**Taulukko 2-7**). Sähkönjohtavuudet olivat toukokuussa pintavesille tyypillisellä tasolla, mutta muutoin koholla (14-26 mS/m) siihen nähden ja maaliskuussa selvästi koholla (40 mS/m). Rautapitoisuudet olivat suuria (2900-10000 µg/l) toukokuusta lukuun ottamatta. (**Liite 8.4**).

Taulukko 2-7. Pyhäjoen yhteistarkkailun muiden jokien keskimääräiset vedenlaatuluokitukset vuonna 2023 (Aroviita ym. 2019).

Tarkkailupiste	Pintavesi- tyyppi	Kok.N		Kok.P		pH-minimi	
Komujoki yläosa	Pt	1000	T	49	T	-	-
Parkkimanjoki alaosa	Pk	793	Hy	46	T	6,33	E
Pirnesoja yläpää	Pt	863	Hy	28	Hy	6,12	E
Tähjänjoki alapää	Kt	1800	V	76	V	6,23	E

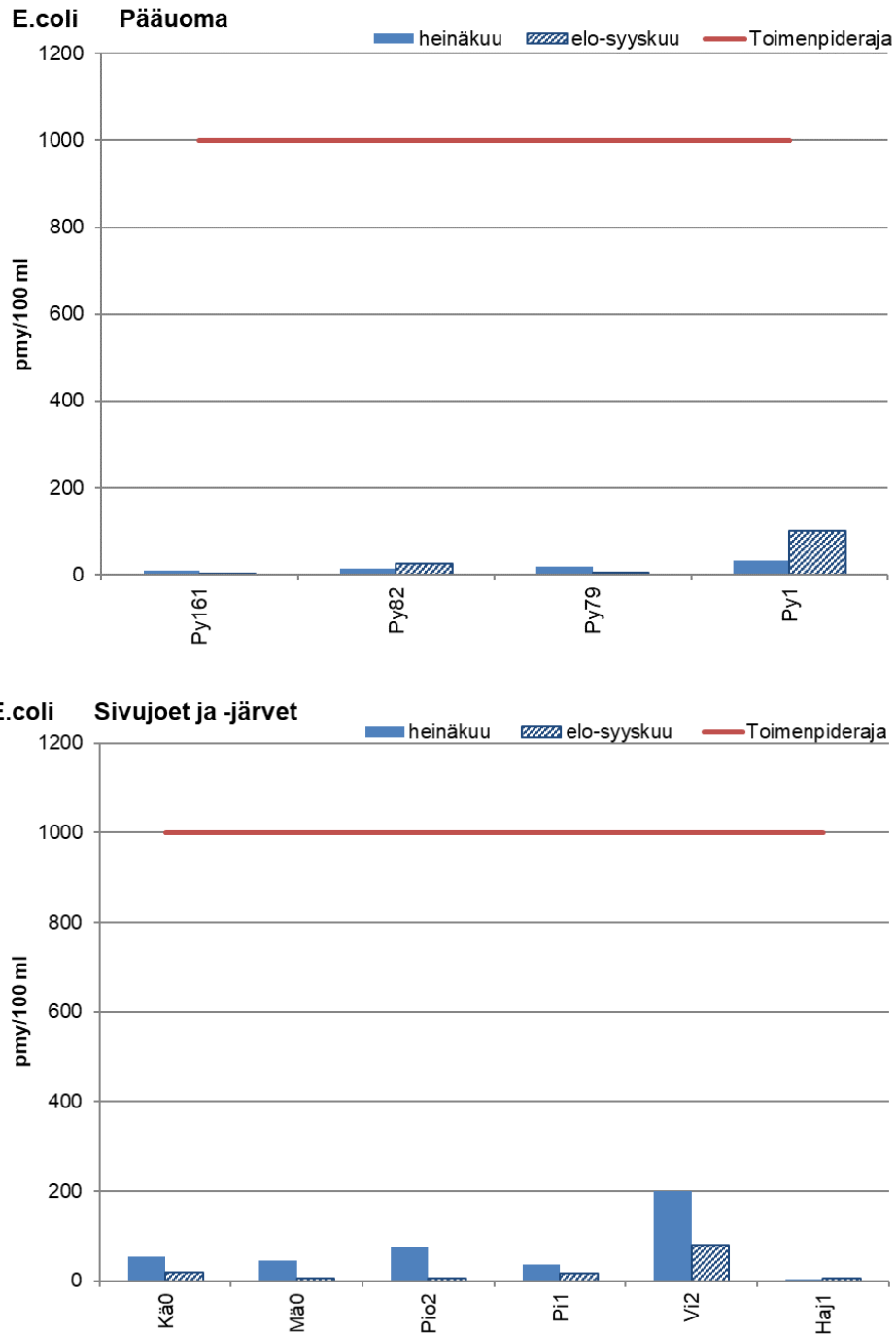
2.7 Veden hygieeninen laatu

Pyhäjoen vesistötarkkailussa veden hygieenistä laatua tarkkaillaan määrittämällä fekaalisten koliformisten bakteerien määrät alueellisen ja intensiivisen tarkkailun yhteydessä. Vuonna 2023 osa elokuun näytteistä otettiin syyskuun alussa, joten veden hygieenistä laatua on tarkasteltu heinäkuun ja elo-syyskuun osalta. Tulokset on esitetty **kuviissa 2-23 ja 2-24** sekä **liitteissä 3 ja 4**.

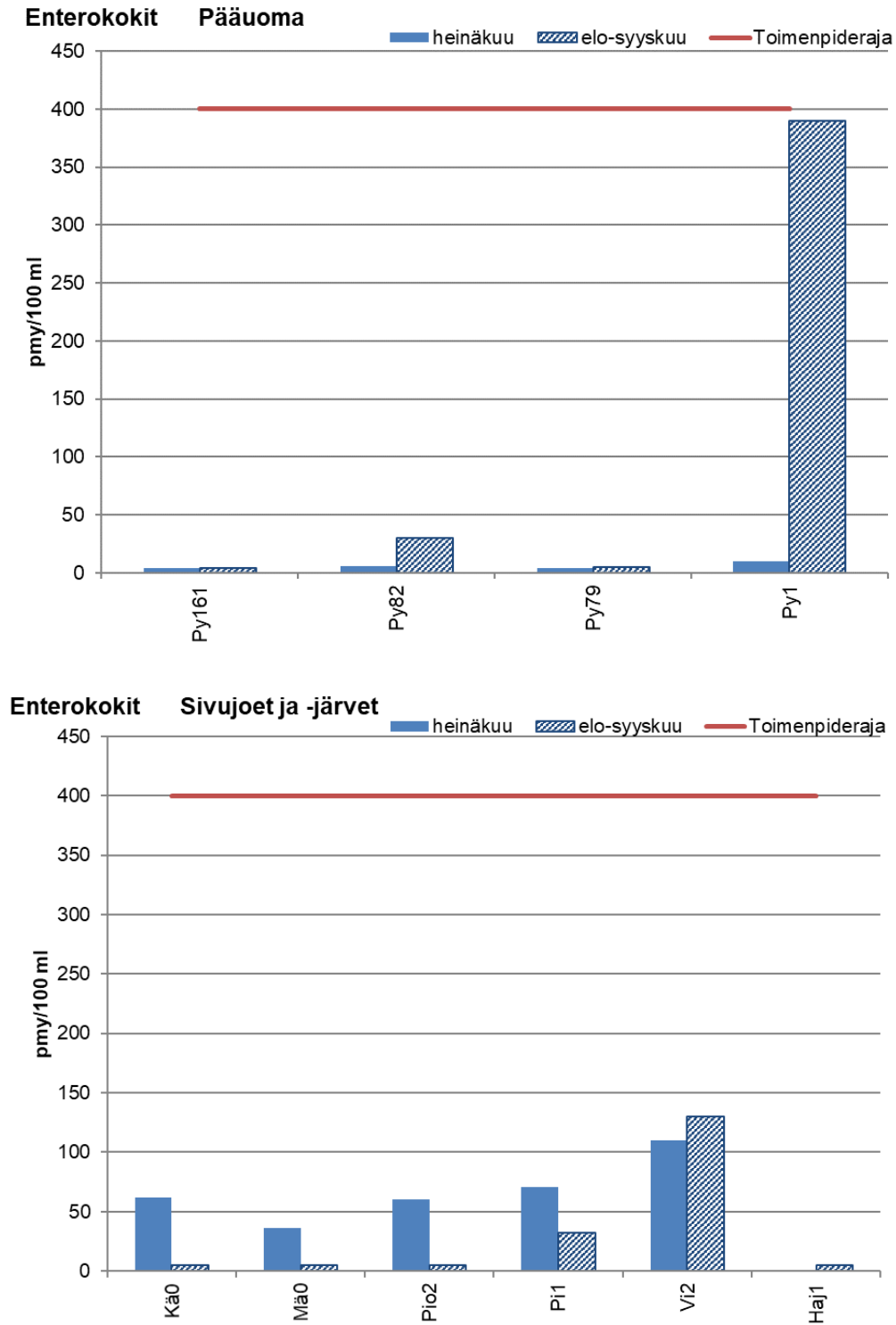
Sosiaali- ja terveysministeriön pieniä yleisiä uimarantoja koskeva asetuksen 354/2008 mukaan sisävesien uimaveden toimenpiderajana on *E. coli* bakteereiden osalta 1000 pmy/100 ml ja suolistoperäisten enterokokkien osalta 400 pmy/100 ml. Pienillä uimarannoilla uimaveden laadun arviointi perustuu uimakauden aikaisiin yksittäisiin valvontatutkimuksiin, ei uimaveden laadun pitkäaikaiseen seurantaan kuten ns. EU-uimarannoilla. Toimenpiderajat ovat kuitenkin samat suurilla yleisillä uimarantoja koskevassa asetuksessa 177/2008. Edellä mainittujen indikaattorimikrobien lisäksi uimavedestä seurataan säännöllisesti syanobakteerien (sinilevät) esiintymistä.

Vuonna 2023 Pyhäjoen pääuomassa *E. coli*:n ja enterokokkien tiheys vaihteli sekä alueellisesti että ajallisesti. STM:n asetuksen mukainen toimenpideraja *E. coli*:lle ei ylittynyt pääuoman havaintopisteillä heinä-syyskuussa 2023 kertaakaan. Korkein yksittäinen havainto *E. coli*:n osalta havaittiin Pyhäjokisuun havaintopisteellä (Py1) elokuun tarkkailukerralla (100 mpn/100 ml). Enterokokkien osalta STM:n toimenpiderajan ylityksiä ei *E. coli*:n tavoin tapahtunut heinä-syyskuun aikana. Korkein yksittäinen havainto oli peräisin niin ikään Pyhäjokisuun tarkkailupisteeltä (390 pmy/100 ml) elokuun tarkkailukerralla, jolloin enterokokkipitoisuus saavutti melkein toimenpiderajan 400 pmy/100 ml.

Pyhäjoen vesistön sivujokien ja -järvien tarkkailupisteillä *E. coli*:n ja enterokokkien tiheydet vaihtelivat hieman enemmän ja niiden määrät olivat pääosin korkeammat kuin pääuomassa. STM:n asetuksen mukainen *E. coli* -bakteerin toimenpideraja ei kuitenkaan ylittynyt heinä-syyskuussa 2023. Korkein yksittäinen havainto *E. coli*:n osalta havaittiin Vihanninjoessa (Vi2) heinäkuun tarkkailukerralla (200 mpn/100 ml). Enterokokkien osalta STM:n toimenpiderajan ylityksiä ei myöskään todettu, korkeimman havainnon ollessa 130 pmy/100 ml Piipsanjoen havaintopisteellä (Pi1) heinäkuun loppupuolella ja Vihanninjoen pisteellä elokuussa.

Kuva 2-23. *E. coli*-bakteerien määrät Pyhäjoessa sekä sen sivujoissa ja -järvissä kesällä 2023. Sivujokien lyhenteet, ks. taulukko 2-2. Määritysrajan alittavat tulokset on kuvaajaan muutettu muotoon 0,5*määritysraja.

Kuva 2-24. Enterokokkibakteerien määrät Pyhäjoessa sekä sen sivujoissa ja -järvissä kesällä 2023. Sivujokien lyhenteet, ks. taulukko 2-2. Määrittämissä tulokset on kuvaajaan muutettu muotoon 0,5*määrittämissä.

Vesistötarkkailun havaintopaikat eivät kuvaa uimaveden laatua yleisillä uimarannoilla. Uimarantojen veden uimakelpoisuutta seurataan kuntien terveysvalvontaviranomaisten toimesta. Aiempina tarkkailuvuosina kuntien uimavesitarkkailun tuloksia Pyhäjoen vesistöalueella sijaitsevilta uimarannoilta on käsitelty liitteessä 9, mutta tämän raportin kirjoittamisen aikaan tuloksia ei ollut saatavilla.

Valtakunnallisessa ELY-keskuksen sinileväseurannassa Haapajärven kunnassa sijaitsevassa Hautaperän tekojärven uimarannalla havaittiin hieman levää viikoilla 28, 32 sekä 37 ja runsaasti levää viikolla 35. Reisjärvellä Salmensuun uimarannalla havaittiin hieman sinilevää viikoilla 27, 28 ja 34. Pyhäjärven Emolahden uimarannalla sinilevää ei havaittu vuonna 2023 (**Järvi- ja meriwiki 2024**).

2.8 Lämpötila- ja jäätarkkailu

Voimassa olevan tarkkailuohjelman mukaisesti Kanteleen Voima Oy:n Haapaveden voimalaitoksen jäähdytysvesien vaikutusta purkuvesistön lämpöoloihin ja jäätilanteeseen tarkkaillaan kuukausittain marraskuulta huhtikuulle. Vuonna 2023 voimalaitos ei ollut käynnissä, eikä purkuvesillä siten ollut vaikutusta purkuvesistön lämpö- ja jäätilanteeseen. Tarkkailu toteutettiin viidellä eri havaintopaikalla. Lämpötila- ja jäätarkkailun tulokset ja valokuvat on esitetty **liitteessä 9**.

Mäyränperältä ei ole tuloksia tammikuulta, sillä jään päällä oli paljon vettä ja tästä syystä jäälle ei voinut mennä. Mieluskoskelta ja Mäyränperältä ei ole havaintotuloksia 16.2. sekä 13.12. tarkkailukerroilta, koska jäälle ei voinut mennä. Lisäksi Pyhäjoen sillan pisteeltä ei ole tuloksia 19.4., sillä jäälle ei voinut mennä.

Haapakosken havaintopaikka oli pääosin sulana kaikilla vuoden 2023 tarkkailukerroilla (ks. liite 9). Vuoden 2023 tarkkailukerroilla veden lämpötila vaihteli välillä 0-0,8 °C.

Tammikuun tarkkailukerralla Pyhäjoen sillan, Kylpyläsaaren sillan ja Mieluskosken kohteet näyttivät olevan pääosin jään peitossa, mutta jään päällä oli vettä ja jäättilanne oli heikko. Helmikuun tarkkailukerralla em. kohteilla jäättilanne oli hieman parantunut, eikä esim. vettä enää havaittu jään päällä, mutta Mieluskoskella jäättilanne oli vielä heikko. Tammi- ja helmikuun tarkkailukerroilla Mäyränperän havaintopisteellä oli jäätä, mutta jäättilanne oli heikko, eikä jäälle voinut mennä.

Maaliskuun tarkkailukerralla Pyhäjoen sillan, Kylpyläsaaren sillan ja Mieluskosken jäät olivat selvästi vahvistuneet edelliseen tarkkailukertaan verrattuna. Myös Mäyränperä oli melkein kokonaan jäässä.

Huhtikuun tarkkailukerralla Pyhäjoen sillan kohde oli vielä jään peitossa, mutta jäälle ei uskaltanut mennä. Kylpyläsaaren sillan kohteella jäätä oli uoman reunoilla. Mieluskosken ja Mäyränperän tarkkailupaikoille oli ilmestynyt sulapaikka.

Marraskuun tarkkailukerralla Pyhäjoen sillan kohde oli kokonaan kevyen jääkerroksen peitossa, mutta jäälle ei voinut vielä mennä. Jäätä oli ilmestynyt myös muille kohteille, mutta suurin osa kohteista oli vielä sulana.

Joulukuussa tarkkailukohteet olivat pääosin jäässä, mutta Haapakoskella jäätä oli vain rannoilla ja alueilla, jossa vesi virtaa heikommin. Mieluskosken ja Mäyränperän kohteilla jäättilanne oli vielä niin heikko, että mittauksia ei voinut tehdä.

3. AINEVIRTAAMAT

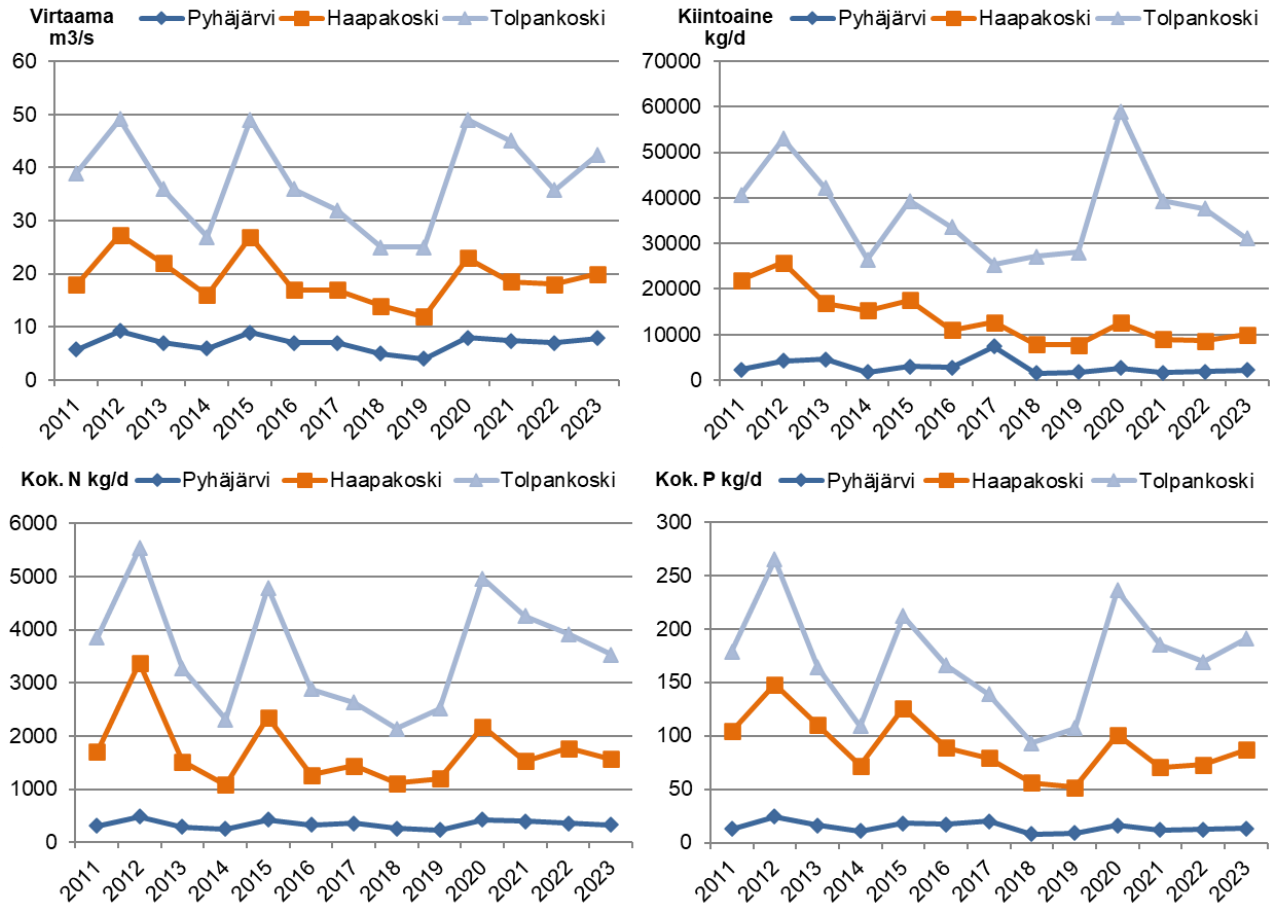
Pyhäjärvestä lähtevän sekä Haapakosken ja Tolpankosken ainevirtaamat laskettiin näytteenottohetken veden laadun ja kuukauden keskivirtaaman perusteella. Mikäli vedenlaatutietoja oli useampia samalta kuukaudelta, laskettiin kyseisen kuukauden keskimääräinen veden laatu. Jos joltakin kuukaudelta ei ollut vedenlaatutietoja, käytettiin veden laatuna edellisen ja seuraavan kuukauden keskimääräistä veden laatua. Koko vuoden keskimääräiset ainemäärät laskettiin kuukausittaisten ainemäärien keskiarvona. Kuukausittaiset ainevirtaamat

on esitetty **liitteessä 10**. Veden laadun tarkkailupisteet ja virtaaman mittauspisteet ovat keskiosalla (Py82 – Haapakoski) ja alaosalla (Py2 – Tolpankoski) hieman eri paikoissa.

Virtaamat olivat vuonna 2023 keskimäärin lievästi (11-19 %) edellisvuotta suurempia kaikilla tarkkailupisteillä. Ainevirtaamien määrät vaihtelevat pääosin virtaamasta riippuen eikä selvää trendiä ole havaittavissa viimeiseltä viideltä vuodelta. Suuri virtaama vaikuttaa suoraan ainevirtaamien suuruuteen. Pyhäjoen ainevirtaamat laskivat Haapakoskella, Tolpankoskella ja Pyhäjärvellä typen osalta edellisvuodesta ja lisäksi kiintoaineen osalta Tolpankoskella. Laskua tapahtui eniten Tolpankosken kiintoaineen osalta (n. 17 %) (**taulukko 3-1, kuva 3-1**).

Taulukko 3-1. Vuoden keskivirtaamat ja Pyhäjoen keskimääräiset ainevirtaamat vuosina 2011-2023.

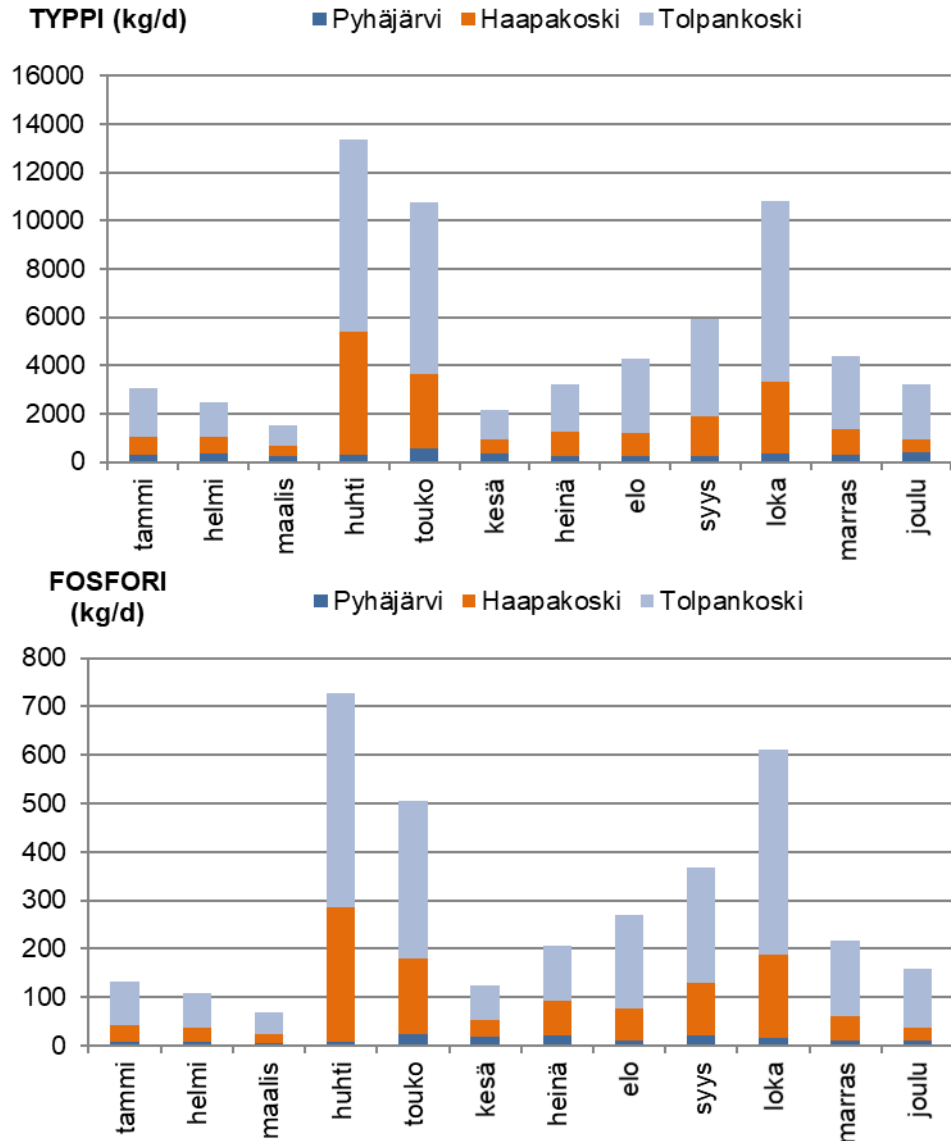
	Virtaama m ³ /s												
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pyhäjärvi	6	9	7	6	9	7	7	5	4	8	7	7	8
Haapakoski	18	27	22	16	27	17	17	14	12	23	19	18	20
Tolpankoski	39	49	36	27	49	36	32	25	25	49	45	36	42
	Kiintoaine kg/d												
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pyhäjärvi	2325	4236	4529	1762	2950	2722	7453	1556	1773	2619	1619	1920	2258
Haapakoski	21994	25775	16884	15297	17618	11046	12736	7911	7731	12565	8970	8675	9952
Tolpankoski	40687	53017	42164	26537	39371	33652	25303	27198	28103	59022	39362	37661	31155
	Kok.N kg/d												
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pyhäjärvi	308	481	294	249	426	332	362	259	228	429	393	359	328
Haapakoski	1699	3373	1517	1082	2354	1264	1438	1115	1196	2175	1525	1770	1563
Tolpankoski	3851	5532	3273	2315	4793	2884	2629	2140	2512	4965	4255	3917	3533
	Kok.P kg/d												
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pyhäjärvi	13	24	16	11	18	17	20	8	9	16	12	12	13
Haapakoski	104	148	110	72	126	89	79	56	52	101	71	73	87
Tolpankoski	179	265	164	109	212	166	139	93	107	236	185	169	191

Kuva 3-1. Pyhäjoen keskimääräiset vesi-, kiintoaine- ja ravinnevirtaamat vuosina 2011-2023.

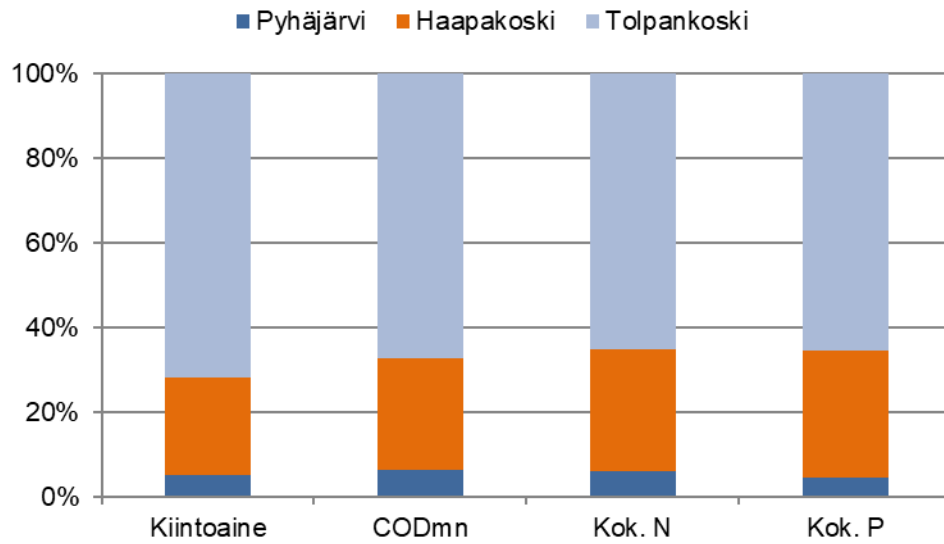
Vuonna 2023 Pyhäjärvellä kokonaistypen ja kokonaisfosforin ainevirtaamissa oli havaittavissa vain lievästi kevättulvien vaikutuksia huhti-toukokuussa. Tämä johtui siitä, että virtaama oli suurempaa talvella. Kevättulvien ja syyssateiden vaikutuksia oli kuitenkin selvästi nähtävillä Haapakoskella sekä Tolpankoskella, jossa keskivirtaamat sekä ainevirtaamat olivat reilusti suuremmat huhti-toukokuussa ja lokakuussa muihin kuukausiin verrattuna.

Pyhäjärvellä vuoden suurimmat virtaamat ajoittuivat helmi- ja joulukuulle, mutta kokonaisravinteiden ainevirtaamat olivat lievästi suurempia toukokuussa. Haapakoskella ja Tolpankoskella suurimmat virtaamat ja ainevirtaamat ajoittuivat huhti-toukokuulle sekä lokakuulle. Vuoden alhaisimmat virtaamat ja ainemäärät ajoittuivat kaikilla tarkkailupisteillä pääosin maaliskuulle (**kuva 3-2**).

Kuva 3-2. Pyhäjoen kuukausittaiset ravinnevirtaamat vuonna 2023.

Valtaosa Pyhäjoen ainevirtaamasta on peräisin Pyhäjoen alaosalta Tolpankoskelta (65-72 %). Pyhäjärvestä lähtevän veden osuus ainevirtaamasta oli noin 4,6-6,2 % ja Haapakosken osuus 23-30 % (**kuva 3-3**).

Kuva 3-3. Keskimääräisten ainevirtaamien jakautuminen Pyhäjoessa vuonna 2023.

YHTEENVETO

Vuosi 2023 oli Pyhäjoen vesistötarkkailussa suppea vuosi, joka sisälsi veden laadun intensiivisen tarkkailun, Haapajärven ja Pyhäjärven tarkkailun sekä eräiden sivujokien ja Pyhäjoen pääuoman pisteiden alueellisen tarkkailun. Lisäksi yhteistarkkailuraportissa on käsitelty ympäristöhallinnon seurantatuloksia tarkkailualueelta.

Pyhäjoen veden laatu on ollut tyypillisesti heikoimmillaan kevättulvan aikaan, mutta myös runsaiden sateiden aikaan on mitattu koholla olevia pitoisuuksia. Vuonna 2023 tyypillistä kevättulvaa ei havaittu Pyhäjärven Luusuassa, mutta Pyhäjoen Haapakoskella ja Tolpankoskella kevättulvien aikaiset korkeat virtaamat olivat hieman tavanomaista korkeampia. Pyhäjärvestä lähtevän veden sähkönjohtavuutta kasvattavat Pyhäsalmen kaivoksen poisjohdettavat vedet. Pääuoman alemmilla havaintopaikoilla veden sähkönjohtavuus yleensä laimenee hiukan Pyhäjärven luusuan tasosta seuraten pääpiirteittäin luusuan sähkönjohtavuuden muutoksia. Humus- ja ravinnepitoisuudet kasvavat Pyhäjoella tavallisesti alavirran suuntaan ja voimakkainta pitoisuuskasvu oli yläosalta keskiosalle ilmentäen valuma-alueelta tulevaa huuhtoumaa. Näin tapahtui myös vuonna 2023.

Luonnonhuuhtouman lisäksi Pyhäjoen alueelle kohdistuu voimakasta hajakuormitusta sekä pistekuormitusta asumajätevesistä, teollisuudesta ja turvetuotannosta. Vuosi 2023 oli alueella hieman keskimääräistä lämpimämpi ja sateisempi. Vuoden keskilämpötila oli Haapavedellä 3,3 (°C) ja kokonaissademäärä 649 mm. Pitkän ajan (1991–2020) vastaavat keskiarvot ovat 3,2 °C ja 532 mm. Pääpiirteittäin vuonna 2023 alueella alkuvuosi ja kesäkuukaudet olivat lämpimämpiä ja loppuvuosi kylmempi kuin keskimäärin ilmastollisella vertailukaudella 1991-2020. Runsain sadanta ajoittui heinä-syyskuun väliselle ajalle, ja heinäkuussa sadannan määrä oli vuoden runsainta. Myös maalis-huhtikuussa sadanta oli tavanomaiseen nähden melko runsasta. Helmi-, touko-, kesä- ja joulukuu olivat puolestaan pitkänajan keskiarvoa kuivempia kuukausia. Pyhäjoen keskivirtaamat vuonna 2023 poikkesivat hiukan vuosien 1991–2020 keskimääräisistä lukemista. Kevättulvahuippua ei tapahtunut Pyhäjärven luusuassa, vaan virtaamamäärät olivat talvella lievästi suurempia kuin keväällä. Pyhäjoen Haapakoskella ja Tolpankoskella tulvahuiput ajoittuivat melko tavanomaiseen ajankohtaan ja olivat virtaamamääriltään hieman tavanomaista suurempia. Huippuvirtaamat Pyhäjoella havaittiin 29.4.2023, jolloin Tolpankosken virtaama oli 296 m³/s ja Haapakoskella 156,61 m³/s.

Keskimääräisten ravinnepitoisuuksien perusteella Pyhäjoen vedenlaatu oli joen yläosassa hyvä ja alaosassa tyydyttävä. Piipsanjoen vedenlaatu oli tyydyttävä. Perustuotantoa rajoittava minimiravinne vaihteli sekä näytepisteiden kesken, että ajallisesti; Pyhäjoen alajuoksulla (Py2) ja Pyhäjoen keskivaiheilla (Py82) tuotanto oli toukokuun alkupuolen fosforin rajoittamaa, loppukesän molempien ravinteiden rajoittamaa. Pyhäjärven luusuassa (Py161) tuotanto oli toukokuussa fosforin rajoittamaa, mutta muulloin typen rajoittamaa. Piipsanjoella (Pi1) tuotanto oli toukokuun fosforin rajoittamaa, heinäkuun ja elokuun typen rajoittamaa ja syyskuun molempien pääravinteiden rajoittamaa. Pyhäjoella tuotantoa rajoittanevatkin lisäksi veden tumma väri ja virtaus. Sivujokien vedenlaatu oli pääosin Pyhäjoen pääuomaa heikompi, mikä vaikuttaa Pyhäjoen pääuoman veden laadun heikkenemiseen alavirtaa kohden. Sivujokien vedenlaadussa oli voimakasta ajallista ja alueellista vaihtelua kuten aikaisempinakin vuosina. Keskimäärin typpipitoisuuksien perusteella sivujoet olivat vedenlaadultaan hyvällä tai tyydyttävällä tasolla, mutta fosforipitoisuuksien perusteella sivujokien vedenlaatu oli välttävä tai huono.

Pyhäjärven Pyhäselkä ja Kirkkoselkä ovat niukkaravinteisia ja vedenlaatu yleensä heikkenee Junttiselkää kohti siirryttäessä. Alusveden happitilanne oli kevättalvella 2023 heikentynyt kaikilla Pyhäjärven tarkkailupaikoilla, mutta vesi ei ollut kuitenkaan hapetonta kuten usein aiempina vuosina. Täytyy kuitenkin huomioida, että vuonna 2023 kevättalven näytteet otettiin Pyhäjärvellä jo helmikuun alussa eli selvästi aikaisemmin kuin viime vuosina. Heinäkuussa vesi oli lämpötilakerrostunutta kaikilla tarkkailupisteillä ja happitilanne oli edelleen heikentynyt pohjanläheisessä kerroksessa, mutta happitilanne oli huono enää vain Junttiselän pisteellä. Syyskuussa vesi ei ollut lämpötilakerrostunutta muuten kuin Pyhäselän tarkkailupisteellä, jossa alusveden happitilanne oli välttävä. Junttiselän ja Kirkkoselän happitilanteet olivat erinomaisia koko vesipatsaassa. Kokonaistyyppipitoisuuksien perusteella Pyhäjärven pintaveden vedenlaatu oli kaikilla havaintopisteillä keskimäärin erinomainen, mutta fosforipitoisuuksien osalta vedenlaatu vaihteli Pyhäselän erinomaisesta Junttiselän tyydyttävään.

Haapajärven vesi oli kaikilla tarkkailukerroilla lämpötilakerrostunutta, mikä ilmeni veden heikentyneenä happitilanteena syvyyden lisääntyessä. Pintaveden happitilanne oli maaliskuussa tyydyttävä, heinäkuussa erinomainen ja syyskuussa hyvä. Pohjanläheisen veden happitilanne oli huono kaikilla tarkkailukerroilla. Alhaisen happipitoisuuden seurauksena syvänteiden alusvesi oli tummaa ja ravinteikasta. Pintaveden kokonaisravinnepitoisuuksien perusteella Haapajärven vedenlaatu oli keskimäärin tyydyttävä.

Pyhäjärven Emolahden-, Haapajärven Hautaperän altaan-, sekä Salmensuun uimarannat kuuluvat ympäristöviranomaisten koordinoimaan **leväseurantaan**. Vuoden 2023 seurannassa Emolahdella ei havaittu levää. Haapajärven kunnassa sijaitsevassa Hautaperän tekojärven uimarannalla havaittiin hieman levää viikoilla 28, 32 sekä 37 ja runsaasti levää viikolla 35. Reisjärvellä Salmensuun uimarannalla havaittiin hieman sinilevää viikoilla 27, 28 ja 34.

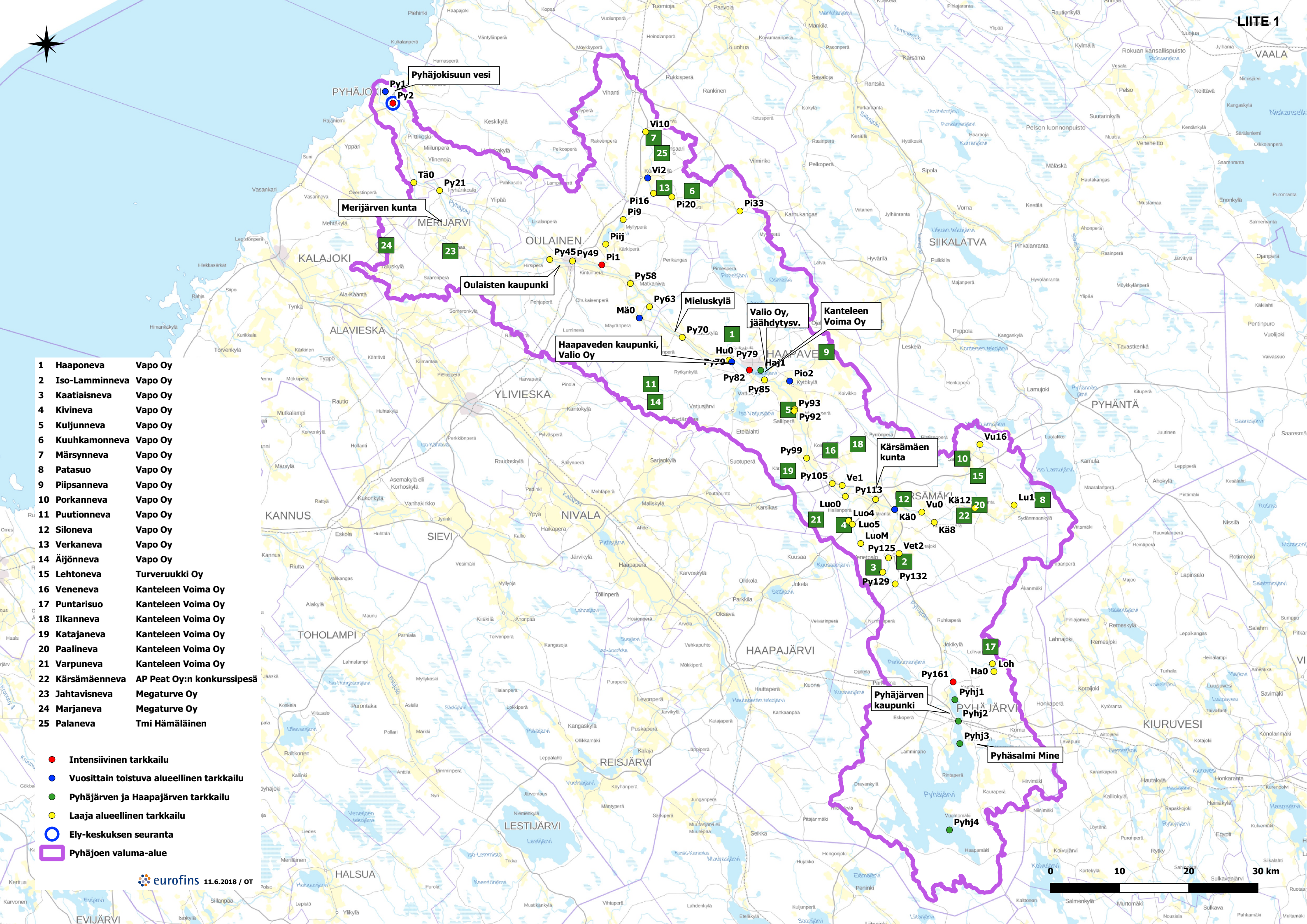
Veden **hygieenisessä laadussa** ei vuonna 2023 havaittu merkittäviä ongelmia yhteistarkkailunäytteiden. Toimenpiderajat eivät ylittyneet E.coli-bakteerien eivätkä enterokokkien osalta ajanjaksolla toukokuu-syyskuu.

Haapaveden voimalaitoksella ei ole ollut tuotantoa, joten jäähdytysvesiä ei ole johdettu. Ainoastaan alueen sadevesiä. Näin ollen laitoksen jäähdytysvesien vaikutuksia alapuolisen vesistön veden lämpötiloihin ja jäätilanteeseen ei voitu havaita.

Pyhäjoen ainevirtaamat laskivat Haapakoskella, Tolpankoskella ja Pyhäjärvellä typen osalta edellisvuodesta ja lisäksi kiintoaineen osalta Tolpankoskella. Laskua tapahtui eniten Tolpankosken kiintoaineen osalta. Vuonna 2023 Pyhäjärvellä kokonaistypen ja kokonaisfosforin ainevirtaamissa oli havaittavissa vain lievästi kevättulvien vaikutuksia huhti-toukokuussa. Tämä johtui siitä, että virtaama oli suurempaa talvella. Kevättulvien ja syyssateiden vaikutuksia oli kuitenkin selvästi nähtävillä Haapakoskella sekä Tolpankoskella, jossa keskivirtaamat sekä ainevirtaamat olivat reilusti suuremmat huhti-toukokuussa ja lokakuussa muihin kuukausiin verrattuna. Pyhäjärvellä vuoden suurimmat virtaamat ajoituivat helmi- ja joulukuulle, mutta kokonaisravinteiden ainevirtaamat olivat lievästi suurempia toukokuussa. Haapakoskella ja Tolpankoskella suurimmat virtaamat ja ainevirtaamat ajoituivat huhti-toukokuulle sekä lokakuulle. Vuoden alhaisimmat virtaamat ja ainemäärät ajoituivat kaikilla tarkkailupisteillä pääosin maaliskuulle.

VIITTEET

- Aroviita, J., Mitikka, S. & Vienonen, S. (toim.) 2019.** Pintavesien tilan luokittelu ja arviointiperusteet vesienhoidon kolmannella kaudella. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 37/2019. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 182s.
- Eurofins Ahma Oy. 2018.** Pyhäjoen kuormitus-, vesistö- ja kalataloustarkkailuohjelma vuosille 2019–2025. Moniste
- Heikkinen, M.-L. & Väisänen, T. (toim.) 2007.** Pyhäjärven Junttiselän tila ja kunnostusmahdollisuudet. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen raportteja 7. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus, Oulu. 77s.
- Järvi- ja meriwiki 2024.** Valtakunnallinen sinileväseuranta. [Haettu 10.4.2024]. Saatavilla: https://www.jarviwiki.fi/wiki/Valtakunnallinen_sinilev%C3%A4seuranta.
- Mäkinen, J. & Pajunen, H. 2005.** Correlation of carbon with acid-soluble elements in Finnish lake sediments: two opposite composition trends. *Geochemistry: exploration, environment, analysis* 5(2): 169–181. Teoksessa Pöyry Finland Oy 2011b. Moniste.
- Pietiläinen, O.-P. (toim.) 2008.** Yhdyskuntien typikuormitus ja pintavesien tila. Suomen ympäristökeskus, julkaisusarja 46. Helsinki.
- Räisänen, M. L. & Mäkinen, J. 2007.** Pyhäjärven Junttiselän veden ja pintasedimenttien vuodenaikainen koostumusvaihtelu, 2005-2007. Raportti S49/0000/2007/44. Geologian tutkimuskeskus, Itä-Suomen yksikkö. Kuopio. 50 s.
- Räisänen, M. L. 2010.** Junttiselän ilmastuksen vaikutus veden laatuun keväällä 2010. Geologian tutkimuskeskus, Kuopio.
- Suomen Ympäristökeskus 2024.** HERTTA-vedenlaaturekisteri. [Haettu 8.4.-9.4.2024].
- Valtioneuvoston asetus 1308/2015.** Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. 5.11.2015

Havaintopaikka	Tunnus	Havainto- paikka ID	Syvyys m	Koordinaatit ETRS-TM35 FIN		Vesistö- alue	Kunta	Kuormittaja
Pyhäjoki								
Pyhäjoki suu viem ap p17	Py1	27701	1,4	7153014	367455	54.011	Pyhäjoki	Pyhäjoen jvp ap
Pyhäjoki Hourunk 11400	Py2	27697	1,6	7151320	368546	54.01	Pyhäjoki	Pyhäjoen jvpyp
Pyhäjoki Pyhänkoski	Py21	27691	1,0	7138690	375306	54.012	Merijärvi	Merijärven jvp yp
Pyhäjoki Sarvanniska	Py45	27678	1,2	7128710	391229	54.012	Oulainen	Oulaisten jvp ap
Pyhäjoki 86-tien silta	Py49	27677	1,0	7128495	394521	54.012	Oulainen	Kuuhkamonneva, Märsynneva, Verkaneva
Pyhäjoki Matkaniva py58	Py58	52159		7125237	402894	54.021	Oulainen	Piipsanjoen yp
Pyhäjoki Annonen	Py63	27735	1,0	7121884	405659	54.021	Oulainen	Mieluskylä jvp ap
Pyhäjoki Mieluskoski	Py70	27726	1,8	7117447	410403	54.021	Haapavesi	Haaponeva, Mieluskylä jvp yp
Pyhäjoki Haapakoski	Py79	27718	1,9	7113908	417552	54.031	Haapavesi	Haapaveden jvp ap
Pyhäjoki 11300	Py82	27755	2,4	7112715	420117	54.03	Haapavesi	Haapaveden jvp yp
Pyhäjoki turvev tie PY85	Py85	52160		7111302	422302	54.032	Haapavesi	Kuljunneva, Piipsanneva
Pyhäjoki Kuljunneva ap	Py92	-		7107064	426661	54.032	Haapavesi	Kuljunneva ap
Pyhäjoki Kuljunneva yp	Py93	-		7106813	426596	54.032	Haapavesi	Kuljunneva yp
Pyhäjoki Käräjäsaari*	Py99*	-		7099975	428393	54.032	Haapavesi	Katajaneva
Pyhäjoki 85-tien silta	Py105	27775		7096307	432095	54.033	Kärsämäki	Kivineva
Pyhäjoki Kärs viem yp	Py113	27771	1,7	7094008	438373	54.033	Kärsämäki	Patasuo, Porkanneva, Siloneva, Kärsämäen jvp
Pyhäjoki Venetpalo	Py125	27785	3,2	7085561	440232	54.042	Kärsämäki	Iso-Lamminneva yp
Pyhäjoki Tulkunsuvanto	Py129	-		7083482	439397	54.042	Kärsämäki	Kaatiaisneva laskuoja 2 ap
Pyhäjoki Nivanperäntie7691	Py132	27782		7081784	441207	54.042		Kaatiaisneva laskuoja 2 yp
Pyhäjoki 11 100	Py161	27317		7067615	449591	54.05	Pyhäjärvi	
Tähjänjoki								
Tähjänjoki alapää	Tä0	27692	1,3	7139847	371566	54.017	Pyhäjoki	Merijärven jvp, Jahtavisneva, Marjaneva
Piipsanjoki								
Piipsjärven yläp silta	Pi9	41616	1,2	7134493	401860	54.071	Oulainen	Piipsjärven säännöstely
Piipsanjoki Verkanevan ap	Pi16	30670	0,4	7138289	406243	54.072	Vihanti	Verkaneva
Piipsanj V-j yp p20	Pi20	52162		7137773	408900	54.072	Vihanti	Kuuhkamonneva ap
Piipsanj Törminp pi33	Pi33	52161		7135727	418742	54.073	Haapavesi	Kuuhkamonneva yp
Vihanninjoki								
Vihanninjoki 8042-tien s	Vi2	27809	0,7	7140511	405397	54.077	Vihanti	Märsynneva
Vihanninjoki 86-tien s	Vi10	27813	1,1	7147189	405112	54.078	Vihanti	Märsynneva yp
Mäyränoja								
Mäyränoja alapää silta	Mä0	27729	0,5	7120251	404200	54.027	Oulainen	Äijönneva, Puutionneva
Humaloja								
Humaloja p6 alapää	Hu0	27719	0,3	7114166	417163	54.022	Haapavesi	Haaponeva
Luonuanoja								
Luonuanoja alapää s*	Luo0*	30638	1,2	7094448	433995	54.037	Kärsämäki	Hankilanneva, Varpuneva
Luonuanoja ap	Luo4	67812		7090898	434474	54.037	Kärsämäki	Kivineva ap
Luonuanoja yp*	Luo5	67811		7090415	435009	54.037	Kärsämäki	Kaatiaisneva, Kivineva yp
Luonuanoja Mustapuro*	LuoM	-		7087639	436219	54.037		Kaatiaisneva
Piipsanoja								
Piipsanoja	Pio2	27753		7111130	425937	54.034	Haapavesi	Piipsanneva
Veneoja								
Veneoja 85-tien silta	Ve1	27774		7096027	433535	54.036	Kärsämäki	Ilkanneva, Veneneva
Luomajoki								
Luomajoki Patasuon ap*	Lu1	-		7093189	458402			Patasuo
Kärsämäenjoki								
Kärsämäenjoki 4-tien s	Kä0	27831		7092559	441132	54.081	Kärsämäki	Turvetuotannon ap
Kärsämäenj Kopsenperä	Kä8	61774		7090699	446859	54.081	Kärsämäki	Lehtoneva yp, Kärsämäenneva, Paalineva
Kärsämäenjoki Välitien s*	Kä12*	-		7092769	452747	54.081	Kärsämäki	Paalineva, Patasuo
Vuohtojoki								
Vuohtojoki Pellikanperkkiö	Vu10	-		7096236	450881	54.085	Kärsämäki	Lehtoneva ap, Porkanneva ap Lehtoneva yp, Luomanneva, Pihlajaneva, Porkanneva
Vuohtojoki Jylhänperä	Vu14	-		7100510	452396	54.085	Kärsämäki	yp
Venetoja								
Venetoja	Vet2	69386		7086184	441763	54.042	Kärsämäki	Iso Lamminneva
Haapapuro								
Haapapuro	Ha0	68204		7070244	455267	54.046	Pyhäjärvi	Puntarisuo
Piipsjärvi								
Piipsjärvi alapää	Piij	27800	3,9	7130930	399330	54.071	Oulainen	Verkaneva, Märsynneva, Kuuhkamonneva
Lohvanjärvi								
Lohvanjärvi	Loh	27319	1,0	7069108	455486	54.046	Pyhäjärvi	Puntarisuo
Haapajärvi								
Haapajärvi p8 syväne	Haj1	27756	12,5	7112678	421756	54.031	Haapavesi	
Pyhäjärvi								
Pyhäjärvi Junttisyvä	Pyhj1	27314	7,7	7065046	449835	54.051	Pyhäjärvi	Pyhäsalmi Mine, Pyhäjärven jvp
Pyhäjärvi Tikkalansalmi	Pyhj2	-	1,5	7061942	450346	54.051	Pyhäjärvi	
Pyhäjärvi Kirkkoselkä	Pyhj3	27361	8,9	7058692	450548	54.051	Pyhäjärvi	
Pyhäjärvi Pyhäselkä	Pyhj4	27328	28,6	7046197	449059	54.051	Pyhäjärvi	

PYHÄJOEN YHTEISTARKKAILU

Intensiivisen tarkkailun tulokset 2023 sekä ELY-keskuksen seurantatulokset (Pyhäjoki 11400)

Environment Testing

LIITE 3

	Pvm.	Kokonais- syvyys	Näkösyvyys	Näytteenotto- vyvyys	Lämpötila	Kiintoaine, hieno (suodatus 0,4 µm)	Kiintoaine, GF/C (suodatus 1,2 µm)	Väri	Kemiallinen hapenkulutus, CODMn	Happi, liuennut	Happi, kyllästysaste	pH	Sähkön- johtavuus	Sulfaatti	Typpi	Ammoniumt- yppi	Nitraatti- ja nitriittitypen summa	Epäorg. N. summa	Fosfori	Fosfaatti- fosfori	E. coli, Colilert	Enterokokit	Koliformiset bakteerit, Colilert	Kupari, Cu	Mangaani, Mn	Rauta, Fe	Sinkki (Zn)	Näytenumero
		m	m	m	°C	mg/l	mg/l	mg Pt/l	mg/l	mg O2/l	%		mS/m	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l		µg/l	µg/l	MPN/100 ml	pmy/100ml	MPN/100 ml	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	
Pyhäjoki 11100 Py161	17.1.2023			1	0,8		<1	42	18	11	77	6,89	5,8		440	27	57	84	10	3,4	4	28	16					749-2023-00000962
Pyhäjoki 11100 Py161	7.3.2023	0,5	0,5	0,25	0		<1	42	11	11	75	6,99	8,8	20	400	33	73	106	9	2,5	1	12	5	1,7	22	230	3,2	749-2023-00005371
Pyhäjoki 11100 Py161	17.4.2023	0,5	0,5	0,25	2,7		1,8	45	10	13	96	7,36	6,2		470	41	83	124	11	2,1	0	18	11					749-2023-00009432
Pyhäjoki 11100 Py161	24.4.2023	0,5	0,5	0,25	2,8		4,4	81	27	11	81	6,39	8,9		960	46	440	486	27	6	1000	180	2400					749-2023-00010371
Pyhäjoki 11100 Py161	8.5.2023	0,5	0,3	0,25	4,4		4,6	120	20	12	93	6,33	6,4		910	18	330	348	33	3,7	13	20	43					749-2023-00012131
Pyhäjoki 11100 Py161	15.5.2023	0,5	0,5	0,25	13,4		6,8	83	16	12	110	6,72	17		690	21	220	241	30	2,8	1	14	79					749-2023-00013387
Pyhäjoki 11100 Py161	3.7.2023	0,5	0,5	0,25	18,2		7,6	60	10	7,3	77	6,89	16	49	380	20	5,8	25,8	35	9	15	4	>2420	2,7	210	800	9,2	749-2023-00019987
Pyhäjoki 11100 Py161	19.7.2023			1	19,2		8,8	47	20	8,4	91	7,04	13		470	<5	<5	5	33	5,1	<10	<10	200					749-2023-00022440
Pyhäjoki 11100 Py161	28.8.2023	0,5	0,5	0,25	16,8		4,6	47	11	8,4	87	7,07	13		380	10	<5	12,5	18	2,6	1	<2	170					749-2023-00028068
Pyhäjoki 11100 Py161	4.9.2023	0,6	0,6	0,3	16,1		5,6	44	10	9,4	95	7,25	13	36	350	<5	6	8,5	28	3,6	2	8	310	2,4	49	360	4,7	749-2023-00029340
Pyhäjoki 11100 Py161	10.10.2023	3	0,7	0,5	6		4	62	13	11	88	7,13	8,2		380	5,2	6,1	11,3	22	2,5	<10	<10	30					749-2023-00035076
Pyhäjoki 11100 Py161	30.10.2023	0,4	0,4	0,2	2,4		2	79	15	13	95	7,11	8,3		470	17	27	44	18	2,7	0	2	36					749-2023-00037572
Pyhäjoki 11100 Py161	14.12.2023			1	0,6		1,2	51	11	12	83	7,01	7,2		460	36	29	65	13	4,8	1	8	10					749-2023-00042020
Pyhäjoki 11300 Py82	16.1.2023	2	0,7	1	0,2		2,2	89	14	11	76	6,69	7,2		640	41	160	201	30	19	79	30	250					749-2023-00000898
Pyhäjoki 11300 Py82	6.3.2023	2	0,6	1	0,2		2,4	98	16	12	83	6,91	7		660	35	190	225	28	15	8	4	25					749-2023-00005265
Pyhäjoki 11300 Py82	17.4.2023	1,6	1	1	0,1		4,4	110	15	10	69	6,71	7,8		860	110	310	420	50	28	65	40	310					749-2023-00009431
Pyhäjoki 11300 Py82	25.4.2023	2	0,6	1	0,6		13	190	28	10	70	6,34	4,8		1700	120	890	1010	90	39	41	10	250					749-2023-00010620
Pyhäjoki 11300 Py82	10.5.2023	2	0,5	1	5,1		6	180	26	11	86	6,3	3,5		1000	37	340	377	47	14	5	<2	63					749-2023-00012750
Pyhäjoki 11300 Py82	15.5.2023	2,6	0,6	1	12,4		8	170	25	11	100	6,58	4,7		820	13	240	253	46	11	2	<2	40					749-2023-00013390
Pyhäjoki 11300 Py82	12.7.2023	2,2	0,7	1	20,2		5,8	140	21	7,9	87	6,83	12		700	37	72	109	47	13	17	2	310					749-2023-00021616
Pyhäjoki 11300 Py82	19.7.2023	2,6	0,7	1	19,5		6,4	120	18	7,5	82	6,96	12		570	15	68	83	45	15	10	10	430					749-2023-00022441
Pyhäjoki 11300 Py82	7.8.2023	2	1	1	20,1		9,6	260	35	6,5	72	6,49	6,5		1000	27	160	187	69	27	10	50	230					749-2023-00024712
Pyhäjoki 11300 Py82	30.8.2023	2,6	0,7	1	15,8		3,4	150	21	8	81	6,83	10		640	34	98	132	43	18	40	10	300					749-2023-00028803
Pyhäjoki 11300 Py82	3.10.2023	3	0,5	1	11,5		8	250	35	8,1	74	6,52	6,5		1100	33	260	293	72	34	100	68	1300					749-2023-00034015
Pyhäjoki 11300 Py82	24.10.2023	2	1,1	1	1,8		5,1	220	34	12	86	6,63	6,2		960	34	240	274	46	23	5	6	130					749-2023-00036887
Pyhäjoki 11300 Py82	13.12.2023	1,5	0,8	0,8	0,1		2,4	100	16	13	89	6,9	6,9		590	63	94	157	28	16	6	6	46					749-2023-00041881
Piipsanjoki Pi1	16.1.2023	1,6	0,5	0,8	1		4,4	210	7,2	9,9	70	6,88	8,9		1000	190	180	370	51	31	6	10	35					749-2023-00000899
Piipsanjoki Pi1	6.3.2023	0,4	0,4	0,2	0,5		6,4	250	24	10	69	6,72	9,6		970	270	230	500	50	33	0	<2	8					749-2023-00005263
Piipsanjoki Pi1	17.4.2023	1,6	0,4	1	1,2		7,2	290	21	8,7	62	6,78	12		1200	330	320	650	70	51	2	4	170					749-2023-00009430
Piipsanjoki Pi1	25.4.2023	0,4	0,4	0,2	0,7		7,2	200	28	11	77	6,12	5		1800	140	900	1040	69	27	3	4	180					749-2023-00010621
Piipsanjoki Pi1	10.5.2023	0,5	0,5	0,25	4,9		4	170	21	11	86	6,21	3,9		920	36	310	346	35	8,8	2	<2	24					749-2023-00012749
Piipsanjoki Pi1	16.5.2023	1,8	0,6	1	12,8		8	180	25	9,4	89	6,36	4,6		750	18	270	288	35	8,8			<2					749-2023-00013668
Piipsanjoki Pi1	12.7.2023	2	0,6	1	22,2		6,2	220	22	7,9	91	7,03	6,6		710	40	20	60	66	20	5	12	1400					749-2023-00021615
Piipsanjoki Pi1	19.7.2023	2	0,5	1	19,2		4	240	25	7,9	86	6,92	6,3		770	59	43	102	66	28	70	130	1100					749-2023-00022443
Piipsanjoki Pi1	7.8.2023	0,5	0,4	0,25	21,1		11	280	34	7,4	83	6,69	5,7		910	31	110	141	70	31	30	60	520					749-2023-00024711
Piipsanjoki Pi1	7.9.2023	0,5	0,4	0,25	13,7		4,4	270	29	9,3	90	6,94	6,5		900	58	150	208	65	30	<10	<10	130					749-2023-00030482
Piipsanjoki Pi1	4.10.2023	0,8	0,5	0,4	10,2		7,6	290	39	8,8	78	6,56	6,1		1100	34	250	284	61	36	20	30	240					749-2023-00034122
Piipsanjoki Pi1	24.10.2023	0,7	0,7	0,35	1,3		4,8	290	42	10	71	6,3	5,4		1100	46	270	316	45									

Näytenumero	Tarkkailupiste	Tunnus	N-otto pvm.	Kokonais- syvyys	Näkö- syvyys	N-otto- syvyys	Lämpö- tila	Kiintoaine GF/C	Väri	COD _{Mn}	Happi, liuennut	Happi, kyll.	pH	Sähkön- johtavuus	Typpi	NH4-N	NO2+3-N	Fosfori	PO4-P	E. coli		Enterokokit	Koliformiset bakteerit
				m	m	m	°C	mg/l	mg Pt/l	mg/l	mg O2/l	%		mS/m	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	MPN/100 ml	pmy/100ml	MPN/100 ml	
749-2023-00005268	Kärsämäenjoki 4-tien silta	Kä0	6.3.2023	0,3	0,3	0,15	0	8,8	290	27	10	68	6,78	8	710			82	140	140	14	170	
749-2023-00012700	Kärsämäenjoki 4-tien silta	Kä0	10.5.2023	0,6	0,3	0,3	6,7	4	200	30	11	90	6,06	2,4	750	8,6	180	37	14	28	2	190	
749-2023-00021620	Kärsämäenjoki 4-tien silta	Kä0	12.7.2023	0,6	0,6	0,3	16,5	9,6	370	42	7,1	73	6,7	5	980	62	100	97	59	53	62	2000	
749-2023-00030483	Kärsämäenjoki 4-tien silta	Kä0	7.9.2023	0,5	0,3	0,25	10,9	8,4	360	41	9,1	82	6,67	4,8	860	48	67	92	60	20	<10	260	
749-2023-00005269	Mäyränoja alapää silta	Mä0	6.3.2023	0,2	0,2	0,1	0,1	2,4	220	14	11	75	6,9	8,6	720			80		1	8	69	
749-2023-00021614	Mäyränoja alapää silta	Mä0	12.7.2023	0,3	0,3	0,15	17,5	5	310	29	7,6	79	7,22	9,7	870	48	110	130	92	45	36	490	
749-2023-00030481	Mäyränoja alapää silta	Mä0	7.9.2023	0,3	0,3	0,15	10,6	7,6	280	39	10	90	6,67	4,6	780	30	58	73	44	<10	<10	210	
749-2023-00005266	Piipsanoja	Pio2	6.3.2023	0,2	0,2	0,1	0	8,1	270	20	6	41	6,75	15	1000			200		7	6	79	
749-2023-00021617	Piipsanoja	Pio2	12.7.2023	0,3	0,3	0,15	17,4	3	260	22	6,2	65	7,12	15	1300	120	280	190	150	75	60	>2420	
749-2023-00030480	Piipsanoja	Pio2	7.9.2023	0,3	0,3	0,15	9,8	8,8	270	33			6,96	12	1400	120	210	160	140	<10	<10	110	
749-2023-00007027	Vihanninjoki 8042-tien silta	Vi2	22.3.2023	0,2	0,2	0,2	0,2	9,2	300	22	6,6	45	6,52	23	890			69		1	<2	27	
749-2023-00021359	Vihanninjoki 8042-tien silta	Vi2	11.7.2023	0,4	0,4	0,2	15,3	8	350	38	6,4	64	6,61	11	910	22	81	67	32	200	110	>2400	
749-2023-00024028	Vihanninjoki 8042-tien silta	Vi2	1.8.2023	1		0,5	16	13	360	48	7	71	6,13	6,9	1200	24	150	71	26	80	130	5200	
749-2023-00005264	Pyhäjoki Haapakoski	Py79	6.3.2023	2	0,6	1	0,1	1,2	83	13	11	75	6,75	7,8	560			25		18	10	34	
749-2023-00021618	Pyhäjoki Haapakoski	Py79	12.7.2023			1	20,2	6	150	22	7,3	81	6,8	12	860	42	150	56	17	17	4	410	
749-2023-00030484	Pyhäjoki Haapakoski	Py79	7.9.2023	2	1	1	14,6	3,9	180	24	7,9	78	6,91	10	860	69	160	61	34	<10	<10	50	
749-2023-00007029	Pyhäjokisuu viem ap.	Py1	22.3.2023	1,3	0,6	0,75	0,3	1,6	120	15	12	83	6,88	13	940			36		280	64	370	
749-2023-00021129	Pyhäjokisuu viem ap.	Py1	10.7.2023	1,2	0,9	0,6	20,6	4	120	17	9,3	100	7,18	15	540	33	100	38	12	31	10	1400	
749-2023-00024022	Pyhäjokisuu viem ap.	Py1	1.8.2023	1,5	0,55	0,7	19,2	11	230	33	7,1	77	6,62	8,1	1100	13	200	83	29	100	390	3400	

Pyhäjoen yhteistarkkailu
Pyhäjärven tarkkailutulokset 2023

Näytenumero	Tarkkailupiste	N-otto pvm.	N-otto- syvyys	Kokonais- syvyys	Näkö- syvyys	Lämpötila	Happi, liuennut	Happi, kyllästysaste	Väri	Kemiallinen hapenkulutus, CODMn	pH	Sähkö- johtavuus	Sulfaatti	Tiosulfaatti (IC)	Typpi	Ammonium- typpi	Nitraatti- ja nitriittitypen summa	Fosfori	Fosfaatti- fosfori	Klorofylli-a	Mangaani, Mn	Kupari, Cu	Rauta, Fe	Sinkki (Zn) / YBM01
			m	m	m	°C	mg O2/l	%	mg Pt/l	mg/l		mS/m	mg/l	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l
749-2023-00003198	Junttisylvä Pyhj1 pinta	7.2.2023	1	8	1,8	0,5	12	83	39	20	6,83	5,2	7,6	<5,0	430			6,6			14	1,8	150	2,3
749-2023-00003151	Junttisylvä Pyhj1 välisyvyys	7.2.2023	4			2,9	3,6	27	40	7,4	6,61	56	230	<5,0	780			12			660	2,2	480	58
749-2023-00003154	Junttisylvä Pyhj1 pohja-1	7.2.2023	7			3,4	2,9	22	37	7,1	6,54	64	280	<5,0	660			13			800	2,1	520	67
749-2023-00019993	Junttisylvä Pyhj1 pinta	3.7.2023	1	8,2	1,3	18,6	8,2	88	53	11	6,97	15	43	<1,0	370			26			160	2,5	740	4,3
749-2023-00019994	Junttisylvä Pyhj1 välisyvyys	3.7.2023	4			18,2	5,4	57	76	11	6,76	17	52	<1,0	390			40			310	5,2	1300	96
749-2023-00020017	Junttisylvä Pyhj1 pohja-1	3.7.2023	7			12,4	1,8	17	230	14	6,64	30	100	<1,0	900			73			800	3,3	5600	11
749-2023-00019991	Junttisylvä Pyhj1 0-2m	3.7.2023									7,09				360	11	14	31	7,2	14				
749-2023-00029328	Junttisylvä Pyhj1 pinta	4.9.2023	1	8,3	1,5	16,3	9,6	98	45	11	7,12	13	36	< 1,0	350			29			35	2,2	290	2,4
749-2023-00029326	Junttisylvä Pyhj1 välisyvyys	4.9.2023	4			16,3	11	110	45	11	7,21	13	36	< 1,0	360			28			37	2,3	300	2,6
749-2023-00029324	Junttisylvä Pyhj1 pohja-1	4.9.2023	7			16,2	9,9	100	45	10	7,09	13	36	< 1,0	380			27			35	2,3	290	2,7
749-2023-00029327	Junttisylvä Pyhj1 0-2m	4.9.2023									7,14				320	<5	<5	27	3,4	14				
749-2023-00003150	Kirkkoselkä Pyhj3 pinta	7.2.2023	1	7,5	1,6	0,4	12	83	34	9,2	7,2	4,9	3,4		360			6,5			6,3	1,7	83	1,3
749-2023-00003152	Kirkkoselkä Pyhj3 välisyvyys	7.2.2023	3,5			0,5	12	83	42	5,3	7,26	4,9	3,4		430			8,1			8	1,7	170	1,2
749-2023-00003153	Kirkkoselkä Pyhj3 pohja	7.2.2023	6,5			2,1	6,4	46	45	9,8	6,8	7,1	7,3		520			13			170	2,9	360	15
749-2023-00020001	Kirkkoselkä Pyhj3 pinta	3.7.2023	1	7,3	1,6	16,5	9,1	93	41	9,6	7,18	3,9	3,2		370			12			45	2,1	230	2,3
749-2023-00020004	Kirkkoselkä Pyhj3 välisyvyys	3.7.2023	3,5			16,4	8,8	90	43	10	7,07	3,9	3,3		360			12			48	2,2	240	2,4
749-2023-00020006	Kirkkoselkä Pyhj3 pohja	3.7.2023	6			13,8	7	68	45	9,6	6,78	4	3,2		400			11			82	2,2	290	3,3
749-2023-00019988	Kirkkoselkä Pyhj3 0-2 m	3.7.2023									7,04				360	20	89	10	<2	4,1				
749-2023-00029350	Kirkkoselkä Pyhj3 pinta	4.9.2023	1	7,2	2	16,8	9,3	96	37	9,1	7,28	3,9	2,9		320			13			61	2	170	1,4
749-2023-00029351	Kirkkoselkä Pyhj3 välisyvyys	4.9.2023	3,5			16,7	9,8	100	35	9,1	7,27	3,9	3		320			13			56	2	160	1,4
749-2023-00029338	Kirkkoselkä Pyhj3 pohja	4.9.2023	6			16,7	9,8	100	35	9,2	7,24	3,8	3		320			15			58	1,9	170	1,5
749-2023-00029348	Kirkkoselkä Pyhj3 0-2 m	4.9.2023									7,09				330	<5	<5	13	<2	11				
749-2023-00003135	Pyhäselkä Pyhj4 pinta	7.2.2023	1	27	2,1	0,3	10	69	31	8,6	7,18	4,7	3,1		320			4,7			4,7	1,7	51	1,6
749-2023-00003136	Pyhäselkä Pyhj4 välisyvyys	7.2.2023	13,5			1,9	11	79	32	8,5	6,99	4,8	3,2		340			5,1			8,1	1,3	77	0,7
749-2023-00003137	Pyhäselkä Pyhj4 pohja-1	7.2.2023	26			3,3	4,1	31	37	8,4	6,83	5,8	3		510			9,7			1600	1,3	200	1
749-2023-00019996	Pyhäselkä Pyhj4 pinta	3.7.2023	1	27	2,5	18,2	9,1	97	36	8,8	7,26	4,2	2,9		310			8,7			12	1,6	90	<0,40
749-2023-00020008	Pyhäselkä Pyhj4 välisyvyys	3.7.2023	13,5			10,6	9,4	84	37	8,6	6,89	3,7	2,9		340			6,3			30	1,4	120	0,68
749-2023-00020007	Pyhäselkä Pyhj4 pohja-1	3.7.2023	26			10,2	8,9	79	39	8,6	6,87	3,7	2,9		340			7,5			37	1,5	160	0,58
749-2023-00019989	Pyhäselkä Pyhj4kok 0-2m	3.7.2023									7,28				300	11	5,4	6,3	<2	3,5				
749-2023-00029343	Pyhäselkä Pyhj4 pinta	4.9.2023	1	27	2,4	18,9	9,3	100	36	8,5	7,1	3,7	2,9		290			7,9			22	1,4	75	0,45
749-2023-00029345	Pyhäselkä Pyhj4 välisyvyys	4.9.2023	13			16,7	8,6	88	32	8,6	7,12	3,7	2,9		300			8			25	1,4	80	0,5
749-2023-00029319	Pyhäselkä Pyhj4 pohja-1	4.9.2023	26			11,7	6	55	36	8,5	6,73	4	3		400			11			100	1,4	170	1,1
749-2023-00029342	Pyhäselkä Pyhj4kok 0-2m	4.9.2023									7,18				290	5,2	8,6	8,1	<2	6,5				

VESINÄYTTEET TIKKALANSALMESTA JA LUUSUASTA

	Tikkalansalmi		Luusua	
	pH	mS/m	pH	mS/m
06.04.2023	6.7	4.7		
13.04.2023	6.7	3.8	6.7	7.1
19.04.2023	6.4	4.2		
28.04.2023	5.9	6.9		
05.05.2023	6.3	9.2		
11.05.2023	6.8	4.8		
17.05.2023	6.7	4.1	6.6	16.3
26.05.2023	6.9	4.2		
31.05.2023	7.2	3.8		
07.06.2023	6.8	3.6	6.9	20.7
17.07.2023	7.1	3.9	7.0	12.4
16.08.2023	7.1	3.7	7.0	11.6
13.09.2023	7.4	3.6	7.2	10.9
30.10.2023	7.1	3.7	6.9	7.9

Näytenumero	Näytteenottopiste	N-otto pvm.	N-otto-syvyys	Kokonais-syvyys	Näkö-syvyys	Lämpötila	Happi, liuennut	Happi, kyllästysaste	Väri	Kemiallinen hapenkulutus, CODMn	Kiintoaine GF/C	Sameus	pH	Sähkön-johtavuus	Sulfaatti	Typpi	Ammonium typpi	Nitraatti- ja nitriittitypen summa	Fosfaattifos fori	Fosfori	Klorofylli-a	E. coli, Colilert	Enterokokit	Koliformiset bakteerit, Colilert
			m	m	m	°C	mg O2/l	%	mg Pt/l	mg/l	mg/l	FTU		mS/m	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	MPN/100 ml	pmy/100ml	MPN/100 ml
749-2023-00005067	Haapajärvi pinta Haj1	2.3.2023	1	11	1,5	0,4	11	76	84	15	2	2,8	6,77	7,8	15	490				24		11	2	23
749-2023-00005066	Haapajärvi välisyvyys Haj1a	2.3.2023	5,5			1,8	8,5	61	170	28	2,8	5,9	6,57	8,4	12	990				50		1	2	6
749-2023-00005068	Haapajärvi pohja -1m Haj1b	2.3.2023	10			3,8	1,3	9,9	190	26	4	7	6,47	10	18	1100				65		0	<2	1
749-2023-00021845	Haapajärvi 0-2m	13.7.2023																			20			
749-2023-00021841	Haapajärvi pinta Haj1	13.7.2023	1	11,2	0,9	19,8	8,1	89	150	23	5	5,3	6,94	12	28	700	36	64	13	51	20	4	<2	99
749-2023-00021842	Haapajärvi välisyvyys Haj1a	13.7.2023	5,5	11,2		14,5	4,8	47	120	19	2,2	3,6	6,61	14	39	630	49	100	15	35		15	2	210
749-2023-00021843	Haapajärvi pohja -1m Haj1b	13.7.2023	9	11,2		10	1,2	11	230	23	6,8	24	6,57	13	30	1100	400	190	25	53		6	2	190
749-2023-00030487	Haapajärvi 0-2m	7.9.2023																			3,1			
749-2023-00030488	Haapajärvi pinta Haj1	7.9.2023	1	12,5	1	15,6	8,1	81	170	23	2,9	6,5	6,88	9,9	21	820	88	140	32	57	2,9	<10	<10	30
749-2023-00030485	Haapajärvi välisyvyys Haj1a	7.9.2023	6	12,5		14,5	8	78	170	23	4,2	6,3	6,85	9,7	20	820	78	140	31	58		<10	<10	30
749-2023-00030486	Haapajärvi pohja -1m Haj1b	7.9.2023	11,5	12,5		10,5	1,5	13	270	26	18	11	6,57	13	28	1400	730	57	40	73		<10	<10	30

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen seurantatulokset
Komujärvi 2023

LIITE 8.1

Tarkkailu-piste	N-otto pvm.	N-otto- syvyys	Kokonaissyv- yys	Näkösyvyys	Absorptio- kerroin, 400 nm	Absorptio- kerroin, 750 nm	Alkalini- teetti	Ammonium tyyppinä	Fosfaatti fosforina, suodatus polykarb. 0,4 µm µg/l	Hapen kyllästysaste	Happi, liukoinen	Kemiallinen hapen kulutus	Kiintoaine, hieno, suodatus polykarb. 0,4 µm mg/l	Klorofylli-a	Kokonais- fosfori	Kokonaistyyppi	Levä- runsaus	Lämpötila	Nitriitti- nitraatti tyyppinä	pH	Rauta	Rauta, hajotus	Sameus	Sähkön- johtavuus	Väriluku
			m	m	1/m	1/m	mmol/l	µg/l	µg/l	kyll.%	mg/l	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	/3	°C	µg/l		µg/l	µg/l	FNU	mS/m	mg/l Pt
Komujärvi	20.3.2023	1,0	1,8	0,5						47	6,6	24	4					1,6							130
Komujärvi	19.6.2023	1,0	1,8	0,6	18	0,18	0,17	2	1	110	9,7	22	10		45	600	0	22,2	2	7,26	820	1500	7,4	3,7	120
Komujärvi	19.6.2023	0,0-1,0												13				22,2							
Komujärvi	21.8.2023	1,0	2	0,4	17	0,14	0,185	25	1	100	9,6	26	21		56	730	1	18,2	2	7,21	750	1400	20	3,9	110
Komujärvi	21.8.2023	0,0-1,0												49				18,2							
Komujärvi	4.9.2023	1,0	2,4	0,3	16	0,23	0,21	69	1	88	8,7	25	24		61	740	1	15,7	10	6,92	720	1600	26	3,9	110
Komujärvi	4.9.2023	0,0-2,0												70				15,7							
Komujärvi	10.10.2023	1,0	2	1	18	0,23	0,209	180	1	87	11	25	13		41	930	0	5,6	47	6,95	760	1400		3,9	120
Komujärvi	10.10.2023	0,0-1,0												26				5,5							

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen seurantatulokset
Iso Vatjusjärvi 2023

LIITE 8.2

Tarkkailupiste	N-otto pvm.	Näytesyvyys	Kokonais-syvyys	Näkö-syvyys	Lämpötila	Alkalini-teetti	Ammonium typpenä, suodattamaton	Fosfaatti fosforina, suodatus polykarb. 0,4 µm	Hapen kyllästysaste	Happi, liukoinen	Kemiallinen hapen kulutus	Kiintoaine, hieno, suodatus polykarb. 0,4 µm	Klorofylli-a	Levä-runsaus	Kokonaisfosfori	Kokonaistyyppi	Nitriitti-nitraatti typpenä	pH	Rauta	Rauta, hajotus	Sameus	Sähkön-johtavuus	Väriluku
		m	m	m	°C	mmol/l	µg/l	µg/l	kyll.%	mg/l	mg/l	mg/l	µg/l	/3	µg/l	µg/l	µg/l		µg/l	µg/l	FNU	mS/m	mg/l Pt
Iso Vatjusjärvi	21.3.2023	1,0	7,5	1	1,1	0,258	2	12	71	10	21	4			29	1000	250	6,77		880	1,8	5,7	110
Iso Vatjusjärvi	21.3.2023	3,0			2,8	0,324	2	13	38	5,1	20	7			29	950	260	6,68		970	2,7	6,2	100
Iso Vatjusjärvi	21.3.2023	6,5			3,8	0,395	2	18	14	1,9	21	8			43	1100	370	6,67	1300	2100	6,4	6,9	150
Iso Vatjusjärvi	19.6.2023	0,0-2,0			21,2								16										
Iso Vatjusjärvi	19.6.2023	1,0	7	1	21,2	0,255	6	3,1	110	10	20	4		1	26	530	2	7,46		990	4,5	4,7	98
Iso Vatjusjärvi	19.6.2023	3,0			15,8	0,254	49	7,6	77	7,6	19	6			36	650	57	6,91		1200	5,9	4,8	100
Iso Vatjusjärvi	19.6.2023	6,0			14,2	0,276	95	7,4	64	6,6	19	9			41	680	70	6,81	940	1500	5,1	4,9	100
Iso Vatjusjärvi	7.8.2023	0,0-2,0			20,2								19										
Iso Vatjusjärvi	7.8.2023	1,0	7,4	1,1	20,2	0,273	26	2,3	100	9,4	17	8		0	32	560	2	7,11		820	5,2	4,6	82
Iso Vatjusjärvi	7.8.2023	3,0			19,9	0,272	28	2,1	83	7,6	18	8			32	560	2	7,07		830	5,2	4,7	83
Iso Vatjusjärvi	7.8.2023	6,5			18,4	0,308	100	5,2	28	2,6	21	12			48	660	12	6,66	820	1200	6,4	4,9	110
Iso Vatjusjärvi	21.8.2023	0,0-2,0			18,8								27										
Iso Vatjusjärvi	21.8.2023	1,0	7,7	0,8	19,6	0,278	2	2	100	9,2	19	3		0	29	560	2	7,47		770	5	4,9	82
Iso Vatjusjärvi	21.8.2023	3,0			18,6	0,286	50	2,3	74	6,9	19	3			30	590	6	7,22		840	4,8	6,8	82
Iso Vatjusjärvi	21.8.2023	6,0			18,2	0,316	100	2,7	52	4,9	19	8			41	650	6	6,86	620	1100	8,4	5,1	87
Iso Vatjusjärvi	21.9.2023	0,0-2,0			11,7								16										
Iso Vatjusjärvi	21.9.2023	1,0	7,5	1,2	11,7	0,285	33	3,5	91	9,9	18	11		0		600	20	7,13		860	7,6	4,8	85
Iso Vatjusjärvi	21.9.2023	3,0			11,7	0,281	36	3,9	89	9,7	18	11				600	22	7,22		920	7,3	4,8	89
Iso Vatjusjärvi	21.9.2023	6,5			11,7	0,277	41	4,1	89	9,7	18	11				620	26	7,09	550	890	11	4,8	88

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen seurantatulokset
Iso Rytkynjärvi ja Pirnesjärvi 2023

LIITE 8.3

Tarkkailu-piste	N-otto pvm.	N-otto-syvyys	Kokonaissyvyys	Näkösyvyys	Alkaliniteetti	Ammonium tyyppinä	Fosfaatti fosforina, suodattamat on	Hapen kyllästysaste	Happi, liukoinen	Kemiallinen hapen kulutus	Klorofylli-a	Kokonaisfosfori	Kokonaistyyppi	Levä-runsaus	Lämpötila	Nitriitti-nitraatti tyyppinä	pH	Rauta, hajotus	Sameus	Sähkönjohtavuus	Väriluku
			m	m	mmol/l	µg/l	µg/l	kyll.%	mg/l	mg/l	µg/l	µg/l	µg/l	/3	°C	µg/l		µg/l	FNU	mS/m	mg/l Pt
Iso Rytkynjärvi	21.3.2023	1,0	1,6	0,3	0,296	84	17	8	1,1	36		39	1100		2,8	140	6,25	4200	5,8	5,3	270
Iso Rytkynjärvi	4.7.2023	1,0	1,7	0,5	0,125	8	4,4	87	8,3	23		40	560	0	17,7	5	6,76	1600	7,2	2,6	140
Iso Rytkynjärvi	4.7.2023	0,0-1,0									26				17,7						
Iso Rytkynjärvi	21.8.2023	1,0	1,4	1,2	0,13	2	1	100	9,3	30		31	700	0	20,2	2	6,82	1300	3,3	2,8	180
Iso Rytkynjärvi	21.8.2023	0,0-1,0									17				20,2						
Iso Rytkynjärvi	18.9.2023	1,0	1,7	1,2	0,178	14	4,3	86	9,3	28		36	570	0	11,9	18	6,81	1500	3,4	3	170
Iso Rytkynjärvi	18.9.2023	0,0-1,0									9,7				11,9						
Pirnesjärvi	21.3.2023	1,0	2,2	0,7	0,144	2	5,5	64	9,1	20		24	1100		1,2	350	6,22	1200	4,2	3,6	100
Pirnesjärvi	4.7.2023	1,0	2,4	0,5	0,135	2	7,1	93	8,8	18		63	570	0	18	2	6,98	2900	16	2,7	72
Pirnesjärvi	4.7.2023	0,0-1,0									38				18						
Pirnesjärvi	30.8.2023	1,0	2,1	0,4				96	9,5					1	15,7						47
Pirnesjärvi	30.8.2023	0,0-1,0													15,7						
Pirnesjärvi	3.10.2023	1,0	2,5	0,5	0,144	53	8,3	90	9,9	19		53	1000	0	11	11	6,85	1500	18	2,5	61
Pirnesjärvi	3.10.2023	0,0-1,0									52				11						

Tarkkailu-piste	N-otto pvm.	N-otto syvyys	Lämpötila	Kiintoaine, hieno, suodatus polykarb. 0,4 µm	Sameus	Väriluku	Kemiallinen hapen kulutus	Happi, liukoinen	Hapen kyllästysaste	pH	Alkalini-teetti	Sähkön-johtavuus	Kokonais-typpi	Ammonium tyypinä	Nitriitti-nitraatti tyypinä	Kokonais-fosfori	Fosfaatti fosforina	Fosfaatti fosforina, suodatus polykarb. 0,4 µm µg/l	Rauta, hajotus	Levärunsautus
			°C	mg/l	FNU	mg/l Pt	mg/l	mg/l	kyll.%		mmol/l	mS/m	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	µg/l	/3
Komujoki yläosa	29.5.2023	0,0-0,0	12,7										1000			49				
Parkkimanjoki alaosa	20.3.2023	0,2	1,6	5		37		11	79				850		320					
Parkkimanjoki alaosa	8.5.2023	0,3	3,8	8	2,9	120	21	11	83	6,33	0,137	3,9	790	11	200	30	4,5		700	0
Parkkimanjoki alaosa	4.9.2023	0,3	14,2	14	5,2	240	39	8	78	6,52	0,205	5,3	740	11	51	61	27		2100	0
Parkkimanjoki alaosa	10.10.2023	0,2	4,7						85											0
Pirnesoja yläpää	21.3.2023	0,1	1,2	2	5,2	100	20	5,6	40	6,12	0,169	3,5	1100	2	480	21	6,2		1800	
Pirnesoja yläpää	10.5.2023	0,4	4,3	16	6	84	14	7,4	57				600	36		23			2200	0
Pirnesoja yläpää	30.8.2023	0,2	15,3	23		50		10	100											0
Pirnesoja yläpää	3.10.2023	0,2	11,2	22	16	57	18	10	91	6,89	0,134	2,4	890	10	6	40	1		1100	0
Tähjänjoki alapää	4.4.2023	0,2	0,1	26	37	130	24			7,11	1,25	40	1400	570	380	110		55	10000	
Tähjänjoki alapää	11.5.2023	0,5	7,4	18	12	170	30			6,23	0,232	9,7	1600	120	780	45		9,5	1800	0
Tähjänjoki alapää	11.7.2023	0,3	16,1	22	13	190	28			7,17	0,46	17	1000	28	210	72		28	4400	0
Tähjänjoki alapää	21.9.2023	0,3	9,3	28	13	240	45			6,33	0,24	14	2000	130	840			27	2900	0
Tähjänjoki alapää	1.11.2023	0,2	0	33	26	190	29			6,65	0,621	26	3000	440	460	77		38	5200	0

Kanteleen Voima Oy:n Haapaveden voimalaitoksen lämpötila-
ja jäätarkkailun tulokset 2023

N-otto pvm.	Määrittys	Yksikkö	Kylpyläsaaren silta (KyS)	Mieluskoski (Mi)	Mäyränperä (Mä)	Pyhäjoensilta (PyS)	Pyhäjoki Haapakoski (Ha)
16.1.2023	Veden lämpötila	° C	0,2	0,1	jään päällä paljon vettä,jäälle ei voinut mennä,mittausta ei voinut tehdä	0,2	0,1
	Jään paksuus	m	0,3	0,1		0,29	0
	Lumen syvyys	m	0	0		0	0
16.2.2023	Veden lämpötila	° C	0,3	0,1	0,1	0,3	0,2
	Jään paksuus	m	0,34	jäälle ei pääsyä	jäälle ei pääsyä	0,4	0
	Lumen syvyys	m	0,02	0	0,05	0,1	0
6.3.2023	Veden lämpötila	° C	0,1	0	0	0,1	0,1
	Jään paksuus	m	0,27	0,05	0	0,39	0
	Lumen syvyys	m	0,1	0,1	0,2	0,1	0
19.4.2023	Veden lämpötila	° C	0,8	0,7	0,3	jäälle ei uskalla mennä	0,7
	Jään paksuus	m	0	0	osittain sulaa		0
	Lumen syvyys	m	0	0	0		0
20.11.2022	Veden lämpötila	° C	0,5	0,1	0,1	0	0,4
	Jään paksuus	m	0	0	0	0,04	0
	Lumen syvyys	m	0	0	0	0	0
13.12.2023	Veden lämpötila	° C	0,1	jää heikko, mittausta ei voi tehdä	jää heikko, mittausta ei voi tehdä	0,2	0
	Jään paksuus	m	0,16			0,16	0
	Lumen syvyys	m	0,2			0,25	0

Tammikuu 2023

Pyhäjoen silta voimalaitoksen lähellä

Kylpyläsaaren silta

Haapakoski

Mieluskoski

Mäyränperä

Helmikuu 2023

Pyhäjoen silta voimalaitoksen lähellä

Kylpyläsaaren silta

Haapakoski

Mieluskoski

Mäyränperä

Maaliskuu 2023

Pyhäjoen silta voimalaitoksen lähellä

Kylpyläsaaren silta

Haapakoski

Mieluskoski

Mäyränperä

Huhtikuu 2023

Pyhäjoen silta voimalaitoksen lähellä

Kylpyläsaaren silta

Haapakoski

Mieluskoski

Mäyränperä

Marraskuu 2023

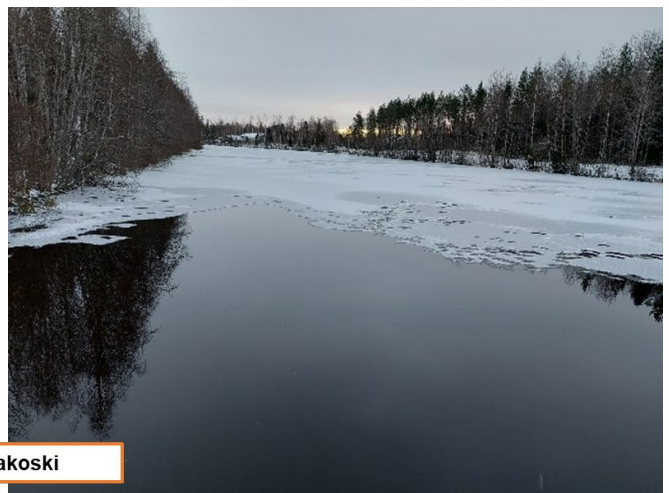
Pyhäjoen silta voimalaitoksen lähellä

Kylpyläsaaren silta

Haapakoski

Mieluskoski

Mäyränperä

Joulukuu 2023

Pyhäjoen silta voimalaitoksen lähellä

Kylpyläsaaren silta

Haapakoski

Mieluskoski

Mäyränperä

Pyhäjoen ainevirtaamat 2023

Environment Testing

Pyhäjärvestä lähtevä

	Q	Kiintoaine (GF/C)	CODMn	Kok-N	NH4-N	NO2+3-N	kok.P	PO4-P
	m3/s	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d
tammi	8,3	357	12854	314	19	41	7	2
helmi	10,0	430	12470	361	26	56	8	3
maalis	6,7	289	6353	231	19	42	5	1
huhti	5,0	1351	8060	312	19	114	8	2
touko	8,1	4000	12631	561	14	193	22	2
kesä	6,8	4063	9646	358	9	82	19	3
heinä	7,4	5220	9548	271	7	3	22	4
elo	7,2	2871	6864	237	6	2	11	2
syys	8,2	3982	7112	249	2	4	20	3
loka	9,4	2428	11332	344	9	13	16	2
marras	8,0	1100	8940	320	18	19	11	3
joulu	9,7	1001	9179	384	30	24	11	4
KA	7,9	2258	9582	328	15	49	13	3

Haapakoski

	Q	Kiintoaine (GF/C)	CODMn	Kok-N	NH4-N	NO2+3-N	kok.P	PO4-P
	m3/s	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d
tammi	13,2	2510	15974	730	47	183	34	22
helmi	11,8	2346	15297	663	39	178	30	17
maalis	7,7	1605	10697	441	23	127	19	10
huhti	46,0	34577	85448	5087	457	2385	278	133
touko	39,2	23716	86395	3083	85	983	158	42
kesä	8,3	4675	16059	551	18	128	33	9
heinä	17,7	9350	29889	973	40	107	71	21
elo	13,5	7587	32682	957	36	151	65	26
syys	21,9	10782	52962	1646	63	339	109	49
loka	33,7	14858	99053	3001	98	728	172	83
marras	15,8	5134	34227	1061	66	229	51	27
joulu	11,0	2281	15209	561	60	89	27	15
KA	20,0	9952	41158	1563	86	469	87	38

Tolpankoski

	Q	Kiintoaine*	CODMn	Kok-N	NH4-N	NO2+3-N	kok.P	PO4-P
	m3/s	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d	kg/d
tammi	24,5	8481	42405	1993	159	678	91	53
helmi	19,1	8243	28852	1426	93	495	69	43
maalis	12,4	6405	16012	843	41	299	44	29
huhti	87,3	107535	156587	7961	685	3924	441	236
touko	84,1	38764	188973	7099	191	3246	325	119
kesä	16,2	5615	44919	1249	26	386	72	27
heinä	25,9	8952	71617	1992	41	615	114	43
elo	32,5	16856	117993	3090	98	562	194	73
syys	44,1	29497	150338	4006	164	790	240	97
loka	85,8	70434	274323	7451	378	1594	423	185
marras	39,4	35788	103954	3016	256	801	155	87
joulu	36,0	37290	59042	2268	249	590	121	75
KA	42,3	31155	104585	3533	198	1165	191	89

*0,4 µm suodatus

Määrittämenetelmät ja mittausepävarmuudet, Eurofins Ahma Oy, Rovaniemi
 Päivitetty:13.6.2023 TO

Määrittys	Menetelmä	Akk.	Matriisit	Yksikkö	Määrittysraja	Pit.alue1	U1,	Pit.alue2	U2, %
Alkaliniteetti	Sisäinen menetelmä, titraus pH4.5/4.2	K	Luonnonvesi, talousvesi, jätevesi ja murtovesi	mmol/l	0,01	<0,1	0,01	>0,1	10
Alkaliniteetti	SFS-EN ISO 9963-1:1996	K	Jätevesi	mmol/l	0,2	<1,5	0,15	>1,5	15
Alkaliniteetti, Gran	Titrimetrinen	E	Luonnonvesi	mmol/l	-	<0,1	0,01	>0,1	10
Asiditeetti	Titrimetrinen	E	Luonnonvesi, talousvesi	mmol/l	0,02	<0,1	0,01	>0,1	10
BOD7, BOD7 / ATU	SFS-EN 1899-1:1998	K	Luonnonvesi	mgO2/l	0,5	<3	0,5	>3	20
BOD7, BOD7 / ATU	SFS-EN 1899-1:1998	K	Luonnonvesi ja jätevesi	mgO2/l	3	<5	1	>5	20
CODMn, KMnO4	SFS-3036:1981	K	Luonnonvesi, talousvesi, uima-allasvesi	mgO2/l, mg/l	0,5/2	<4/16	0,4/1,6	>4/16	10
CODcr	ISO 15705:2002	K	Luonnonvesi, jätevesi	mgO2/l	30	<50	10	>50	10
Happi	SFS-EN 25813:1993	K	Luonnonvesi, talousvesi ja murtovesi	mg/l	0,2	<2	0,2	>2	10
Hiilidioksidi	Titrimetrinen	E	Luonnonvesi, talousvesi	mg/l	1	-	-	-	15
Kiintoaine	SFS-EN 872:2005	K	Luonnonvesi, jätevesi	mg/l	1	<3	0,5	>3	20
Kloori, kokonais-	SFS-EN ISO 7393-1:2000	K	Uima-allasvesi	mg/l	0,1	<0,5	0,05	>0,5	10
Kloori, vapaa-	SFS-EN ISO 7393-1:2000	K	Uima-allasvesi	mg/l	0,1	<0,5	0,075	>0,5	15
Kloori, sitoutunut-	SFS-EN ISO 7393-1:2000	K	Uima-allasvesi	mg/l	0,1	<0,5	0,1	>0,5	20
Klorofylli, Chla	SFS-5772:1993	K	Luonnonvesi, murtovesi	µg/l	1	<2	0,4	>2	20
Kokonaiskovuus	SFS-3003:1987	K	Talousvesi ja luonnonvesi	mmol/l	0,05	<0,2	0,02	>0,2	10
N, kokonais-	SFS-EN ISO 11905-1:1998	K	Luonnonvesi, jätevesi ja murtovesi	µg/l	50	<70	10	>70	15
NH ₄ -N	SFS-3032:1976	K	Talousvesi, luonnonvesi ja jätevesi	µg/l	3	<20	3	>20	15
NH ₄ -N	SFS-EN ISO 11732:2005, FIA	K	Luonnonvesi, talousvesi, jätevesi ja murtovesi	µg/l	5	<20	2	>20	15
NH ₄ -N	ISO 15923-1:2018, Aquakem	K	Talousvesi, jätevesi	µg/l	10	<50	10	>50	20
NH ₄ -N	SFS-EN ISO 11732:2005, CFA	K	Luonnonvesi, talousvesi, jätevesi ja murtovesi	µg/l	5	<20	2	>20	10
NO ₃ -N	SFS-EN ISO 13395-1:1997, CFA	K	Talousvesi, luonnonvesi, jätevesi ja uima-allasvesi	µg/l	5	<13	2	>13	15
NO ₂ -N	SFS-EN ISO 13395-1:1997, CFA	K	Talousvesi, luonnonvesi, jätevesi ja uima-allasvesi	µg/l	2	<7	1	>7	15
NO ₂₊₃ -N	SFS-EN ISO 13395-1:1997, CFA	K	Luonnonvesi, talousvesi, jätevesi, murtovesi, uima-alle	µg/l	5	<13	2	>13	15
pH	SFS-3021:1979	K	Talousvesi, luonnonvesi, jätevesi ja uima-allasvesi	-	-	-	0,2 pH yks.	-	-
P, kokonais-	SFS-EN ISO 6878:2004	K	Luonnonvesi ja jätevesi	µg/l	2	<10	1,5	>10	15
P, kokonais-	SFS-EN ISO 15681-2:2005, CFA	K	Luonnonvesi, jätevesi ja murtovesi	µg/l	3	<10	1,5	>10	15
Saliniteetti	Konduktometrinen, laskennallinen	E	Luonnonvesi	‰	0,02	<1	0,02	>1	2
Syanidi, kokonais-	SFS-EN ISO 14403-2:2012	K	Luonnonvesi, talousvesi, jätevesi, prosessivesi	µg/l	5/10/20	<25/50/100	5/10/20	>25/50/100	20
Syanidi, WAD-	SFS-EN ISO 14403-2:2012	K	Luonnonvesi, talousvesi, jätevesi, prosessivesi	µg/l	5/10/20	<25/50/100	5/10/20	>25/50/100	20
PO ₄ -P	SFS-EN ISO 6878:2004	K	Luonnonvesi, jätevesi	µg/l	2	<10	1,5	>10	15
PO ₄ -P	SFS-EN ISO 15681-2:2005, CFA	K	Luonnonvesi, talousvesi, jätevesi ja murtovesi	µg/l	2	<10	1	>10	15
Sameus	SFS-EN ISO 7027-1:2016	K	Luonnonvesi, murtovesi, uima-allasvesi	FTU	0,15	<1	0,2	>1	20
Sähkönjohtavuus	SFS-EN 27888:1994	K	Luonnonvesi, talousvesi, jätevesi ja murtovesi	mS/m	1	<4	0,2	>4	5
Väri	SFS-EN ISO 7887:2012 (C)	K	Luonnonvesi, talousvesi ja murtovesi	mgPt/l	2/5	<25	2	>25	10

Määrittämenetelmät ja mittausepävarmuudet ICP-MS ja TOC/DOC, Oulu

Käytössä 1.6.2023 alkaen

Vesinäytteet

Määrittys		Menetelmä	Akkr.	Matriisit	Yksikkö	Määrittysraja	Pit.alue1	U1, µg/l	Pit.alue2	U2, %
Be	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.05	≤0,33	0.05	>0,33	15 %
B	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.5	≤4,2	0.5	>4,2	12 %
Al	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	5	≤10	1.5	>10	14 %
V	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.05	≤0,5	0.05	>0,5	10 %
Cr	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.05	≤0,5	0.05	>0,5	10 %
Mn	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.2	≤1	0.1	>1	8 %
Fe	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	2.5	≤6	0.75	>6	12 %
Co	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.02	≤0,2	0.02	>0,2	10 %
Ni	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.05	≤0,5	0.05	>0,5	10 %
Cu	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.05	≤0,5	0.05	>0,5	10 %
Zn	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.2	≤1,6	0.2	>1,6	12 %
As	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.05	≤0,45	0.05	>0,45	11 %
Se	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.2	≤0,66	0.1	>0,66	15 %
Sr	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.1	≤0,5	0.05	>0,5	10 %
Mo	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.05	≤0,4	0.05	>0,4	11 %
Cd	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.01	≤0,066	0.01	>0,066	15 %
Sn	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.05	≤0,3	0.05	>0,3	15 %
Sb	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.05	≤0,5	0.05	>0,5	10 %
Ba	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.3	≤2	0.2	>2	10 %
Hg	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.02	≤0,15	0.02	>0,15	12 %
Tl	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.01	≤0,13	0.01	>0,13	8 %
Pb	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.02	≤0,2	0.02	>0,2	10 %
U	Alkuaineet I (suoramittaus)	SFS-EN ISO 17294-2	K	Luonnonvesi, talousvesi, pohjavesi	µg/l	0.005	≤0,05	0.005	>0,05	10 %

Taulukossa esitetyt määrittäysrajat ovat voimassa talousvesi-, luonnonvesi- ja pohjavesinäytteille (suorat mittaukset). Merivesinäytteillä ICP-MS-mittauksen määrittäysrajat ovat 10 kertaa ja

jätevesinäytteillä 5 kertaa taulukossa esitetyt arvoja korkeammat.

Käytettäessä esikäsittelyä märkäpolttolaitteella ICP-MS-mittauksen määrittäysrajat ovat 5 kertaa korkeammat kuin taulukossa esitetyt arvot.

Vaikeilla näyttematriiseilla (esim. erittäin korkea kokonaissuolapitoisuus) voidaan joutua häiriöiden eliminoimiseksi käyttämään korkeampia määrittäysrajoja.

Määrittäys	Menetelmä	Akk.	Matriisit	Yksikkö	Määrittäysraja	Pit.alue1	U1	Pit.alue2	U2
TOC / DOC	SFS-EN 1484:1997	K	Luonnonvesi, jätevesi, talousvesi, pohjavesi ja liu	mg/l	0.5	<2	0,3 mg/l	>2	15 %
TC (Kokonaishiili)	SFS-EN 1484:1997	E	Luonnonvesi, jätevesi, talousvesi, pohjavesi ja liu	mg/l	0.5	<2,5	0,25 mg/l	>2,5	10 %
TIC (Epäorg. hiili)	SFS-EN 1484:1997	K	Luonnonvesi, jätevesi, talousvesi, pohjavesi ja liu	mg/l	0.5	<2,5	0,25 mg/l	>2,5	10 %